

370.64
ΣΤ. ΔΗΜ
ΑΓΒ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

811

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

27'. Τάξεως
Δημοικῶν Σχολεῖων

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΠΟΛΥΒΙΟΥ Χ. ΑΛΕΞΑΚΗ
ΚΑΡΑΓ. ΣΕΡΒΙΑΣ 14 ΤΗΛ. 27.636 ΑΘΗΝΑΙ

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ

ΤΗΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Βάσει τοῦ ἀναλυτικοῦ καὶ ὠρολογίου προγράμματος
τῶν Πατριδογνωστικῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν
Σχολείων (Β.Δ. 6/30 Ἰανουαρίου 1957)

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΠΟΛΥΒΙΟΥ Χ. ΑΛΕΞΑΚΗ
ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ ΣΕΡΒΙΑΣ 14
ΤΗΛ. 27.636
ΑΘΗΝΑΙ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἰδιό-
χειρον ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

Διὰ τοῦ Ν. Δ. 3628/1956 τὸ μάθημα «Ἀγωγή τοῦ πολίτου» εἰσήχθη διὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα τῆς Χώρας μας.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν περισσοτέρων Χωρῶν τοῦ κόσμου τὸ μάθημα αὐτό, κριθὲν ἀπολύτως οὐσιῶδες καὶ ἀναγκαῖον, ἔχει εἰσαχθῆ καὶ διδάσκεται πρὸ πολλοῦ. Ἐθεωρήθη σημαντικὸν κενὸν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν νεαρῶν βλαστῶν ὅτι, ἐνῶ οὗτοι μέλλουσι, ἐξερχόμενοι τοῦ σχολείου, νὰ ζήσωσι εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας ὡς μέλη αὐτῆς καὶ τοῦ Κράτους ὡς πολῖται, ὑποκείμενοι εἰς τοὺς ἐγγράφους καὶ ἀγράφους νόμους αὐτῶν ὡς καὶ τὰ ἦθη, ἔθιμα καὶ συνθηθείας μὲ ὑποχρεώσεις, εὐθύνas καὶ δικαιώματα, οὐδεμιᾶς ἐτύγχανον προπαιδεύσεως πρὸς τοῦτο. Διότι ἐγένετο ἀντιληπτὸν ὅτι, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ζήσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, ὀφείλει καὶ νὰ διαπαιδαγωγηθῆ διὰ τὴν κοινωνίαν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς οὐσιώδους ταύτης παραλείψεως εἶναι νὰ διαταράσσῃται ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἀρμονία, ἡ τὸσον ἀπαραίτητος διὰ τὴν χάραξιν τῆς περιλάμπρου λεωφόρου τοῦ ἠθικοκοινωνικοῦ καὶ ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ κενὸν αὐτὸ ἔρχεται νὰ πληρώσῃ ἡ «Ἀγωγή τοῦ πολίτου».

Αὕτη ἀποτελεῖ μάθημα σπουδαῖον καὶ ἐν πολλοῖς δυσαναπλήρωτον, διαφέρων οὐσιωδῶς τῶν ἄλλων διδασκομένων. Διότι ἐνῶ δι' αὐτῶν ἐπιδιώκεται, βασικῶς καὶ κατὰ κύριον λόγον, ἡ πρόσκτησις γνώσεων αἰτινες,

κατατεθείσαι εἰς τὴν μνήμην, νὰ δύνανται νὰ ἐπανευρίσκωνται ἐκεῖ, διὰ τῆς Ἀγωγῆς ἐπιδιώκεται ἡ μόρφωσις τοῦ χαρακτηῆρος, ὥστε ὁ αὐριανὸς πολίτης νὰ αἰσθάνεται, νὰ σκέπτεται, νὰ θέλῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ, οὐχὶ ὡς ἐγωῖστικὸν ἄτομον τὸ ὁποῖον ὀφείλουν νὰ ὑπηρετοῦν οἱ πάντες, ἀλλ' ὡς πολίτης καὶ γενικώτερον ὡς μέλος μιᾶς κοινότητος (οἰκογενείας, σωματείου, Κοινότητος, Δήμου, Κράτους, Ἔθνους) μὲ σημαντικὰς ἐντεῦθεν ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας.

Ἀληθῶς διὰ τοῦ μαθήματος τούτου ὁ μαθητῆς δὲν πρόκειται νὰ διδαχθῇ ξηρῶς πῶς εἶναι ὠργανωμένον τὸ Κράτος, ποῖοι εἶναι οἱ θεσμοὶ του καὶ οἱ νόμοι του, πῶς λειτουργοῦν οὗτοι κλπ. Διότι δυσνόητοι κανόνες καὶ φορτίον δυσβαστάκτων γνώσεων δὲν ἠμποροῦν νὰ ὀδηγήσουν τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐνεργῇ ὀρθῶς ὡς πολίτης. Μόνη ἡ ἐπιστημονικὴ ἢ τεχνικὴ κατάρτισις οὐδέποτε θὰ δημιουργήσῃ τὸν καλὸν καὶ χρήσιμον πολίτην.

Δὲν πρόκειται συνεπῶς ἐνταῦθα περὶ πολιτειακῆς μορφώσεως ἀλλὰ περὶ πολιτειακῆς ἀγωγῆς.

Τὸ βασικὸν στοιχεῖον τῆς Ἀγωγῆς ταύτης, ὁ οὐσιώδης σκοπὸς τὸν ὁποῖον δέον νὰ ἐξυπηρετῇ πᾶσα σχετικὴ γενικὴ καὶ βασικὴ γνῶσις, εἶναι ἡ ἀπόκτησις βαθείας καὶ σταθερᾶς συνειδήσεως περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου ὡς μέλους τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ περὶ τῶν εὐθυνῶν τούτου. Ἡ διδασκαλία περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου ἔρχεται κατὰ τάξιν ὑστέρᾳ. Διότι μόνον ὅστις γνωρίζει καλῶς ἀλλὰ καὶ ἐκτελεῖ καλῶς τὰ καθήκοντά του, δύναται νὰ ὀμιλῇ περὶ τῶν δικαιωμάτων του.

Δι' αὐτὸ ἡ ἀγωγή τοῦ πολίτου ἀποτελεῖ κατὰ

βάσιν ἠθικὴν διδασκαλίαν, ἥτις κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ὀδηγῆ ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινότητος.

Ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν δὲν εὐρίσκεται μόνος. Ζῆ εἰς μίαν κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν ζοῦν καὶ ἄλλοι ὁμοιοὶ του, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν τοὺς ἰδίους μὲ αὐτὸν σκοπούς. Εἶναι μέλος μιᾶς οἰκογενείας, πιστεύει εἰς μίαν θρησκείαν, κατοικεῖ εἰς μίαν Κοινότητα ἢ εἰς ἓνα Δῆμον, συναναστρέφεται ἄλλους ἀνθρώπους, εἶναι πολίτης ἐνὸς Κράτους, ἔχει μίαν πατρίδα, ἀνήκει εἰς μίαν Ἐθνότητα. Μὲ τὰς ιδιότητάς του αὐτὰς ἔχει ὠρισμένας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐκτελῆ μὲ ἀκριβείαν καὶ ἀναλαμβάνει ὠρισμένας εὐθύνas. Καὶ πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ συνείδησιν ὅτι ἔχει καθῆκον νὰ ὑπηρετῆ διαρκῶς τὰς Ὀλότητας αὐτάς, διότι μόνον ἔτσι ἐναρμονίζονται τὰ συμφέροντα, ἀποτρέπονται αἱ συγκρούσεις, ἡ ἀτομικὴ του ζωὴ ἐξασφαλίζεται καὶ ἡ πρόοδος καθίσταται σταθερά.

Ἡ τυφλὴ ὑπακοὴ τοῦ πολίτου πρέπει νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ καθήκοντος, τῆς ὁποίας ἡ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις νὰ εἶναι ἐνέργεια, δρᾶσις καὶ συνειδητὴ ὑποταγὴ.

Δι' αὐτὸ ἡ Ἀγωγὴ τοῦ πολίτου εἶναι μία σταθερὰ καὶ διαρκὴς βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἐγκαθιδρουθῆ τὸ κῦρος τῶν νόμων, ἡ εὐδαιμονία τῶν πολιτῶν, ἡ εὐημερία τοῦ Ἐθνους καὶ ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ Β.Δ. τῆς 6 Ἰανουαρίου 1957 καθορίζει, εἰδικώτερον, ὡς ἐξῆς τὸν σκοπὸν τοῦ μαθήματος τούτου: «Τὸ μάθημα τῆς Ἀγωγῆς τοῦ πολίτου ἔχει σκοπὸν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μαθητοῦ, ὥστε νὰ καταστῆ οὗτος καλὸς Ἕλλην πολίτης ὡς ἄτομον καὶ εἰς τὰς

σχέσεις του πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πρὸς τὸ Κράτος.

Εἰδικώτερον τὸ μάθημα τοῦτο ἀποβλέπει εἰς τὰ ἀκόλουθα :

1. Κατανόησιν καὶ πρόσκτησιν βασικῶν ἐννοιῶν καὶ γνώσεων ἀναφερομένων εἰς τὰ Ἐθνικὰ Σύμβολα, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς Κυβερνήσεως, τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, τὰ θεμελιώδη δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Ἑλληνοῦ πολίτου καὶ τὰ θεμελιώδη στοιχεῖα τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ὀργανώσεως τοῦ Κράτους.

2. Ἀνάπτυξιν διαφέροντος διὰ τὰ προβλήματα τοῦ καλοῦ πολίτου.

3. Ἀνάπτυξιν εὐνοϊκῶν διαθέσεων, διαφερόντων καὶ καταλλήλων ἀρετῶν, ἥτοι :

α) Ἐθισμόν εἰς τὴν καλὴν ἔναντι τῶν ἄλλων συμπεριφορὰν. Ἐπὶ παραδείγματι ἀπόκτησιν τῆς συνηθείας νὰ μὴ διακόπτη τοὺς ἄλλους ὁμιλοῦντας, νὰ μὴ ἐνοχλῇ αὐτούς, νὰ σέβεται τὰ δικαιώματά των.

β) Ἀνάπτυξιν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τοῦ συναισθήματος τῆς εὐθύνης ἔναντι τῆς ἰδικῆς του περιουσίας καὶ ἔναντι τῆς περιουσίας τῶν ἄλλων, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ κατασπαταλᾷ ἢ καταστρέφῃ αὐτήν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιοῖ τὴν περιουσίαν τῶν ἄλλων χωρὶς νὰ λαμβάνῃ προηγουμένως τὴν ἄδειαν αὐτῶν.

γ) Σεβασμόν τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀξιοπροεπειίας τοῦ ἀνθρώπου.

δ) Πρόθυμον παροχὴν βοήθειας πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην καὶ διαφέρον διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἄλλων.

ε) Πρόθυμον συμμετοχὴν εἰς κοινὰς ὑποθέσεις, ἀνάληψιν εὐθυνῶν καὶ ἐκπλήρωσιν αὐτῶν μετ' εὐσυνειδησίας.

στ) Ὑπακοὴν εἰς τοὺς κανόνας τῆς καλῆς καὶ

ἠθικῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοὺς νόμους τῆς πολιτείας καὶ συμμόρφωσιν πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας.

ζ) Καλλιέργειαν τῶν ἰδανικῶν τῆς συνεργασίας, τῆς αὐτοκυριαρχίας καὶ τῆς ὑπευθύνου συμβολῆς εἰς τὴν πρόοδον τῶν κοινῶν ζητημάτων.

4. Ἀνάπτυξιν τῆς ἐκτιμήσεως πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδεώδη».

Ἡ σπουδαιότης τοῦ ἐν λόγῳ μαθήματος, διὰ τὴν αὔριον τῆς Πατρίδος μας, εἶναι πλέον καταφανής. Διὰ τούτου οἱ χαρακτῆρες θὰ ἐπεξεργασθοῦν διὰ τὸ μέλλον, θὰ κατεργασθοῦν κατὰ τοὺς νόμους τῆς κοινω- νίας καὶ τοῦ Κράτους.

Ἡ «Ἀγωγή τοῦ πολίτου» ἀπαιτεῖ πίστιν ἀληθῆ καὶ ἐνθουσιασμὸν πηγαῖον. Ἀπαιτεῖ φροντίδα καὶ ἀγάπην πολλήν.

Εἶναι μάθημα τερπνόν, εὐχάριστον καὶ ἐνδιαφέ- ρον, δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ ἐνθουσιασμὸν μὲ βεβαίαν τότε τὴν ἐπιτυχίαν. Εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐναπόκειται ἵνα μὴ τοῦτο καταστῇ ἀνιαρόν, μονότονον καὶ δυσ- βάστακτον. Ἐὰν τοῦτο συμβῇ, οἰκοδομοῦμεν ματαίως, διότι «οὐδὲν βίαιον μάθημα ἐμμένει διαρκῶς ἐν τῇ ψυχῇ».

Πάντα ταῦτα εἶναι καρπὸς παλαιότερας διδακτι- κῆς πείρας τοῦ συγγραφέως.

Εἰς σὲ Διδάσκαλε, τὸν ἀφανῆ ἐργάτην τῆς προό- δου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὸν θεμελιωτὴν τῶν μεγά- λων ἀξιῶν εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν, ἡ Πατρίς ἀναθέτει νὰ διαπλάσῃ εἰς τὸν μαθητὴν τὸν αὔριανὸν καὶ χρή- σιμον πολίτην. Ἀληθῶς δύσκολον τὸ ἔργον σου καὶ ὁ δρόμος ἀνηφορικὸς. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν προσ- παθειῶν σου ἡ Πολιτεία καὶ ἡ κοινωνία πολλὰ ἀνα- μένουσιν.

N. A. A.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

1. Κράτος — Έθνος

Πολλὰς φορές ἀκούομεν νὰ ὁμιλοῦν διὰ τὸ **Κράτος** καὶ τὸ **Έθνος**. Ἀκούομεν ὅτι τὸ Κράτος ἀνεγείρει δημοτικά σχολεῖα καὶ διορίζει δημοδιδασκάλους, ὅτι εἰσπράττει φόρους, ὅτι κατασκευάζει δρόμους κλπ. Τὴν 25ην Μαρτίου πανηγυρίζομεν τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καὶ ὅλοι ἐργαζόμεθα διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Ἔθνους μας.

Τί εἶναι λοιπὸν τὸ Κράτος καὶ τὸ Ἔθνος;

Κράτος. Κράτος εἶναι λαὸς ὁ ὁποῖος ἔχει ἐγκατασταθῆ μόνιμως εἰς ὠρισμένην Χώραν καὶ διοικεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους τοὺς ὁποῖους ὁ ἴδιος ἐκλέγει.

Διὰ νὰ ὑπάρξῃ λοιπὸν ἓν Κράτος:

α) Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ **λαὸς** ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι μόνιμως ἐγκατεστημένος εἰς ὠρισμένην Χώραν. Ὡς λαὸν ἐννοοῦμεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν διαρκῶς εἰς τὴν Χώραν καὶ εἶναι μέλη τοῦ Κράτους. Ἐκαστον μέλος τοῦ Κράτους ὀνομάζεται **πολίτης**. Πότε ἓνας ἀνθρώπος εἶναι πολίτης ἑνὸς Κράτους τὸ καθορίζουν οἱ νόμοι τοῦ Κράτους αὐτοῦ. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν διαρκῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, δηλαδὴ εἶναι Ἕλληνες πολῖται.

β) Ἀπαιτεῖται ἐπίσης νὰ ὑπάρχῃ **Χώρα** εἰς τὴν ὁποίαν νὰ εἶναι ἐγκατεστημένος ὁ λαός. Ὅταν λέγωμεν Χώραν ἐννοοῦμεν ὠρισμένην ἔκτασιν ἐδάφους. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι μόνιμως ἐγκατεστημένος ἀπὸ αἰῶνων εἰς τὴν Χώραν τῆς Μεσογείου, ἣ ὁποία λέγεται Ἑλλάς.

γ) Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ **διοίκησις** τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἀνθρώπων τοὺς ὁποῖους ὁ ἴδιος ὁ λαὸς ἐκλέγει. Ἡ διοίκησις αὕτη ὀνομάζεται **ἐξουσία**. Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ ἡ Κυβέρνησις, ἣ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους τοὺς ὁποῖους ἐκλέγει ὁ λαὸς διὰ τῆς ψήφου του. Μὲ τὴν ἐξουσίαν

τήν ὁποῖαν ἔχει ἡ Κυβέρνησις, ἐκδίδει νόμους, διορίζει ὑπαλλήλους, ἐπιβάλλει φόρους, τιμωρεῖ τοὺς ἐγκληματίας καὶ γενικῶς διοικεῖ τὸν λαόν.

Ἄν δὲν ὑπάρχουν τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα δηλοδὴ λαός, Χώρα καὶ ἐξουσία, δὲν ὑπάρχει Κράτος. Π. χ. οἱ ἀθίγγανοι δὲν ἀποτελοῦν Κράτος, διότι δὲν εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς ὠρισμένην Χώραν, ἀλλὰ γυρίζουν ἀπὸ Χώρας εἰς Χώραν καὶ δὲν ἔχουν ἰδικήν των Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία νὰ ἀσκῇ ἐξουσίαν ἐπάνω εἰς αὐτούς. Πολαιότερον, πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου, οἱ Ἰσραηλιταὶ δὲν ἀπετέλουν Κράτος διότι δὲν εἶχον οὔτε Χώραν οὔτε Κυβέρνησιν, ἀλλὰ κατώκουν μονίμως εἰς τὰς διαφόρους Χώρας τοῦ κόσμου.

Τὸ Κράτος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀνομάζεται καὶ *Πολιτεία*.

Εἰς τὸν κόσμον ὑπάρχουν πολλὰ Κράτη, τὸ Ἑλληνικόν, τὸ Γαλλικόν, τὸ Γερμανικόν, τὸ Ἀμερικανικόν, τὸ Ἰτολικόν Κράτος κλπ.

Ἔθνος. Τὸ Ἔθνος ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν κοινὴν τὴν καταγωγὴν, δηλοδὴ ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν φυλὴν, ὁμιλοῦν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν. ἔχουν τὰ ἴδια ἦθη, ἔθιμοσ καὶ παραδόσεις καὶ πιστεύουν εἰς τὴν ἰδίον θρησκείαν.

Ἔτσι ἔχομεν τὸ Ἑλληνικόν Ἔθνος, τὸ Γερμανικόν Ἔθνος τὸ Ἀμερικανικόν Ἔθνος κλπ.

Ὅσοι ἀποτελοῦν ἓνα Ἔθνος, εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ κατοικοῦν ὅλοι μαζί εἰς ὠρισμένην Χώραν. Τοιουτοτρόπως, ἐνῶ τὸ Ἑλληνικόν Κράτος ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἑλλήνας οἱ ὁποῖοι εἶναι μονίμως ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ Ἑλληνικόν Ἔθνος ἀποτελεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν εἰς τὴν Χώραν μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας τῆς Κύπρου καὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν μονίμως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Τουρκίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἄλλας Χώρας.

Ἐπίσης ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν ἓνα ἔθνος, δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ εἶναι πολῖται τοῦ ἰδίου Κράτους. Οἱ Ἑλλήνες τῆς Κύπρου μέχρι πρὸ τίνος ἦσαν πολῖται Ἀγγλοὶ, διότι ἡ Κύπρος κατεῖχετο ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Σήμερον εἶναι πολῖται τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἀνήκουν ὅμως εἰς τὸ Ἑλληνικόν Ἔθνος, διότι κατάγονται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν, ὁμιλοῦν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀκολουθεῖν τὰ ἑλληνικὰ ἦθη

καί ἔθιμα καί πιστεύουν εἰς τὴν ἰδίαν θρησκείαν, τὴν ὁποίαν πιστεύομεν καί ἡμεῖς. Τὸ ἴδιον συμβαίνει μὲ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι εἶναι μονίμως ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἐνῶ εἶναι Ἀμερικανοὶ πολῖται, ἀνήκουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Οἱ Ἕλληνες εἴμεθα λαός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ Ἔθνος μὲ ἀδιάσπαστον ἐνότητα. Ζῶμεν ἀπὸ τριάκοντα καὶ πλέον αἰῶνων εἰς τὴν ἰδίαν Χώραν. Ἐχομεν κοινὴν τὴν καταγωγὴν, ὁμιλοῦμεν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, ἀκολουθεῖμεν τὰ ἴδια ἥθη καὶ ἔθιμα, ἔχομεν ἰσχυρὰς παραδόσεις καὶ πιστεύομεν εἰς τὴν αὐτὴν θρησκείαν. Σκεπτόμεθα, αἰσθανόμεθα καὶ ἐνεργεῖμεν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, εἴμεθα οἱ κληρονόμοι καὶ [συνεχιστὰι ἐνὸς μεγάλου, ἐνδόξου καὶ ἱστορικοῦ παρελθόντος, πλήρους ἀπὸ ἀγῶνας, θυσίας καὶ διδάγματα δι' ὅλοκληρον τὸν κόσμον. Ἐργαζόμεθα διὰ νὰ δημιουργήσωμεν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ὁ ὁποῖος θὰ βοηθήσῃ τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν. Ἐχομεν ὡς σκοπὸν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν εἰρήνην, τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐτυχίαν.

Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ὅμως αὐτὰ πρέπει νὰ εἴμεθα διαρκῶς ἠνωμένοι εἰς μίαν ἀδιάσπαστον ἐθνικὴν ἐνότητα. Ἡ ἐργασία πρέπει νὰ εἶναι νόμος τῆς ζωῆς μας. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτος καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑποχρεώσεών μας πρὸς τὸ Κράτος, τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν νὰ γίνεται χωρὶς καθυστέρησιν καὶ χωρὶς δυστροπίαν. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα μας ὀφείλει νὰ εἶναι βαθεῖα. Καὶ ἡ ὑπακοή πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ Κράτους πρέπει νὰ γίνῃ κανὼν τοῦ βίου μας.

Ἔτσι μόνον θὰ ἴδωμεν τὸ Ἔθνος μας νὰ ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν εὐτυχίαν νὰ βασιλεύῃ εἰς τὴν Χώραν μας.

2. Κοινωνία, Φυλὴ

Κοινωνία. Ὅταν λέγωμεν *κοινωνίαν* ἐννοοῦμεν σύνολον ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἔχουν τοὺς ἰδίους σκοποὺς, ἐργάζονται δηλαδὴ διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν των καθὼς καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν των τελειοποίησιν.

Εἰς τὴν κοινωνίαν οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν, μὲ τὴν δι-

δασκαλίαν καὶ τὴν μόρφωσιν, νὰ διαπλάσουν τὸν χαρακτῆρα τῶν, διὰ νὰ γίνουν καλοὶ καὶ ἠθικοὶ καὶ μὲ τὴν ἐργασίαν τῶν νὰ προοδεύουν καὶ νὰ εὐτυχήσουν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ σκοποὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς φύσεώς του, εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσει μόνος, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν πλησίον του καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἐὰν ποτὲ εὐρίσκετο μόνος, ἐπάνω εἰς μίαν νῆσον, θὰ τὸν κατελάμβανε τρόμος καὶ ὁ θάνατός του θὰ ἦτο βέβαιος. Διότι πρῶτον, ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τοιαύτη, ὥστε οὗτος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ συνομιλήσῃ μὲ κάποιον καὶ δεύτερον, διότι χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν συνανθρώπων του, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας του. Εἶναι ἀδύνατον, μόνος του ὁ ἄνθρωπος, νὰ σκάψῃ τὴν γῆν, νὰ σπεύρῃ καὶ νὰ θερίσῃ, νὰ συλλέξῃ τοὺς καρπούς, νὰ ἀλέσῃ τὸν σῖτον, νὰ ἀνεγείρῃ τὴν οἰκίαν του, νὰ κατασκευάσῃ τὰ ἐνδύματά του, νὰ βοηθήσῃ τὸν ἑαυτὸν του ὅταν ἀσθενήσῃ κλπ. Ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ μέγας φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος, εἶπεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνος εἶναι θηρίον ἢ θεός.

Διὰ τοῦτο ὁ κοινωνικὸς βίος εἶναι φυσικὴ ἀνάγκη διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἄλλὰ εἰς τὴν πρωτόγονον ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχον κοινωνία. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν γῆν, ἦτο νομάς. Δηλαδή περιεπλανᾶτο μόνος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ἀνεζήτηε τὴν τροφήν του. Ἐπειδὴ ὅμως, κατὰ τὰς περιπλανήσεις του, ἐκινδύνευεν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, ἠνώθη μὲ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ ὅλοι μαζί ἀπέτελεσαν μίαν ὁμάδα. Ἡ ὁμάς αὕτη ἦτο ἡ πρώτη κοινωνία. Εἰς αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι μαζί ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, μαζί ἐφρόντιζον διὰ τοὺς καρπούς καὶ τὰ ζῶα καὶ ἀντιμετώπιζον μαζί ὅλους τοὺς κινδύνους.

Σιγ - σιγὰ οἱ ἄνθρωποι τῆς πρώτης κοινωνικῆς ὁμάδος ἐδημιούργησαν οἰκογενεῖας. Κάθε οἰκογένεια εἶναι μία μικρὰ ὀργανωμένη κοινωνία. Ὅταν αἱ οἰκογένειαι ηὔξήθησαν, ἔφυγαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς ἄλλα μέρη. Ἔτσι ἐδημιουργήθησαν τὰ χωρία καὶ ἀργότερα αἱ πόλεις.

Φυλὴ. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ηὔξήθησαν, αἱ ὁμάδες ἔγιναν πολυπληθέστεραι, ἐχώρησαν καὶ κάθε μία ἀπὸ αὐτὰς ἐγκατεστάθη εἰς ὠρισμένην περιοχὴν τοῦ κόσμου· ἄλλη εἰς τὴν Ἀ-

σίαν, ἄλλη εἰς τὴν Εὐρώπην, ἄλλη εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἄλλη εἰς τὴν Ἀμερικὴν κλπ. Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, οἱ ἄνθρωποι ἐκάστης ομάδος ἤρχισαν νὰ συνεννοοῦνται μεταξύ των μὲ ἰδίαν γλῶσσαν, ἢ ὅποια διέφερε ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν ἄλλων ομάδων. Ἐδημιούργησαν ἀκόμη ἰδικὰ των ἦθη καὶ ἔθιμα, ἐπίστευον εἰς ἰδίους θεοὺς καὶ ἀπέκρουον μαζί τὰς ἐπιθέσεις ἄλλων ομάδων. Ἐκτὸς αὐτῶν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ σώματος τῶν ἀνθρώπων ἐκάστης ομάδος ἤρχισαν νὰ διαφέρουν ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἄλλων ομάδων. Καὶ τὸ αἷμα τὸ ὅποιον ἔρρεεν εἰς τὰς φλέβας των, ἦτο διάφορον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἄλλων ομάδων.

Ἐκάστην τοιαύτην ομάδα οἱ ἄνθρωποι τὴν ὠνόμασαν *φυλὴν*.

3. Κοινότης, Ἀνθρωπότης

Κοινότης εἶναι σύνολον ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι κατοικοῦν μονίμως εἰς ὠρισμένον τόπον, συνδέονται μεταξύ των καὶ μὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν προσπαθοῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας των.

Τοιαύτη κοινότης εἶναι ἡ κοινότης τοῦ χωρίου. Αὐτὴ εἶναι μία μεγάλη οἰκογένεια. Τὰ μέλη τῆς εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου. Αὐτοὶ ἐργάζονται διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐτυχίαν ὅλων. Τὸ κάθε μέλος τῆς κοινότητος ἔχει ἰδιαιτέρον σύνδεσμον μὲ τὸ χωρίον. Διότι αὐτὸ εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα του Πατρις. Ἐκεῖ ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. Εἰς αὐτὸ ὑπάρχουν οἱ τάφοι τῶν προγόνων του. Ὅλοι οἱ συγχωριανοὶ του εἶναι γνώριμοι καὶ οἱ περισσότεροι εἶναι φίλοι του. Εἰς τὴν ζωὴν του θὰ χρειασθῆ ὅπωςδήποτε τὴν βοήθειάν των καὶ θὰ προσφέρῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδικὴν του. Ὅλα αὐτὰ ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητος τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν. Ἐὰν μεταξύ ὠρισμένων κοιτῶν ὑπάρχουν ἀντίθετοι ἰδέαι καὶ ἀντίθετα συμφέροντα, δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦνται μίσση καὶ προσωπικὰ πάθη. Ὅλαι αἱ διαφοραὶ εἶναι δυνατὸν νὰ λυθοῦν μὲ τὴν ἀγάπην, τὴν λογικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος ἔχουν καὶ ἰδιαιτέρα καθήκοντα. Πρῶτον καθῆκον ἔχουν, ὅταν καλοῦνται ἀπὸ τὸ Κρά-

τος να ἐκλέξουν τοὺς ἄρχοντας τῆς κοινότητος, να προσέρχονται καὶ να ψηφίζουν τοὺς καλυτέρους. Δὲν πρέπει να λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν οὔτε συγγενικὺς δεσμούς, οὔτε προσωπικὴν συμπάθειαν, οὔτε μίση. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ ὅποιοι θὰ ἐκλεγοῦν κοινοτικοὶ ἄρχοντες, ἔχουν ὑποχρέωσιν να διοικοῦν τὴν κοινότητα μετὰ δικαιοσύνην ἀπέναντι ὄλων τῶν κατοίκων.

Δεύτερον καθήκον ἔχουν, να ἐκπληροῦν προθύμως τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς τὴν κοινότητα καὶ κάθε κάτοικος να καταβάλλῃ εἰς αὐτήν, τὴν εἰσφοράν τὴν ὁποῖαν τοῦ ὥρισην. Διότι μετὰ τὰς εἰσφοράς τῶν κατοίκων ἡ κοινότης θὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας της. Θὰ ἐπισκευάσῃ δρόμους, θὰ φέρῃ τὸ νερό, θὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἔλη, θὰ φροντίσῃ διὰ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸν φωτισμὸν καὶ θὰ λάβῃ μέτρα διὰ τὴν ὑγείαν, τὸν ἀθλητισμὸν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν διασκέδασιν τῶν κατοίκων.

Τρίτον καθήκον τῶν κατοίκων εἶναι ἡ ἀλληλοβοήθεια. Ὅπως εἰς μίαν καλὴν οἰκογένειαν οἱ νέοι καὶ ὑγιεῖς ἐργάζονται καὶ βοηθοῦν τοὺς γέροντας καὶ τοὺς ἀσθενεῖς τῆς οἰκογενείας, ἔτσι καὶ εἰς μίαν κοινότητα οἱ κάτοικοι καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἔχουν ἱεράν ὑποχρέωσιν να βοηθοῦν τοὺς γέροντας καὶ τοὺς πάσχοντας.

Ἄλλο καθήκον τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐργασία αὐτῶν διὰ κοινωφελῆ ἔργα. Ἀλλὰ περὶ αὐτῆς θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον.

Ἐκτὸς τῆς κοινότητος τοῦ χωρίου ἔχομεν τὴν κοινότητα τῆς πόλεως ἢ ὁποῖα λέγεται *δῆμος*. Μέλη τοῦ δήμου εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως. Ἐχομεν ἐπίσης τὴν κοινότητα τοῦ ἔθνους, ἢ ὁποῖα καλεῖται *ἐθνικὴ κοινότης*. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνικὴν κοινότητα περιλαμβάνονται ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Ἐχομεν τέλος τὴν *παγκόσμιον κοινότητα*, εἰς τὴν ὁποῖαν περιλαμβάνονται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Ἡ παγκόσμιος κοινότης ὀνομάζεται *ἀνθρωπότης*.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ἔχομεν τὴν *θρησκευτικὴν κοινότητα* εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκουν ὅσοι πιστεῦουν εἰς τὴν ἰδίαν θρησκείαν, τὴν *σχολικὴν κοινότητα*, ἢ ὁποῖα περιλαμβάνει τοὺς μαθητὰς ἑνὸς σχολείου κ. ἄ.

Ἔργασίαι: Κατὰ τί διαφέρει τὸ Κράτος ἀπὸ τὸ ἔθνος; Διατί ὁ ἄνθρωπος ζῆ εἰς τὴν κοινωνίαν; Πῶς ἐδημιουργήθησαν αἱ φυλαί; Ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα καὶ οἱ ὑποχρεώσεις τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος καὶ ποῖα τῶν μελῶν τῆς σχολικῆς κοινότητος;

Ἐκκλησία

1. Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος

Μετὰ τὴν λέξιν *Ἐκκλησία* γενικῶς, ἐνοοῦμεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Ἡ λέξις Ἐκκλησία ὅμως ἔχει καὶ ἄλλην ἔννοιαν· σημαίνει τὸ σύνολον τῶν Χριστιανῶν οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς τὸ ἴδιον δόγμα. Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν τὴν *Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν*, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸ δόγμα τῆς Ὀρθόδοξου Πίστεως, τὴν *Δυτικὴν Ἐκκλησίαν*, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται ἡ *Καθολικὴ Ἐκκλησία*, ἡ *Ἐκκλησίαι τῶν Διαμαρτυρομένων* κ. ἄ. Ἐπίσης ἡ λέξις Ἐκκλησία σημαίνει τὸ σύνολον τῶν Χριστιανῶν οἱ ὅποιοι διοικοῦνται ἀπὸ τὴν ἰδίαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχήν. Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν τὴν *Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος*, τὴν *Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς*, τὴν *Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου*.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἰδρῦθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ δι' αὐτὸ ὠνομάσθη *Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία*.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτο ἀνεξάρτητος. Ἄλλ' ὅταν ἐδημιουργήθη τὸ Σχίσμα τὸν 9ον αἰῶνα μ. Χ. μεταξύ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαβε τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔγινε πάλιν ἀνεξάρτητος. Τὸ 1833 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Διακήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν Διακήρυξιν αὐτὴν ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς κεφαλὴν αὐτῆς ἀναγνωρίζει τὸν Θεμελιωτὴν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ἀρχηγόν τῆς δὲ τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὸ δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἠνωμένη μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Τότε ιδρύθη διὰ πρώτην φοράν ἡ *Ἱερὰ Σύνοδος* ὡς ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή.

2. Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία

Εἰς τὴν *Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν* ἀνήκουν ὅσοι πιστεύουν καὶ ἀκολουθοῦν τὸ δόγμα τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως. Οἱ Ἕλληνες εἶναι πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα τέκνα τῆς Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ πνευματικὴ δύναμις, ἡ ὁποία ἐμόρφωσε θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Εἶναι ἐπίσης ἡ μεγάλη δύναμις ἡ ὁποία ἐβοήθησε τοὺς Ἕλληνας εἰς ὅλους τοὺς σκληροὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξήγαγον διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ εἰς ὅλας τὰς δυσκόλους στιγμὰς τὰς ὁποίας ἐπέερασαν εἰς τὸν ἱστορικὸν των βίον.

Εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὀφείλεται ἡ δημιουργία, ἡ αἴγλη καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καθὼς καὶ ἡ διατήρησις αὐτῆς ἐπὶ χίλια καὶ πλέον ἔτη.

Ὅταν, μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας οἱ Ἕλληνες ὑπεδουλώθησαν εἰς τοὺς Τούρκους, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἦτο ἐκείνη ἡ ὁποία διετήρησε ἀκλόνητον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας καὶ προπαρεσκεύασε τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Τόσον δὲ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ὅσον καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἦλθε εἰς τὸ πλευρὸν τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς ἐβοήθησε. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις διαπρεπεῖς ἱεράρχαι ὅπως ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄. καὶ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, συμμετέχοντες εἰς τὸν ἀγῶνα, εὔρον σκληρὸν θάνατον.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπίσης εὐρέθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἀγωνισθέντων ἀδελφῶν μας Κυπρίων.

Ἐκτὸς αὐτῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει θέσει ὡς προορισμὸν τῆς, νὰ διαδώσῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν ὑπέροχον διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ δημιουργήσῃ κοινωνίαν ἀγαθῶν καὶ ἠθικῶν ἀνθρώπων.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν

νά ἔχωμεν μεγίστην εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν.

Νά εἴμεθα πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα τέκνα τῆς. Νά πηγαίνωμεν τακτικὰ εἰς τοὺς Ναοὺς, ὅπου ἀκούεται τὸ καλὸν κήρυγμα τῆς Ἀληθείας, τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἀγάπης. Νά τηρῶμεν τὰς ἐντολάς τῆς καὶ νά ἐφαρμόζωμεν εἰς τὴν ζωὴν μας τὴν διδασκαλίαν τῆς.

Πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας, τοὺς ἱερεῖς, πρέπει νά ἔχωμεν βαθύτατον σεβασμὸν. Διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ὑψίστου. Εἶναι οἱ κήρυκες τῆς ὑπερόχου διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι οἱ διδάσκαλοι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ. Ὅπως εἰς τοὺς γονεῖς μας ὀφείλωμεν τὴν ζωὴν μας καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους τὴν μόρφωσίν μας, τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας ὀφείλομεν τὴν πίστιν μας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς μας.

3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος περιλαμβάνει τὴν *Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν* καὶ 66 *Μητροπόλεις*, διοικεῖται δὲ ὑπὸ τῆς *Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας*. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ 66 μέλη, ἥτοι ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς οἱ ὁποῖοι ἔχουν Μητροπόλεις καὶ συνέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας τακτικῶς, κατ' ἔτος τὴν 1ην Ὀκτωβρίου. Πρόεδρος αὐτῆς εἶναι ὁ *Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος*.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εἶναι ἡ Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή. Ἐκλέγει τοὺς Μητροπολίτας καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ λύει κάθε ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκτὸς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἔχομεν καὶ τὴν *Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον*. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 Μητροπολίτας. Πρόεδρος αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος συνέρχεται τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους καὶ διαρκεῖ ἕνα χρόνον. Αὕτη διοικεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκτὸς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ὑπάρχει ἡ *Μητροπολις Κρήτης*. Προϊστάμενος αὐτῆς εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἡρακλείου. Αὐτὸς ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Κρήτης καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ Μητροπόλεις Δωδεκανήσου διοικοῦνται ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἔργασια: Ποῖοι ἀκολουθοῦν τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν; Διατί οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν; Διατί ὀφείλομεν σεβασμὸν εἰς τοὺς ἱερεῖς;

Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος

1. Ἡ ἔννοια τοῦ Συντάγματος καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι κάθε ἄνθρωπος ἔχει θέλησιν. Μὲ αὐτὴν ἀσκεῖ τὰ δικαιώματά του, ἐκτελεῖ τὰς ὑποχρεώσεις του καὶ ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας του. Ἐπειδὴ ἡ θέλησις ἔχει δοθῆ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὴν φύσιν, ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται *φυσικὸν πρόσωπον*.

Ἄλλὰ ἀνάγκας, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις δὲν ἔχει μόνον ὁ ἄνθρωπος ἀλλὰ καὶ τὸ Κράτος. Αὐτὸ πρέπει νὰ διωρίσῃ ὑπαλλήλους, νὰ πληρώσῃ μισθοὺς, νὰ εἰσπράξῃ φόρους, νὰ συντηρήσῃ στρατόν, νὰ κατασκευάσῃ δρόμους, νὰ ἰδρύσῃ νοσοκομεῖα, φυλακὰς κλπ. Διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὅμως ὅλα αὐτὰ πρέπει καὶ αὐτὸ νὰ ἔχῃ θέλησιν. Ἄλλὰ τὸ κράτος δὲν εἶναι φυσικὸν πρόσωπον, ὅπως ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἔχῃ θέλησιν. Δι' αὐτὸ ὁ νόμος ἔδωκε θέλησιν εἰς τὸ Κράτος. Ὄρισε δηλαδὴ ὁ νόμος, ὅτι θέλησις τοῦ Κράτους εἶναι ἡ θέλησις τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὰ ὄργανα αὐτοῦ. Διότι ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὠρισμένα ὄργανα μὲ τὰ ὅποια ἐνεργεῖ, ὅπως π.χ. εἶναι αἱ χεῖρες του καὶ οἱ πόδες του, ἔτσι καὶ τὸ Κράτος ἔχει καὶ αὐτὸ ὠρισμένα ὄργανα μὲ τὰ ὅποια ἐνεργεῖ. Τὰ ὄργανα αὐτὰ εἶναι ὁ Βασιλεὺς, ἡ Βουλὴ, δηλαδὴ οἱ Βουλευταί, οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ἡ θέλησις τῶν προσώπων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους. Ὅταν π.χ. ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, εἰς περίπτωσιν ἐπιδημίας, διατάσσει νὰ κλείσουν τὰ σχολεῖα, ἡ διαταγὴ αὐτὴ εἶναι θέλησις τοῦ Κράτους, διότι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας εἶναι ὄργανον τοῦ Κράτους.

Τὰ ὄργανα ὅμως τοῦ Κράτους δὲν ἐργάζονται ὅπως θέλουν αὐτά. Τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ἐργάζονται τὸν καθορίζει καὶ τὸν ρυθμίζει ἕνας σπουδαῖος νόμος ὁ ὅποιος λέγεται

Σύνταγμα. Τὸ Σύνταγμα καλεῖται καὶ **Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ Κράτους.**

Τὸ Σύνταγμα α) καθορίζει τὸ εἶδος τοῦ Πολιτεύματος, δηλαδή ἐὰν τοῦτο εἶναι Μοναρχία ἢ Δημοκρατία. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ἄρθρον 21 τοῦ ἰδικοῦ μας Συντάγματος ὀρίζει ὅτι τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι **Βασιλευμένη Δημοκρατία.** β) Καθορίζει ποῖα εἶναι τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους καὶ πῶς αὐτὰ ἐνεργοῦν. Ὅργανα τοῦ Κράτους εἶναι ὁ Βασιλεὺς, ἡ Βουλὴ, οἱ πολῖται οἱ ὅποιοι ἔχουν δικαίωμα νὰ ψηφίζουν, οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. γ) Ὅρίζει ποῖα εἶναι τὰ σπουδαιότερα δικαιώματα τῶν πολιτῶν. Καὶ δ) ὀρίζει ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα Θρησκεία εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ Θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ Σύνταγμα εἶναι γραπτὸς νόμος ὁ ὁποῖος θεωρεῖται **θεμελιώδης**, διότι μὲ αὐτὸν διοικεῖται τὸ Κράτος. Εἰς τὴν Χώραν δὲ ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει Σύνταγμα, ὑπάρχει τυραννία ἢ ἀναρχία. Τὸ Σύνταγμα εἶναι μὲν νόμος, διαφέρει ὅμως ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους νόμους, οἱ ὅποιοι λέγονται **κοινοὶ νόμοι.** α) Οἱ κοινοὶ νόμοι ψηφίζονται ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅπως ὀρίζει τὸ Σύνταγμα, ἐνῶ τὸ Σύνταγμα ψηφίζεται ἀπὸ Συνέλευσιν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ. Ἡ Συνέλευσις αὐτὴ ἐκλέγεται εἰδικῶς διὰ νὰ συντάξῃ καὶ ψηφίσῃ τὸ Σύνταγμα καὶ δι' αὐτὸ καλεῖται **Συντακτικὴ Συνέλευσις**, ἢ **Ἐθνοσυνέλευσις.** β) Οἱ κοινοὶ νόμοι ἢμποροῦν νὰ τροποποιηθοῦν πάντοτε ἀπὸ τὴν Βουλὴν, ὅπως ὀρίζει τὸ Σύνταγμα, ἐνῶ τὸ Σύνταγμα τροποποιεῖται ἀπὸ εἰδικὴν Βουλὴν καὶ εἰς ὠρισμένον χρόνον. Ἡ τροποποίησις τοῦ Συντάγματος λέγεται **Ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος**, ἡ δὲ Βουλὴ ἡ ὁποία τροποποιεῖ αὐτό, ὀνομάζεται **Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ.** γ) Ὅλαι αἱ διατάξεις ἑνὸς νόμου εἶναι δυνατὸν νὰ τροποποιηθοῦν. Εἰς τὸ Σύνταγμα ὅμως ὑπάρχουν ὠρισμένοι διατάξεις αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τροποποιηθοῦν. Αἱ διατάξεις αὗται ὀνομάζονται **θεμελιώδεις.** Τοιαύτη θεμελιώδης διάταξις εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία ὀρίζει, ὅτι τὸ Πολίτευμά μας εἶναι Βασιλευμένη Δημοκρατία.

Ὅλοι οἱ κοινοὶ νόμοι πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς κανόνας τοῦ Συντάγματος. Νόμος ὁ ὁποῖος εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὸ Σύνταγμα θεωρεῖται **ἀντισυνταγματικὸς** καὶ δὲν ἐφαρμόζεται.

Σύνταγμα-Πολίτευμα. Τὸ Σύνταγμα διαφέρει ἀπὸ τὸ *Πολίτευμα*.

Πολίτευμα εἶναι τὸ σύνολον τῶν κανόνων μὲ τοὺς ὁποίους καθορίζονται τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος, δηλαδή ἐὰν τοῦτο εἶναι Μοναρχία ἢ Δημοκρατία, τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους καὶ αἱ ἐξουσίαι αὐτῶν, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐκλέγονται καθῶς καὶ αἱ σχέσεις μεταξὺ των καὶ μὲ τοὺς πολίτας. Τὸ Σύνταγμα εἶναι ὁ θεμελιώδης νόμος, ὁ ὁποῖος περιέχει τοὺς κανόνας αὐτούς.

2. Ἡ ἱστορία τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν Συνταγμάτων ἀρχίζει σχεδὸν ἀμέσως μὲ τὴν κήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως. Οἱ Ἕλληνες, βέβαιοι διὰ τὴν νίκην των, ἐθεώρησαν καθήκον των νὰ φροντίσουν διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ διοικηθοῦν ὡς ἐλεύθεροι ἄνθρωποι.

Τὸ προσωρινὸν *Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος*. Τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1822 συνήλθεν εἰς τὴν Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, ἡ ὁποία ἐψήφισεν τὸ πρῶτον Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Πολίτευμα αὐτὸ ὠνομάσθη Πολίτευμα τῆς Ἐπιδάυρου ἢ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Νόμος τῆς Ἐπιδάυρου. Τὸ Πολίτευμα τῆς Ἐπιδάυρου ἀνεθεωρήθη, δηλαδή ἐτροποποιήθη, ἀπὸ τὴν δευτέραν Ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία συνήλθεν εἰς τὴν πόλιν Ἄστρος τὸ 1823. Τὸ ἀναθεωρηθὲν Πολίτευμα ὠνομάσθη Νόμος τῆς Ἐπιδάυρου.

Τὸ Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος. Τὸ 1827 συνήλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Τροιζῆνος ἡ τρίτη Ἐθνοσυνέλευσις τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὴ ἐψήφισε νέον Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Ἡγεμονικὸν Σύνταγμα τοῦ Ναυπλίου. Τὸ 1832 συνήλθεν εἰς τὸ προάστιον τοῦ Ναυπλίου Πρόνοιαν ἡ τετάρτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐψήφισε νέον Σύνταγμα. Αὐτὸ ὠνομάσθη Ἡγεμονικόν, διότι ὡς Ἄνωτατον Ἄρχοντα τῆς Ἑλλάδος ὠρίζε Μονάρχην.

Ὡς τοιαῦτος εἶχεν ἐκλεγεί ὁ Πρίγκιψ τῆς Βουρορίας Ὁθων

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844. Ἐπειδὴ ὁ Βασιλεὺς Ὁθων, ἀπὸ τοῦ 1833 ὅτε ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἤρχισε νὰ κυβερνᾷ χωρὶς Σύνταγμα, ἀλλ' ὅπως αὐτὸς ἠθελε, οἱ Ἕλληνες ἐπανεστάτησαν τὸ 1843 καὶ ἠνάγκασαν τὸν Ὁθωνα νὰ συγκαλέσῃ τὴν πρώτην, μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν, Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Αὕτη συνῆλθεν τὸ 1844 καὶ ἐψήφισε νέον Σύνταγμα.

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864. Ἐπειδὴ καὶ πάλιν ὁ Ὁθων ἐξηκολούθει νὰ μὴ τηρῇ τοὺς κανόνας τοῦ Συντάγματος, οἱ Ἕλληνες ἐπανεστάτησαν καὶ πάλιν τὸ 1862, κατήργησαν τὴν Βασιλείαν τοῦ Ὁθωνος καὶ ἔξωσαν αὐτόν. Ἀμέσως κατόπιν συνῆλθεν ἡ δευτέρα Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία ἀνεκήρυξε ὡς Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, τὸν Πρίγκιπα τῆς Δανίας Γεώργιον καὶ τὸ 1864 ἐψήφισε νέον Σύνταγμα.

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 ἀνεθεωρήθη ἀπὸ τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν τὸ 1911.

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1927. Τὸ 1920 συνῆλθεν ἡ τρίτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων ἡ ὁποία ἤρχισε τὴν σύνταξιν τοῦ Συντάγματος. Αὕτη ὁμως δὲν ἠμπόρεσε νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον της, λόγῳ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία ἐξεργάγη τὸ 1922. Τὸ 1924 συνῆλθεν ἡ τετάρτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία κατήργησε τὴν Βασιλείαν καὶ ἀνεκήρυξε τὴν Δημοκρατίαν. Ἀμέσως κατόπιν ἤρχισε ἡ σύνταξις νέου Συντάγματος τῆς Δημοκρατίας. Τοῦτο ἐψηφίσθη καὶ ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζεται τὸ 1927.

Τὸ Σύνταγμα τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1952. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1935 κατελύθη ἡ Δημοκρατία καὶ ἐπανεφέρθη ἡ Βασιλεία με Βασιλέα τὸν Γεώργιον τὸν Β'. Ταυτοχρόνως κατηργήθη καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1927 καὶ ἐπανεφέρθη προσωρινῶς, τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911.

Τὸ 1946 συνῆλθεν Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ἡ ὁποία κατήρησε νέον Σύνταγμα. Τοῦτο ἐψηφίσθη τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1951 καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1952 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὡς Σύνταγμα τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας. Τὸ Σύνταγμα αὐτὸ ἰσχύει σήμερον εἰς τὸ Κράτος μας.

3. Γλώσσα και Σύνταγμα

Ἡ γλώσσα, μαζί με τὴν Θρησκείαν, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν Πατρίδα, ἀποτελεῖ τὴν βάση εἰς τὴν ὁποίαν στηρίζεται κάθε Ἔθνος. Εἰς τὴν γλώσσαν τοῦ Ἔθνους γίνονται ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ τὰ κηρύγματα εἰς τὰς ἐκκλησίας, συγγράφονται τὰ βιβλία καὶ διδάσκονται αἱ ἐπιστῆμαι. Εἰς αὐτὴν ἐπίσης γίνονται αἱ ὁμιλίαι καὶ αἱ διαλέξεις καὶ εἰς αὐτὴν συντάσσονται τὸ Σύνταγμα, οἱ νόμοι καὶ αἱ διαταγαὶ τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἐξελισσεται συνεχῶς ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν χωρὶς, μέχρι σήμερον, νὰ κατορθώσουν οἱ Ἕλληνες νὰ δημιουργήσουν μίαν ὁμοίομορφον γλώσσαν. Δι' αὐτὸ ἔχομεν τὴν καθαρῆουσαν καὶ τὴν δημοτικὴν. Ἄλλ' ἐγὼ ἡ καθαρῆουσα ἔχει γίνῃ τελεία, ἡ δημοτικὴ ἐξελισσεται ἀκόμη καὶ ἐμφανίζει διαφόρους παραλλαγὰς. Ἡ ἐπίσημος ὁμως γλώσσα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ εἶναι μία καὶ ὁμοίομορφος. Ἐνεκα τούτου τὸ Σύνταγμα ὀρίζει εἰς τὸ ἄρθρον 107 αὐτοῦ ὅτι ἐπίσημος γλώσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσονται τὸ πολίτευμα καὶ τὰ κείμενα τῶν νόμων καὶ ὅτι πᾶσα παραφθορὰ αὐτῆς ἀπαγορεύεται. Τοιοῦτοτρόπως, ὡς ἐπίσημος γλώσσα τοῦ Κράτους, καθιερώθη ἡ καθαρῆουσα, διότι εἰς αὐτὴν συντάσσονται τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ νόμοι τοῦ Κράτους.

4. Θρησκεία καὶ Σύνταγμα

Ὅπως ἔχομεν εἶπει εἰς προηγούμενα κεφάλαια, ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία εἶναι στενὰ συνδεδεμένη μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τοὺς ἀγῶνας του διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Δι' αὐτὸ ὅλα τὰ Σύντάγματα, ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως μέχρι σήμερον, περιέχουν διατάξεις αἱ ὁποῖα προστατεύουν τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ Σύνταγμα τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1952, τὸ ὁποῖον ἰσχύει σήμερον, ὀρίζει ὅτι, ἡ ἐπίσημος Θρησκεία τοῦ Κράτους εἶναι ἡ Θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πᾶσα ἄλλη γνωστὴ Θρησκεία εἶναι ἐλευθέρως νὰ

τελή τήν λατρείαν της, δηλαδή νὰ ἔχη ναοὺς καὶ ἱερεῖς. Ἄλλ' ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται. Προσηλυτισμὸς εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ πεισθῆ ἓνα πρόσωπον νὰ ἀλλάξῃ Θρησκείαν. Ἐκεῖνος δὲ ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ προσηλυτισμὸν, συλλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν καὶ τιμωρεῖται.

5. Ὑπακοὴ εἰς τὸ Σύνταγμα

Τὸ Σύνταγμα εἶναι τὸ θεμέλιον τοῦ Κράτους. Ὅπως ἡ οἰκία στηρίζεται ἐπὶ τῶν θεμελίων της, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ Κράτος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Συντάγματος. Κράτες χωρὶς Σύνταγμα εἶναι τυραννία εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικρατεῖ ἡ ἀδικία.

Δι' αὐτὸ ἡ σπουδαιότης τοῦ Συντάγματος εἶναι μεγάλη.

Κάθε Ἕλλην, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του, ἔχει καθῆκον νὰ τηρῆ πιστῶς τὰς διατάξεις του. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι φιλόπατρις ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος περιφρονεῖ τὸ Σύνταγμα καὶ παραβιάζει τὰς διατάξεις του. Διότι ἡ παροβίσις τοῦ Συντάγματος θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καταστρεφὴν τῆς Πατρίδος μας.

Ἐνεκα τούτου τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὀρίζει ὅτι «ἡ τήρησις τοῦ Συντάγματος ἀφιερῶται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων».

Ἔργασίαι : Διὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ Κράτους; Ποία εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ Συντάγματος καὶ νόμου; Διὰ τὸ φελλόμεν ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα;

Δί τρεῖς Ἐξουσίαι τοῦ Κράτους

Τὸ Κράτος προσπαθεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν πολιτῶν, νὰ προστατεύσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν των καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὸν πολιτισμὸν τῆς Χώρας. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς, χρησιμοποιεῖ *τὴν ἐξουσίαν* τὴν ὁποίαν ἔχει.

Ἡ ἐξουσία τοῦ Κράτους διακρίνεται εἰς *νομοθετικὴν ἐκτελεστικὴν καὶ δικαστικὴν*.

Α. Νομοθετικὴ Ἐξουσία

1. Βουλὴ—Βουλευταὶ

Νομοθετικὴ ἐξουσία ὀνομάζεται ἡ ἐξουσία τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ Κράτος διὰ νὰ δημιουργῇ νόμους, οἱ ὅποιοι εἶναι ὑποχρεωτικοὶ δι' ὅλους τοὺς πολίτας. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ *τῆς Βουλῆς* καὶ *τοῦ Βασιλέως*. Ἡ Βουλὴ ὀνομάζεται καὶ *Κοινοβούλιον*.

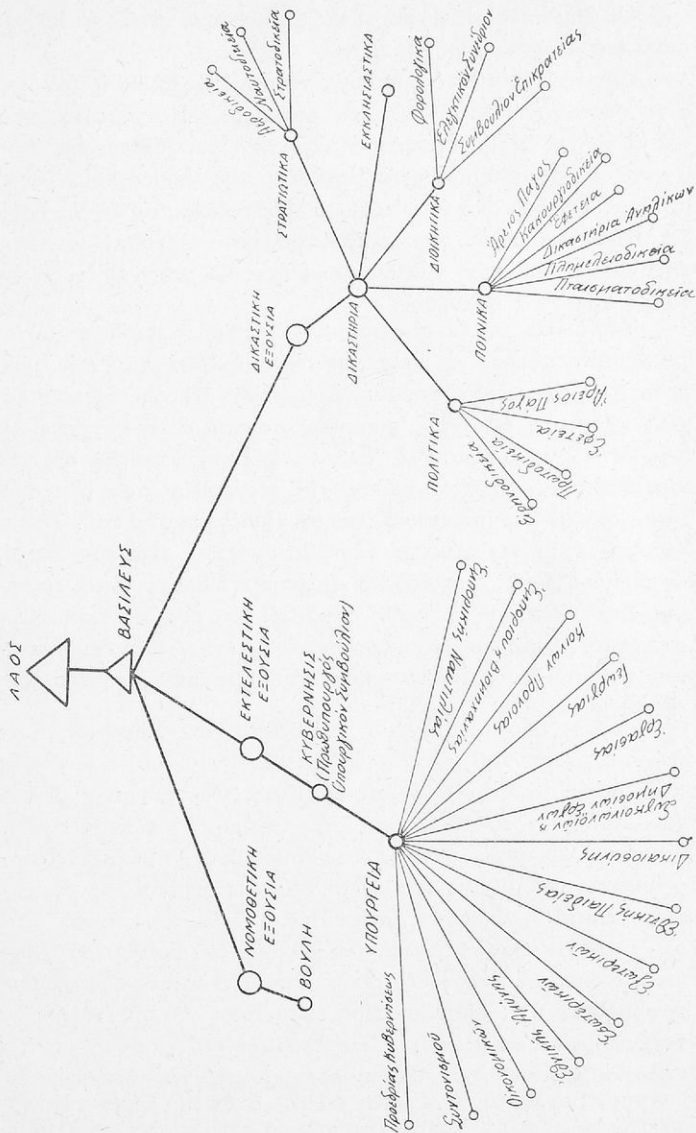
Τὸ κύριον ἔργον τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ δημιουργῇ, νὰ καταργῇ ἢ νὰ τροποποιῇ, δηλαδὴ νὰ μεταβάλλῃ τοὺς νόμους, νὰ ψηφίσῃ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐλέγχῃ τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ οἱ ὅποιοι ὀνομάζονται *βουλευταὶ*. Οἱ βουλευταὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶναι ὀλιγώτεροι τῶν 150, οὔτε περισσότεροι τῶν 300.

Ποῖοι ἐκλέγονται βουλευταί. Διὰ νὰ ἐκλεγῇ τις βουλευτῆς πρέπει α) νὰ εἶναι Ἑλλην πολίτης, β) νὰ ἔχῃ συμπληρώσει τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ γ) νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσῃ.

Καὶ αἱ γυναῖκες ἠμποροῦν νὰ ἐκλεγοῦν βουλευταί.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ δήμαρχοι, οἱ συμβολαιογράφοι, οἱ ὑποθηκοφύλακες καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν νομικῶν προσώπων δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκλεγοῦν βουλευταί.

Αναλυτικόν διάγραμμα των τριών εξουσιών του Κράτους

Οί βουλευται ἐκλέγονται κάθε τέσσαρα ἔτη ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Διὰ νὰ ἔχη τὶς τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξη, δηλαδή νὰ ψηφίση κατὰ τὰς ἐκλογάς, εἴτε ἄνδρας εἶναι, εἴτε γυναῖκα, πρέπει νὰ ἔχη τὰ ἑξῆς προσόντα· α) νὰ εἶναι Ἕλλην πολίτης, β) νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, γ) νὰ μὴ ἔχη καταδικασθῆ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, δ) νὰ διαχειρίζεται ἐλευθέρως τὴν περιουσίαν του καὶ ε) νὰ μὴ ἔχη στερηθῆ τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων. Οἱ μοναχοὶ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίζουν.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ προσόντα αὐτά, διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ ψηφίσουν τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν, πρέπει νὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τῆς περιφέρειας τῆς κατοικίας των. Διὰ νὰ ἐγγραφῆ εἰς τοὺς καταλόγους αὐτοὺς ὁ Ἕλλην πολίτης, |πρέπει νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην τῆς περιφέρειας του ἢ εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Ἀρχὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν του. Τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμη μόνον τὸν Ἰανουάριον ἐκάστου ἔτους. Εἰς ὠρισμένους Δήμους καὶ Κοινότητας ἐκδίδονται καὶ ἐκλογικὰ βιβλιάρια, τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐγγράφονται εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ψηφίσουν, ἂν δὲν παρουσιάσουν τὸ ἐκλογικὸν των βιβλιάριον.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως, ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ζητήσῃ νὰ ἐγγραφῆ εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Ἐκεῖνος δὲ ὁ ὁποῖος εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς αὐτούς, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ψηφίση τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν. Ἐὰν παραλείψῃ τὰς ὑποχρεώσεις του αὐτάς, τιμωρεῖται ἀπὸ τὸ δικαστήριον μὲ φυλάκισιν καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξυπηρετηθῆ ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Ἐκλογικὰ συστήματα. Ἡ ἐκλογή τοῦ βουλευτοῦ γίνεται μὲ ὠρισμένον ἐκλογικὸν σύστημα. Τὰ ἐκλογικὰ συστήματα εἶναι πολλά. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι δύο· τὸ σύστημα τῆς *σχευικῆς πλειοψηφίας* ἢ *πλειοψηφικὸν* καὶ τὸ σύστημα τῆς *ἀναλογικῆς* ἐκλογῆς ἢ *ἀναλογικόν*. Κατὰ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα, βουλευτὴς ἐκλέγεται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὰς περισσότερας ψήφους. Κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς, βουλευτὴς ἐκλέγεται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔλαβε τοὺς περισσότερους σταυροὺς προτιμήσεως.

Ἡ σημασία τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ἢ ἄλλως τό δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, ὅπως λέγεται αὐτό, εἶναι σπουδαῖον καί ἱερόν. Διότι μέ τήν ψῆφον τήν ιδιικήν μας θά ἐκλεγοῦν οἱ βουλευταί, οἱ Ὑπουργοί, ὁ Πρωθυπουργός, δηλαδή ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θά ἀποφασίσουν πῶς θά προστατευθῇ ἡ Πατρίς μας ἀπό τοὺς ἐχθρούς της, πῶς θά ἐξασφαλισθῇ ἡ δικαιοσύνη καί ἡ ἀσφάλεια, πῶς θά ἀναπτυχθῇ τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καί ἡ γεωργία, πῶς θά πωληθοῦν τὰ προϊόντα μας, πῶς θά ἐκπαιδευθοῦν τὰ παιδιά μας κλπ.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους χρειάζεται μεγάλη προσοχή ὅταν ψηφίζωμεν. Ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ψηφίζωμεν τὺς ἱκανοὺς καί ἠθικοὺς ὑποψηφίους. Διότι ὅταν οὗτοι ἐκλεγοῦν, θά δώσουν ὅλας τῶν τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν τήν Πατρίδα μας.

Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν τήν ψῆφον μας εἰς τὸν ἀνίκανον φίλον ἢ συγγενῆ μας, οὔτε εἰς ἐκεῖνον ὁ ὅποιος ὑπεσχέθη εἰς ἡμᾶς ὅτι, ὅταν ἐκλεγῇ, θά ἐνεργήσῃ διὰ τὰ προσωπικά μας συμφέροντα. Ἀλλὰ εἰς τὸν ἱκανόν, τὸν τίμιον, τὸν δραστήριον, τὸν μορφωμένον, διότι εἶναι βέβαιοι, ὅτι μόνον αὐτὸς θά διαχειρισθῇ καλῶς τὰς ὑποθέσεις τῆς Πατρίδος μας. Ἔτσι θά προοδεύσῃ ἡ Ἑλλάς. Ὅταν ἐκλέξωμεν τὸν βουλευτήν, πρέπει νὰ ἔχωμεν συνεχῶς ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι οὗτος δὲν ἐξελέγη διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ ἰδικά μας συμφέροντα, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἂν ἡ κακὴ χρῆσις τῆς ψήφου ἐπιφέρει ζημίαν εἰς τήν κοινωνίαν, ἢ ἀποχὴ τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὰς ἐκλογὰς ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατὰ τῆς Πατρίδος. Διότι, ἂν δὲν ψηφίσουν οἱ περισσότεροι, ἐκεῖνος ὁ ὅποιος θά ἐκλεγῇ, δὲν θά ἀντιπροσωπεύῃ τὴν πλειοψηφίαν τῶν πολιτῶν καί συνεπῶς αἱ πράξεις του δὲν θά στηρίζωνται εἰς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ. Ἐκτὸς δὲ τούτου, μέ τὴν ἀποχήν, δημιουργεῖται ὁ κίνδυνος τῆς ἐκλογῆς ἀναρχικῶν στοιχείων, ὅποτε θά κινδυνεύσῃ ἡ Πατρίς μας.

2. Λειτουργία τῆς Βουλῆς

Ἡ Βουλὴ διαρκεῖ τέσσαρα ἔτη. Κατόπιν πρὸς κηρύσσονται ἐκλογαί. Τὸ διάστημα αὐτὸ ὀνομάζεται **Βουλευτικὴ Περίοδος**

Ἡ Βουλὴ ὁμως δὲν ἐργάζεται συνεχῶς, ἀλλὰ κατὰ χρονικὰς περιόδους αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **Σύνοδοι**. Ἐκάστη Σύνοδος ἀρχίζει τὴν 15ην Ὀκτωβρίου καὶ διαρκεῖ τρεῖς τοῦλάχιστον μηνάς.

Ὅταν ἡ Βουλὴ δὲν ἐργάζεται π. χ. κατὰ τὸ θέρος, λειτουργεῖ εἰς τὸ κτίριον τῆς Βουλῆς **Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ**, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ βουλευτάς. Τὸ ἔργον τῆς εἶναι σχεδὸν τὸ ἴδιον μὲ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς. Ψηφίζει νόμους, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται **Νομοθετικὰ Διατάγματα**. Ὅταν ἡ Βουλὴ ἐργάζεται, λειτουργοῦν εἰς αὐτὴν Ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ βουλευτάς.

Αὗται ὀνομάζονται **Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί**. Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται ὡς ἔργον ἔχουν νὰ ἐξετάζουν καὶ νὰ μελετοῦν τὰ σχέδια τῶν νόμων, δηλαδὴ τὰ **νομοσχέδια**, πρὶν ψηφισθοῦν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ γίνουιν νόμοι τοῦ Κράτους.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Βουλὴ συνέρχεται, συζητεῖται καὶ ψηφίζει κοθορίζεται ἀπὸ ὄργανισμὸν ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται **Κανονισμός**. Τὸν Κανονισμὸν ψηφίζει ἡ Βουλὴ,

Ὅλοι αἱ ἀποφάσεις εἰς τὴν Βουλὴν λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Δηλαδὴ ἀποφασίζεται, ὅτι θέλουν οἱ περισσότεροι.

3. Πῶς ψηφίζονται οἱ νόμοι

Νόμοι ὀνομάζονται οἱ κανόνες δικαίου, οἱ ὁποῖοι ρυθμίζουν τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ Κράτους.

Οἱ νόμοι ψηφίζονται ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Διὰ νὰ ψηφισθῇ ἓνας νόμος πρέπει κάποιος νὰ τὸν προτείνῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Οἱ νόμοι προτείνονται ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν ἢ τῶν βουλευτῶν καὶ ὀνομάζονται **προτάσεις νόμων ἢ νομοσχέδια**. Τὰ νομοσχέδια, ἀφοῦ ἐξετασθοῦν καὶ μελετηθοῦν ἀπὸ τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς, συζητοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ψηφίζονται εἰς δύο συνεδριάσεις. Τότε ὀνομάζονται νόμοι. Οἱ νόμοι ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ λαμβάνουν ἓναν ἀριθμὸν διὰ νὰ διακρίνωνται μεταξὺ των. Κατόπιν δημοσιεύονται εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ δημοσίευσίς αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος διότι α) οὐδεὶς νόμος ἰσχύει, ἐὰν δὲν

δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ β) οἱ νόμοι γίνονται γνωστοὶ εἰς τοὺς πολίτας διὰ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς.

Οἱ νόμοι ἀρχίζουν νὰ ἰσχύουν μετὰ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς των εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἐκτὸς ἔαν οἱ ἴδιοι ἀναγράφουν ἄλλην ἡμερομηνίαν.

4. Διατάγματα — Ἀποφάσεις — Ἐγκύκλιοι

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς νόμους, ἡ Κυβέρνησις ἐκδίδει *Διατάγματα*, *Ἀποφάσεις* καὶ *Ἐγκυκλίους*.

Διατάγματα. Τὰ διατάγματα εἶναι ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκδίδονται ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν, διὰ νὰ διευκολύνουν τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς νόμου. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὀνομάζονται *ἐκτελεστικὰ διατάγματα*. Τὰ διατάγματα αὐτὰ καλοῦνται καὶ *Βασιλικὰ διατάγματα*, διότι ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Τὰ ἐκτελεστικὰ διατάγματα δὲν ἔχουν κομμίον σχέσιν μετὰ τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν προηγουμένως. Διότι τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα εἶναι νόμοι οἱ ὅποιοι ψηφίζονται εἰς τὴν Βουλὴν, ἐνῶ τὰ ἐκτελεστικὰ διατάγματα εἶναι ἀποφάσεις τῶν Ὑπουργῶν.

Ἀποφάσεις. Αἱ ἀποφάσεις εἶναι διαταγαὶ τὰς ὁποίας ἐκδίδουν οἱ Ὑπουργοί, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἢ ἄλλαι Δημόσιαι Ἀρχαί. Δι' αὐτῶν ρυθμίζονται ὠρισμένα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν. Αἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνοι μετὰ τοὺς νόμους, ἄλλως εἶναι ἄκυροι.

Ἐγκύκλιοι. Πολλὰς φορές οἱ Ὑπουργοὶ ἢ ἄλλα ὄργανα τοῦ Κράτους ὅπως π.χ. ὁ Νομάρχης, ἀπευθύνουν πρὸς τὰς Δημόσιαις Ὑπηρεσίαις ἐγγράφους ὁδηγίας, περὶ τοῦ πῶς πρέπει αὐταὶ νὰ ἐφαρμόσουν ἕνα νόμον ἢ ἕνα διάταγμα. Π.χ. ὅταν ἐκδίδεται ἕνας νόμος, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει φόρον, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δίδει, εἰς τὰς ἐφορίας τοῦ Κράτους, ἐγγράφους ὁδηγίας πῶς πρέπει νὰ ἐφορμέσων τὸν νόμον αὐτόν. Αἱ ἐγγραφοὶ αὐταὶ ὁδηγίαὶ ὀνομάζονται *ἐγκύκλιοι*.

5. Ἡ Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως

Ἡ Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐπίσημον ἔντυπον τοῦ Κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον δημοσιεύονται ἀπαραιτήτως οἱ νόμοι, τὰ νομοθετικά καὶ ἐκτελεστικά διατάγματα καὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Ἐφημερίς αὐτὴ τυπώνεται εἰς τὸ Ἐθνικὸν Τυπογραφεῖον.

Ἡ Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἐκδίδεται εἰς τρία τεύχη *πρῶτον, δεύτερον, τρίτον* καὶ εἰς *Παράρτημα*.

Εἰς τὸ *πρῶτον* τεύχος δημοσιεύονται οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα. Εἰς τὸ *δεύτερον*, αἱ ἀστυνομικαὶ διαταγαὶ καὶ αἱ διάφοροι ἀποφάσεις τῶν Ὑπουργῶν, καὶ εἰς τὸ *τρίτον* αἱ ἀποφάσεις διὰ τῶν ὁποίων διορίζονται, προάγονται, ἢ ἀπολύονται οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Εἰς τὸ *παράρτημα* δημοσιεύονται αἱ προκηρύξεις διαγωνισμῶν καὶ δημοπρασιῶν, τὰ ὀνόματα ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὰ Γυμνάσια καὶ τὰς Ἐμπορικὰς Σχολὰς τοῦ Κράτους, κλπ. Ἐκτὸς αὐτῶν ἡ Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἐκδίδει α) τὸ τεύχος «Πράξεις Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου». Εἰς αὐτὸ δημοσιεύονται αἱ ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν τῶν Νομικῶν Προσώπων. β) Τὸ Δελτίον Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν. Εἰς αὐτὸ δημοσιεύεται κάθε τι τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰς ἀνωνύμους ἑταιρίας. γ) Τὸ Δελτίον Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἰδιοκτησίας. Εἰς αὐτὸ δημοσιεύονται τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ σήματα.

Ἐκαστον φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει αὐξῶντα ἀριθμὸν καὶ τοιχοκολλᾶται ἔξω ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν Τυπογραφεῖον διὰ νὰ λάβουν γνῶσιν ὅλοι οἱ πολῖται. Ἐπίσης τὰ φύλλα αὐτῆς πωλοῦνται ἐλευθέρως εἰς τὸ Ἐθνικὸν Τυπογραφεῖον καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὰς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὅλης τῆς Χώρας.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἄγνοια νόμου δὲν συγχωρεῖται. Δηλαδή δὲν ἐπιτρέπεται εἰς κανένα νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι δὲν ἐξέτελεσε τὴν ὑποχρέωσίν του, διότι δὲν ἐγνώριζε τὸν νόμον ὁ ὁποῖος τὴν ἐπιβάλλει.

Ἐργασίαι : Ποῖα προσόντα πρέπει νὰ ἔχη ὁ πολίτης διὰ νὰ ἐγγραφῆ εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους; Τί πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄφιν μας διὰ νὰ πηγαίνωμεν νὰ ψηφίσωμεν; Τί γνωρίζετε περὶ βουλευτῶν; Ἀπὸ πότε ἰσχύουν οἱ νόμοι; Τί εἶναι τὰ διατάγματα;

Β'. Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία

Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ὀνομάζεται ἡ ἐξουσία τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ Κράτος, νὰ ἐκτελῇ τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ψηφίζει ἢ νομοθετικὴ ἐξουσία.

Ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Ἀλλὰ ταύτην ἀσκοῦν οἱ Ὑπουργοὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

1. Ὁ Βασιλεὺς

Ἡ Ἑλλάς εἶναι Βασιλείον. Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους εἶναι ὁ Βασιλεὺς. Οὗτος εἶναι ἰσόβιος, διότι κανεὶς δὲν δύναται νὰ παύσῃ τὸν Βασιλέα. Εἶναι ἐπίσης κληρονομικὸς, διότι ὅταν ἀποθάνῃ ἢ παραιτηθῇ, ἀνέρχεται εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀπόγονος αὐτοῦ. Ἐπίσης ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην. Δι' ὅλας τοὺς πράξεις τὴν εὐθύνην ἔχει ἡ Κυβέρνησις. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον κάθε ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὸ ἔγγραφον αὐτό.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀπαραβίαστον. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προσβάλλει τὸ πρόσωπον ἢ τὴν τιμὴν τοῦ Βασιλέως, τῆς Βασιλείσεως ἢ τοῦ Διαδόχου, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν.

Ὁ Βασιλεὺς ἔχει πολλὰς ἐξουσίας αἱ ὁποῖαι ὀρίζονται εἰς τὸ Σύνταγμα. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ὑπογράφει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα. Συγκαλεῖ τὴν Βουλὴν, διακόπτει τὰς ἐργασίας τῆς καὶ διαλύει αὐτήν. Ὅταν ὅμως διαλύσῃ τὴν Βουλὴν, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προκηρύξῃ ἀμέσως ἐκλογάς.

Διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Εἶναι Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας. Κηρύσσει τὸν πόλεμον καὶ ὑπογράφει συνθήκας εἰρήνης καὶ ἐμπορικὰς συμβάσεις μὲ ξένα Κράτη. Ἀποινέμει παράσημα. Δίδει χάριν εἰς τοὺς καταδίκους καὶ ἀπονέμει ἀμνηστίαν εἰς τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα.

Όταν ὁ Βασιλεὺς ἀποθάνῃ ἢ παραιτηθῆ, ἀνέρχεται εἰς τὸν Θρόνον ὁ πρωτότοκος υἱὸς του. Ἡ θυγάτηρ του τότε μόνον ἀνέρχεται εἰς τὸν Θρόνον, ὅταν δὲν ὑπάρχουν υἱοί.

Ἀντιβασιλεύς. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἀποθάνῃ καὶ δὲν ὑπάρχῃ διάδοχος, τὰ καθήκοντα τοῦ Βασιλέως ἀσκεῖ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **Ἀντιβασιλεύς**. Αὐτὸς ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πρέπει δὲ νὰ εἶναι Ἑλληὴν πολίτης καὶ νὰ πιστεῦται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς μεταβῆ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἀσκεῖ ὁ Διάδοχος ὡς Ἀντιβασιλεύς. Ἐὰν οὗτος δὲν ἔχει συμπληρώσει τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, τότε καθήκοντα Ἀντιβασιλέως ἀσκεῖ ἡ Βασίλισσα.

2. Κυβέρνησις καὶ Ὑπουργοὶ

Ἡ Κυβέρνησις. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Τὴν Κυβέρνησιν ἀποτελεῖ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὅλοι οἱ Ὑπουργοί. Τὸ Συμβούλιον αὐτὸ διευθύνεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρόν του, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται *Πρωθυπουργὸς* ἢ *Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως*.

Ὁ Πρωθυπουργός. Ὁ Πρωθυπουργὸς διορίζεται καὶ παύεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Οἱ Ὑπουργοὶ διορίζονται καὶ παύονται ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ κατόπιν προτάσεως τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἀμα γίνουν ἐκλογαὶ καὶ σχηματισθῆ ἡ Κυβέρνησις, αὕτη εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ λάβῃ *ψῆφον ἐμπιστοσύνης*. Δηλαδὴ πρέπει νὰ ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς οἱ περισσότεροί βουλευταί. Ἐὰν ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς οἱ ὀλιγώτεροι, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ παραιτηθῆ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ Βασιλεὺς διορίζει ὡς Πρωθυπουργὸν τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κόμματος, τὸ ὁποῖον ἔχει τοὺς περισσότερους βουλευτάς.

Ὁ Πρωθυπουργὸς συγκαλεῖ καὶ διευθύνει τὸ Ὑπουργικὸν [Συμβούλιον, δίδει γενικὰς ἐντολάς καὶ κατευθύνσεις εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ συνεργάζεται μὲ αὐτοὺς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ Ὑπουργοί. Οἱ Ὑπουργοὶ εἶναι ἀνώτατοι δημόσιοι λειτουργοὶ καὶ διευθύνουν τὰ Ὑπουργεῖα. Ἐκτελοῦν τοὺς νόμους, συντάσσουν καὶ ὑποβάλλουν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ νομοσχέ-

δια καὶ φροντίζουν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος.

Ἐκτὸς τῶν Ὑπουργῶν ὑπάρχουν καὶ οἱ Ὑφυπουργοί. Αὐτοὶ διευθύνουν τὰς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μικροτέραν σημασίαν.

Ὑπουργεῖον. Ὅταν λέγομεν Ὑπουργεῖον ἐννοοῦμεν τὸ σύνολον ὠρισμένων Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν. Π. χ. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀποτελεῖται ἀπὸ Δημοσίας Ὑπηρεσίας αἱ ὁποῖαι ἔχουν σκοπὸν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Χώρας. Μὲ τὴν λέξιν Ὑπουργεῖον ἐννοοῦμεν ἐπίσης τὸ κτίριον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου. Π. χ. τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας εὐρίσκεται εἰς τὴν ὁδὸν Φιλελλήνων τῶν Ἀθηνῶν.

Τὰ Ὑπουργεῖα εἶναι τὰ ἑξῆς : 1) Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, 2) Συντονισμοῦ, 3) Οἰκονομικῶν, 4) Ἐθνικῆς Ἀμύνης, 5) Ἐσωτερικῶν, 6) Ἐξωτερικῶν, 7) Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων, 8) Δικαιοσύνης, 9) Συγκοινωνιῶν καὶ Δημοσίων Ἔργων, 10) Ἐργασίας, 11) Γεωργίας, 12) Κοινωνικῆς Προνοίας, 13) Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, 14) Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας.

Ὁ Βασιλεὺς, ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν τὴν ἔδραν των εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, τὰς Ἀθήνας.

3. Ἄλλα ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας

Τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὅπως καὶ τὰς δύο ἄλλας ἐξουσίας, ἀσκοῦν ὠρισμένα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται *ὄργανα*. Ὅργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἶναι ἐκτὸς τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν Ὑπουργῶν καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶναι τὰ σπουδαιότερα ὄργανα, διότι χωρὶς αὐτοὺς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λειτουργήσουν αἱ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι. Οὗτοι ὡς ἔργον ἔχουν, νὰ ἐφαρμόζουν καὶ νὰ ἐκτελοῦν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι διακρίνονται εἰς *πολιτικοὺς* καὶ *στρατιωτικοὺς*.

Πολιτικοὶ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι. Πολιτικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν εἰς τὰ Ὑπουργεῖα. Οὗτοι διακρίνονται εἰς ἐκπαιδευτικούς, δικαστικούς, οἰκονομικούς, διπλωματικούς κλπ. Οἱ ἀστυνομικοὶ τῆς Ἀστυνομίας

μίας Πόλεων είναι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι. Ἐπίσης οἱ πολιτικοί υπάλληλοι διακρίνονται εἰς *ισοβίους, μονίμους, ἐκτάκτους* καὶ *ἐπὶ συμβάσει*.

Ἰσόβιοι εἶναι οἱ υπάλληλοι, τοὺς ὁποίους κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀπολύσῃ. Ἰσόβιοι υπάλληλοι εἶναι οἱ δικασταί.

Μόνιμοι εἶναι οἱ υπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι τότε μόνον ἀπολύονται, ὅταν [καταργηθῇ ὁλόκληρος ἡ ὑπηρεσία εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπηρετοῦν ἢ ἡ θέσις τὴν ὁποῖαν κατέχουν. Π. χ. ἐὰν καταργηθῇ ἡ Διεύθυνσις Δασῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ὅλοι οἱ υπάλληλοι οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν εἰς αὐτὴν θὰ ἀπολυθοῦν.

Μόνιμοι εἶναι οἱ περισσότεροι τῶν δημοσίων υπαλλήλων.

Τόσον οἱ ἰσόβιοι ὅσον καὶ οἱ μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι ἀπολύονται 1) ἂν καταδικασθοῦν εἰς φυλάκισιν, 2) ἂν δὲν εἶναι πειθαρχικοὶ εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν των, 3) ἂν εἶναι ἀσθενεῖς καὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἐργασθοῦν καὶ 4) ὅταν φθάσουν εἰς ὠρισμένην ἡλικίαν.

Ἐκτακτοὶ εἶναι οἱ υπάλληλοι οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνονται προσωρινῶς, διὰ νὰ ἐκτελέσουν ὠρισμένον ἔργον. Οὗτοι ἀπολύονται ὅταν θελήσῃ τὸ Κράτος.

Ἐπὶ συμβάσει εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰδικὰς γνώσεις, π. χ. μηχανικοί, χημικοί, δικηγόροι, ἰατροὶ καὶ προσλαμβάνονται ἀπὸ τὸ Κράτος δι' ὠρισμένον χρόνον, κατόπιν συμφωνίας, ἢ ὁποῖα λέγεται *σύμβασις*. Οὗτοι ἀπολύονται ὅταν λήξῃ ὁ χρόνος αὐτός.

Ὑπαλληλικὴ ἱεραρχία. Τὸ Κράτος, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του. ἔχει κατατάξῃ τοὺς δημοσίους υπαλλήλους εἰς κατηγορίας, θέσεις καὶ βαθμούς. Τοιοῦτοτρόπως οἱ πολιτικοὶ δημόσιοι υπάλληλοι διακρίνονται εἰς ἀνωτάτους, ἀνωτέρους, κατωτέρους καὶ κατωτάτους. Ἡ σειρά καὶ ἡ τάξις αὐτὴ τῶν υπαλλήλων ὀνομάζεται *υπαλληλικὴ ἱεραρχία*.

Στρατιωτικοὶ δημόσιοι υπάλληλοι. Οὗτοι εἶναι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας. Στρατιωτικοὶ υπάλληλοι θεωροῦνται καὶ οἱ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ ὀπλίται τῆς Χωροφυλακῆς.

4. Περί Συμβουλίων

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει πάντοτε νὰ λύσῃ μεγάλα καὶ σοβαρὰ ζητήματα. Τοῦτο πολλὰς φορές ἀπαιτεῖ πείραν καὶ εἰδικὰς γνώσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἔχουν οἱ Ὑπουργοί. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ Κράτος ἔχει ἰδρύσει διάφορα Συμβούλια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ εἰδικούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν γνώσεις καὶ πείραν. Εἰς αὐτὰ ἡ Κυβέρνησις ἀναθέτει τὴν μελέτην πολλῶν σοβαρῶν ζητημάτων.

Τὰ Συμβούλια ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὀλίγα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα συνέρχονται ὠρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας καὶ μελετοῦν τὰ ζητήματα αὐτά. Μερικὰ ἐκ τῶν Συμβουλίων ἔχουν τὴν ἀρμοδιότητα, δηλαδὴ τὴν ἐντολήν, **νὰ ἀποφασίζουσιν** δι' ὠρισμένα ζητήματα καὶ νὰ δημιουργοῦν δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν. Ἄλλα ἔχουν ἀρμοδιότητα νὰ διατυπώνουν τὴν γνώμην των εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Τὰ Συμβούλια αὐτὰ ὀνομάζονται **γνωμοδοτικά**.

Τὰ σπουδαιότερα Συμβούλια εἶναι τὰ ἑξῆς :

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Αὐτὸ κυρίως εἶναι δικαστήριον. Εἰς αὐτὸ ὁμως ἀποστέλλονται ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν τὰ ἐκτελεστικά διατάγματα, πρὶν δημοσιευθῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ διατυπώσῃ τὴν γνώμην του, ἐὰν ταῦτα εἶναι σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους. Τότε τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶναι Συμβούλιον γνωμοδοτικόν.

Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους. Τὰ μέλη αὐτοῦ ὑπερασπίζουσιν τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους εἰς τὰ δικαστήρια. Ἐκτὸς ὁμως τούτου, τὸ Νομικὸν Συμβούλιον διατυπώνει τὴν γνώμην του ἐπὶ ζητημάτων νομικῆς φύσεως, διὰ τὰ ὁποῖα τὸ ἐρωτοῦν αἱ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι.

Τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον Δημοσίων Ὑπαλλήλων (ΑΣΔΥ). Τοῦτο διατυπώνει τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων καὶ τῶν διαταγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὰς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ μελετᾷ κάθε ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει αὐτούς.

Ἐκτὸς τῶν Συμβουλίων αὐτῶν, ἔχομεν τὸ Ἀνώτατον Ὑγειονομικὸν Συμβούλιον, τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον Ἐθνι-

κῆς Ἀμύνης, τὰ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον, τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον, τὰ Ὑπηρεσιακὰ Συμβούλια τῶν Ὑπουργείων κ. ἄ.

Ἔργασια : Ποίᾳς ἐξουσίας ἔχει ὁ Βασιλεὺς ; Ποῖος διορίζεται Πρωθυπουργός ; Τι ἐννοοῦμεν ὅταν λέγωμεν Κυβέρνησις ; Τι ὀνομάζονται ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ποῖα εἶναι ταῦτα ; Τι εἶναι ἡ ὑπαλληλικὴ ἱεραρχία ; Τι εἶναι τὰ Συμβούλια καὶ εἰς τί διακρίνονται ;

Γ.' Δικαστικὴ Ἔξουσία

1. Δικαστικὴ ἔξουσία καὶ δικαιοσύνη

Δικαστικὴ ἔξουσία ὀνομάζεται ἡ ἔξουσία τοῦ Κράτους νὰ λυθῇ τὰς διαφορὰς, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ πολῖται μεταξὺ τῶν καὶ νὰ τιμωρῇ τοὺς ἐγκληματίας.

Ἡ δικαστικὴ ἔξουσία ἀσκεῖται ἀπὸ τὰ **δικαστήρια**.

Εἰς τὰ δικαστήρια δικάζουν πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται **δικασταί**. Οὗτοι εἶναι ἰσόβιοι πολιτικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Ἡ δικαστικὴ ἔξουσία εἶναι μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἐξουσίας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὴν κοινωνίαν. Διότι αὐτὴ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τὴν τάξιν, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀρμονίαν μεταξὺ τῶν πολιτῶν. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἡ δικαστικὴ ἔξουσία καὶ τὰ δικαστήρια, δὲν θὰ ὑπῆρχε δικαιοσύνη καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν θὰ ἐπεκράτει ἡ ἀναρχία καὶ ἡ βία. Ἡ ζωὴ μας, ἡ περιουσία μας καὶ ἡ τιμὴ μας θὰ ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κακοποιῶν καὶ θὰ ἐκινδύνευον κάθε στιγμήν. Διότι ὁ φόβος τῆς τιμωρίας ἐμποδίζει τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους νὰ βλάψουν τοὺς καλοὺς.

Ὅλοι μας ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀρετὰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος. Ὅταν αὐτὴ γεμίση τὴν ψυχὴν του καὶ γίνῃ ὁ ἀπαράβατος κανὼν τῆς ζωῆς του, τὰ δικαστήρια δὲν θὰ ἔχουν οὔτε διαφορὰς νὰ λύσουν, οὔτε ἐγκληματίας νὰ δικάσουν. Δὲν εἶναι δὲ δύσκολον νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν ἔννοιαν τῆς δικαιοσύνης, διότι αὐτὴ εἶναι ἀπλή. Δικαιοσύνη σημαίνει νὰ σεβώμεθα τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν νὰ τὰ βλάψωμεν. Τὸ κήρυγμα τῆς θρησκείας μας «ὁ σὺ

μισεῖς ἐτέρῳ μὴ ποιήσης» ἀποτελεῖ τὴν ἠθικὴν βάσιν τῆς δικαιοσύνης. Ὁ περίφημος ρήτωρ τῆς ἀρχαιότητος Ἰσοκράτης διεκήρυξεν «σεβάσθητι τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων, ἐὰν θέλῃς νὰ ἀπολαμβάνῃς ἡσύχως τὰ ἰδικά σου». Διότι ὅποῖαν ἀξίαν ἔχουν δι' ἡμᾶς τὰ ἰδικά μας ἀγαθὰ, τὴν ἴδιαν ἀξίαν ἔχουν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους τὰ ἰδικά των ἀγαθὰ.

Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὸν βίον μας ἀκολουθῶμεν σταθερῶς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν, οὐδέποτε θὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὰ δικαστήρια, νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ ἡμᾶς. Διότι οὐδέποτε θὰ δημιουργήσωμεν διαφορὰς μὲ τοὺς συμπολίτας μας καὶ οὔτε ποτὲ θὰ ἀπασχολήσωμεν τὴν ἀστυνομίαν.

Ἐκτὸς τούτου, ἐὰν εἰς τὰς σχέσεις μας μὲ τοὺς ἄλλους πολίτας συμπεριφερώμεθα δικαίως, εἰς μὲν τὴν κοινωνίαν δημιουργοῦμεν ἡσυχίαν. τάξιν καὶ ἀρμονίαν, εἰς δὲ τὴν ψυχὴν μας αἰσθανόμεθα γαλήνην καὶ εὐτυχίαν. Διότι ἡ μὲν ἀδικία δημιουργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον πικρίαν καὶ ἀγανάκτησιν, ἡ δὲ δικαία συμπεριφορὰ προξενεῖ καλωσύνην καὶ εὐδαιμονίαν.

Συνεπῶς ἔχομεν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τῆς κοινωνίας καὶ ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας, νὰ κάμωμεν τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἀπαραβάτον κανόνα τῆς ζωῆς μας.

2. Δικαστήρια. Εἶδη Δικαστηρίων

Ἡ λέξις *δικαστήριον* ἔχει δύο ἐννοίας. Πρῶτον, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν δικαστῶν, οἱ ὅποιοι συνέρχονται καὶ ἀπονέμουν δικαιοσύνην, δηλαδὴ δικάζουν. Δεύτερον, σημαίνει τὸν τόπον εἰς τὸν ὅποιον οἱ δικασταὶ συνέρχονται καὶ δικάζουν.

Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι *δημόσιαι*. Δηλαδὴ κάθε πολίτης ἠμπορεῖ νὰ τὰς παρακολουθῇ.

Τὰ δικαστήρια διακρίνονται εἰς α) *πολιτικά*, β) *ποινικά*, γ) *διοικητικά*, δ) *ἐκκλησιαστικά* καὶ ε) *σιρατιωτικά*.

Πολιτικά Δικαστήρια. Αὐτὰ εἶναι ἀρμόδια νὰ λύουν διαφορὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν, αἱ ὅποια ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν περιουσίαν των ἢ μὲ τὴν οἰκογένειάν των. Τοιαῦτα δικαστήρια εἶναι τὰ Εἰρηνοδικεῖα, τὰ Πρωτοδικεῖα, τὰ Ἐφετεῖα καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος.

Τὰ Εἰρηνοδικεῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἓνα δικαστὴν, ὁ ὅποιος λέγεται *Εἰρηνοδίκης* καὶ ἓνα γραμματέα καὶ δικάζουν

διαφορὰς μικρᾶς σημασίας, αἱ ὁποῖαι λέγονται καὶ **μικροδιαφοραί**.

Τὰ Πρωτοδικεῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τρεῖς δικαστὰς, οἱ ὅποιοι λέγονται **Πρωτοδίκαι** καὶ δικάζουν ὅλας τὰς διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν σοβαρὰν σημασίαν. Αὐτὸς εἶναι ὁ κανὼν. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν δικάζει, προσωρινῶς, μόνος, ὠρισμένης διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐπειγουσῆς φύσεως. Ἐπίσης τὰ Πρωτοδικεῖα δικάζουν τὰς ἀποφάσεις τῶν Εἰρηνοδικεῖων, αἱ ὁποῖαι προσβάλλονται ἐνώπιόν των ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ὡς ἐσφαλμένοι. Ἡ πρᾶξις τῆς προσβολῆς ὀνομάζεται **ἔφεσις**.

Τὰ Ἐφετεῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ πέντε δικαστὰς, οἱ ὅποιοι λέγονται **Ἐφέται** καὶ ἓνα γραμματέα καὶ δικάζουν τὰς ἀποφάσεις τῶν Πρωτοδικεῖων αἱ ὁποῖαι προσβάλλονται ἐνώπιόν των ὡς ἐσφαλμένοι. Καὶ ἐδῶ ἡ πρᾶξις τῆς προσβολῆς ὀνομάζεται **ἔφεσις**.

Ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι εἷς εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἶναι τὸ **ἀνώτατον δικαστήριον** καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 29 δικαστὰς, οἱ ὅποιοι λέγονται **Ἀρεοπαγῖται**, ἓνα εἰσαγγελέα καὶ ἓνα γραμματέα. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀκυρώνει, κατόπιν αἰτήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων πολιτῶν, ἡ ὁποία ὀνομάζεται **ἀναίρεσις**. τὰς ἀποφάσεις τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐφήρμοσαν καλῶς τοὺς νόμους.

Ποινικὰ Δικαστήρια. Ταῦτα εἶναι ἀρμόδια νὰ ἐπιβάλλουν ποινὰς κατὰ τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἐγκληματοῦν. Ποινικὰ δικαστήρια εἶναι τὰ **Πταισματοδικεῖα**, τὰ **Πλημμελειοδικεῖα**, τὰ **Δικαστήρια ἀνηλίκων**, τὰ **Κανουροδικεῖα** καὶ τὰ **Ἐφετεῖα**.

Τὰ Πταισματοδικεῖα εἶναι τὰ ἴδια τὰ Εἰρηνοδικεῖα, ὅταν πρόκειται νὰ ἐπιβάλλουν ποινὴν. Τότε ὁ Εἰρηνοδίκης λέγεται **Πταισματοδίκης**.

Τὰ Πταισματοδικεῖα δικάζουν **παισματα**, δηλαδὴ πράξεις τῶν πολιτῶν αἱ ὁποῖαι τιμωροῦνται ἀπὸ τὸν ποινικὸν νόμον μὲ **κράτησιν** μᾶς μέχρις 30 ἡμερῶν ἢ μὲ **πρόστιμον**.

Τὰ Πλημμελειοδικεῖα εἶναι τὰ ἴδια τὰ Πρωτοδικεῖα ὅταν πρόκειται νὰ ἐπιβάλλουν ποινὴν. Ταῦτα διακρίνονται εἰς **μονομελῆ** καὶ **τριμελῆ**. Τὸ μονομελὲς Πλημμελειοδικεῖον

ἀποτελείται ἀπὸ ἓνα δικαστὴν, ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὸν γραμματέα καὶ δικάζει τὰ ἀδικήματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τιμωροῦνται ἀπὸ τὸν ποινικὸν νόμον μὲ φυλάκισιν μέχρι ἑνὸς ἔτους ἢ μὲ χρηματικὴν ποινὴν. Τὸ τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖον ἀποτελείται ἀπὸ τρεῖς δικαστὰς, ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὸν γραμματέα καὶ δικάζει τὰ ἀδικήματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τιμωροῦνται ἀπὸ τὸν ποινικὸν νόμον μὲ φυλάκισιν μέχρι πέντε ἔτων.

Τὰ δικαστήρια ἀνηλίκων δικάζουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὅποια διαπράττουν οἱ ἀνήλικοι ἡλικίας 12 μέχρι 17 ἔτων.

Τὰ Κακουργοδικεῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τρεῖς δικαστὰς, ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα, τὸν γραμματέα καὶ ἀπὸ δέκα ἰδιώτας. Οἱ ἰδιῶται καλοῦνται *ἐνορμοὶ*. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὰ Κακουργοδικεῖα ὀνομάζονται καὶ *θεκωτὰ* δικαστήρια. Ταῦτα δικάζουν τὰ *κακουργήματα*, δηλαδή τὰ ἐγκλήματα ἐκεῖνα τὰ ὅποια τιμωροῦνται ἀπὸ τὸν ποινικὸν νόμον μὲ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου ἢ τῆς καθείρξεως. Ἡ καθείρξις εἶναι φυλάκισις ἰοόβιος ἢ πρόσκαιρος. Ἡ πρόσκαιρος καθείρξις διαρκεῖ ἀπὸ πέντε μέχρι εἴκοσι πέντε χρόνια.

Τὰ Ἐφετεῖα δικάζουν τὰ ἐγκλήματα, τὰ ὅποια διαπράττονται ἐναντίον τῆς περιουσίας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Τοιαῦτα ἐγκλήματα εἶναι αἱ κλοπαί, αἱ καταχρήσεις κ. ἄ. Δικάζουν ἐπίσης καὶ τὰ ἐγκλήματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εἶναι σοβαρὰ καὶ ἰδιαίτερος ἐπικίνδυνα διὰ τὴν κοινωνίαν, ὅπως εἶναι ὁ φόνος μετὰ ληστείας.

Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀκυρώνει ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἐὰν αὐταὶ παρέβησαν τοὺς νόμους. Πρὸς τοῦτο χρειάζεται νὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἀναίρεσις.

Εἰσαγγελία. Εἰς ὅλα τὰ Πλημμελειοδικεῖα, Ἐφετεῖα καὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπάρχει δικαστικὴ ἀρχή, ἡ ὅποια λέγεται Εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ἢ Εἰσαγγελία. Τὴν Εἰσαγγελίαν διευθύνει πρόσωπον τὸ ὅποιον ὀνομάζεται *Εἰσαγγελεὺς*. Ἀνώτερος ὄλων τῶν Εἰσαγγελέων εἶναι ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἄρειου Πάγου. Οἱ Εἰσαγγελεῖς φροντίζουν νὰ ἐφαρμόζονται οἱ νόμοι καὶ δίδουν διαταγὰς εἰς τὴν ἀστυνομίαν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κακοποιῶν. Λαμβάνουν ἐπίσης μέρος εἰς τὰς ποινικὰς δίκας καὶ ζητοῦν ἀπὸ τὰ δικαστήρια νὰ καταδικάσουν τοὺς κατηγορουμένους, ὅταν πεισθοῦν ὅτι οὗτοί εἶναι ἐνοχοί.

Διοικητικά Δικαστήρια. Τὰ δικαστήρια αὐτὰ δικάζουν τὰς αἰτήσεις τῶν ἰδιωτῶν, ὅταν οὗτοι παραπονοῦνται ὅτι ἡ Διοίκηση τοῦ Κράτους, διὰ τῶν πράξεών της, προσέβαλε παρὰ νόμῳ νὰ συμφέροντά των.

Διοικητικά δικαστήρια ὑπάρχουν πολλά. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὸ *Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας*, τὸ *Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον* καὶ τὰ *Φορολογικὰ Δικαστήρια*. Τὰ φορολογικὰ δικαστήρια δικάζουν τὰς αἰτήσεις τῶν ἰδιωτῶν, διὰ τῶν ὁποίων οὗτοι παραπονοῦνται, ὅτι ὁ φόρος ὁ ὁποῖος ἐπεβλήθη εἰς αὐτοὺς εἶναι μέγας.

Ἐκκλησιαστικά Δικαστήρια. Αὐτὰ εἶναι ἀρμόδια νὰ δικάζουν τὰ παραπτώματα τῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῶν ὑποχρεώσεις κοί τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν.

Στρατιωτικά. Τοιαῦτα δικαστήρια εἶναι τὰ *τακτικὰ στρατοδικεῖα*, τὰ *ναυτοδικεῖα* καὶ τὰ *ἀεροδικεῖα*. Αὐτὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ στρατιωτικοὺς οἱ ὁποῖοι, εἰς τὰ στρατοδικεῖα ὀνομάζονται *στρατιῶνται*, εἰς τὰ ναυτοδικεῖα *ναυτοδῖται* καὶ εἰς τὰ ἀεροδικεῖα *ἀεροδῖται*. Δικάζουν δὲ τὰ ἀδικήματα τῶν στρατιωτικῶν τὰ ὁποῖα προβλέπονται ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν νομοθεσίαν. Εἰς περίπτωσιν πολέμου ἰδρύονται *ἐκτακτικὰ* στρατοδικεῖα, τὰ ὁποῖα δικάζουν καὶ ἄλλα ἀδικήματα τὰ ὁποῖα διαπράττονται καὶ ἀπὸ ἰδιώτας.

3. Δικηγόροι, δικολάβοι, μήνυσις, ἀπολογία, δίκη

Ὅταν δύο ἢ περισσότεροι πολῖται ἔχουν μεταξὺ των περιουσιακὴν διαφορὰν π.χ. ἰσχυρίζονται καὶ οἱ δύο ὅτι ἓνα κτῆμα εἶναι ἰδικόν των, ἢμποροῦν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸ δικαστήριον, νὰ λύσῃ τὴν διαφορὰν αὐτήν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὑποβάλλουν, εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον αἴτησιν ἢ ὁποῖα λέγεται *ἀγωγή*. Εἰς τὰς περιουσιακὰς διαφορὰς τῶν πολιτῶν οὐδέποτε τὰ δικαστήρια ἐπεμβαίνουν μόνον των. Πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἀγωγή ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἐὰν ὁμῶς διαπραχθῇ *ἀδίκημα*, δηλαδὴ πράξις ἢ ὁποῖα τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν ποινικὸν νόμον, ὅπως εἶναι π. χ. ἡ κλοπή, τὰ δικαστήρια ἐπεμβαίνουν *αὐτεπαγγέλτως*, δηλαδὴ μόνον

των, χωρίς να περιμένουν αίτησιν τῶν πολιτῶν καὶ τιμωροῦν τὸν δράστην.

Ἄλλὰ διὰ νὰ πράξουν αὐτὸ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι διεπράχθη ἀδίκημα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον κάθε πολίτης ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἀναγγέλῃ εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Ἀρχὴν ἢ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα κάθε ἀδίκημα τὸ ὁποῖον γνωρίζει. Ἡ ἀναγγελία αὐτὴ γίνεται ἐγγράφως καὶ λέγεται **καταγγελία** ἢ **μήνυσις**.

Ὑπάρχουν ὅμως ὠρισμένα ἀδικήματα, ὅπως εἶναι ἡ ἐξύβρισις, ἡ συκοφαντία, ἡ φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας κ. ἄ. διὰ τὰ ὁποῖα τὰ δικαστήρια δὲν ἐπεμβαίνουν αὐτεπαγγέλτως, διὰ νὰ τιμωρήσουν τὸν δράστην. Διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο πρέπει νὰ τὸ ζητήσῃ ὁ παθὼν. Οὗτος καταγγέλλει εἰς τὸ δικαστήριον τὸν δράστην καὶ ζητεῖ τὴν τιμωρίαν του. Ἡ τοιαύτη καταγγελία γίνεται ἐγγράφως καὶ λέγεται **ἐγκλισις**. Ἐπεκράτησε ὅμως ἡ συνήθεια νὰ λέγεται καὶ ἡ ἐγκλισις, μήνυσις.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑποβάλλει τὴν μήνυσιν λέγεται **μηνυτῆς** καὶ ὁ δράστης λέγεται **μηνυόμενος**.

Διὰ νὰ τιμωρηθῇ ὁ μηνυόμενος πρέπει νὰ γίνῃ **δίκη**.

Κατὰ τὴν δίκην γίνεται συζήτησις, ἢ ὁποῖα ἔχει ὡς σκοπὸν, νὰ ἀποδειχθῇ ἂν ὁ μηνυόμενος, ὁ ὁποῖος τότε λέγεται **κατηγορούμενος**, εἶναι ἔνοχος ἢ ὄχι, ἂν δηλαδὴ διέπραξε ἢ ὄχι τὸ ἀδίκημα διὰ τὸ ὁποῖον τὸν κατηγοροῦν. Εἰς τὴν δίκην ἀκούονται μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι καταθέτουν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἢ ἐναντίον αὐτοῦ. Κατόπιν ἀπολογεῖται ὁ κατηγορούμενος, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀθῶος ἢ νὰ δικαιολογηθῇ διὰ τὴν πράξιν του. Οὐδεὶς καταδικάζεται χωρὶς νὰ ἀπολογηθῇ. Δι' αὐτὸ ὑπάρχει ἓνα ἀξίωμα τὸ ὁποῖον λέγει «μηδὲνα δικάζειν ἀναπολόγητον». Αὐτὸ τηρεῖται ἀπολύτως. Εἰς τὸ τέλος τῆς δίκης ὁμιλεῖ ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ δικηγόρος, ὁ ὁποῖος ὑπερασπίζει τὸν κατηγορούμενον καὶ κατόπιν τὸ δικαστήριον ἐκδίδει τὴν ἀπόφασίν του, μὲ τὴν ὁποῖαν καταδικάζει ἢ ἀθώνει τὸν κατηγορούμενον.

Εἰς ὅλας τὰς δίκας παρίστανται **δικηγόροι**. Αὐτοὶ ὑπερασπίζουν τὰς ὑποθέσεις τῶν πολιτῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, καθὼς καὶ τοὺς κατηγορουμένους εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια.

Εἰς τὰ Εἰρηνοδικεῖα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν δικηγόροι διορίζονται **δικολάβοι**. Οἱ δικολάβοι πρέπει νὰ ἔχουν ἀπολυτήριον Γυμνασίου ἢ Ἐμπορικῆς Σχολῆς. Οὗτοι ὑπερασπίζουσι τὰς ὑποθέσεις τῶν πολιτῶν εἰς τὰ Εἰρηνοδικεῖα ἢ τοὺς κατηγορουμένους εἰς τὰ Πταισματοδικεῖα.

Συμπέρασμα. Αἱ τρεῖς ἐξουσίαι τοῦ Κράτους, τὰς ὁποίας ἐμάθομεν δηλαδὴ ἢ νομοθετικὴ, ἢ ἐκτελεστικὴ καὶ ἢ δικαστικὴ, ἔχουσι πολὺ μεγάλην σημασίαν διὰ τοὺς πολίτας. Διότι ἔχουσι ὡς σκοπὸν νὰ ἐξασφαλίσουσι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν τάξιν εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ προστατεύσουσι τὰ ἀγαθὰ μας καὶ νὰ ἐπιτύχουσι τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς πατρίδος μας.

Δι' αὐτὸ ὅλοι οἱ πολῖται ἔχομεν καθήκον, νὰ καταβάλλωμεν κάθε προσπάθειαν, ἢ ὁποία χρειάζεται, διὰ νὰ ἀσκοῦνται καλῶς αἱ τρεῖς αὐταὶ ἐξουσίαι ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι, ἡ καλὴ ἀσκήσις τῶν ἐξουσιῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς, ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας θέλησιν καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας συμπεριφορὰν.

Πρῶτον μας καθήκον εἶναι, ὅταν συμπληρώσωμεν τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας μας, νὰ ζητήσωμεν νὰ ἐγγραφῶμεν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τῆς περιφερείας μας. Καὶ ὅταν γίνωμεν ἐκλογαί, νὰ προσερχώμεθα ὅλοι καὶ νὰ ψηφίζωμεν τοὺς καλυτέρους καὶ τοὺς ἰκανωτέρους. Ἡ καλὴ διοίκησις τῆς Κοινότητος, τοῦ Δήμου καὶ τοῦ Κράτους μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους. Διότι ἡμεῖς ἐκλέγομεν τὰ ὄργανα, δηλαδὴ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι διοικοῦν τὴν Κοινότητα, τὸν Δήμον ἢ τὸ Κράτος. Ἐὰν τὰ ὄργανα αὐτὰ διοικοῦν κακῶς, ἡμεῖς εἴμεθα ὑπεύθυνοι, διότι ἡμεῖς τὰ ἐξελέξαμεν.

Ἐκτὸς τούτου, ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ μὴν ἀδιαφορῶμεν, ἀλλὰ νὰ παρακολουθῶμεν συνεχῶς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον διοικοῦν. Καὶ νὰ τοὺς ἐλέγχομεν, μὲ τὰ νόμιμα μέσα, ἐὰν δὲν διοικοῦν καλῶς. Ἔτσι θὰ ἀντιληφθοῦν οἱ διοικοῦντες, ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐργάζωνται διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Κοινότητος, τοῦ Δήμου, τοῦ Νομοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος, διότι μόνον δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐξελέγησαν.

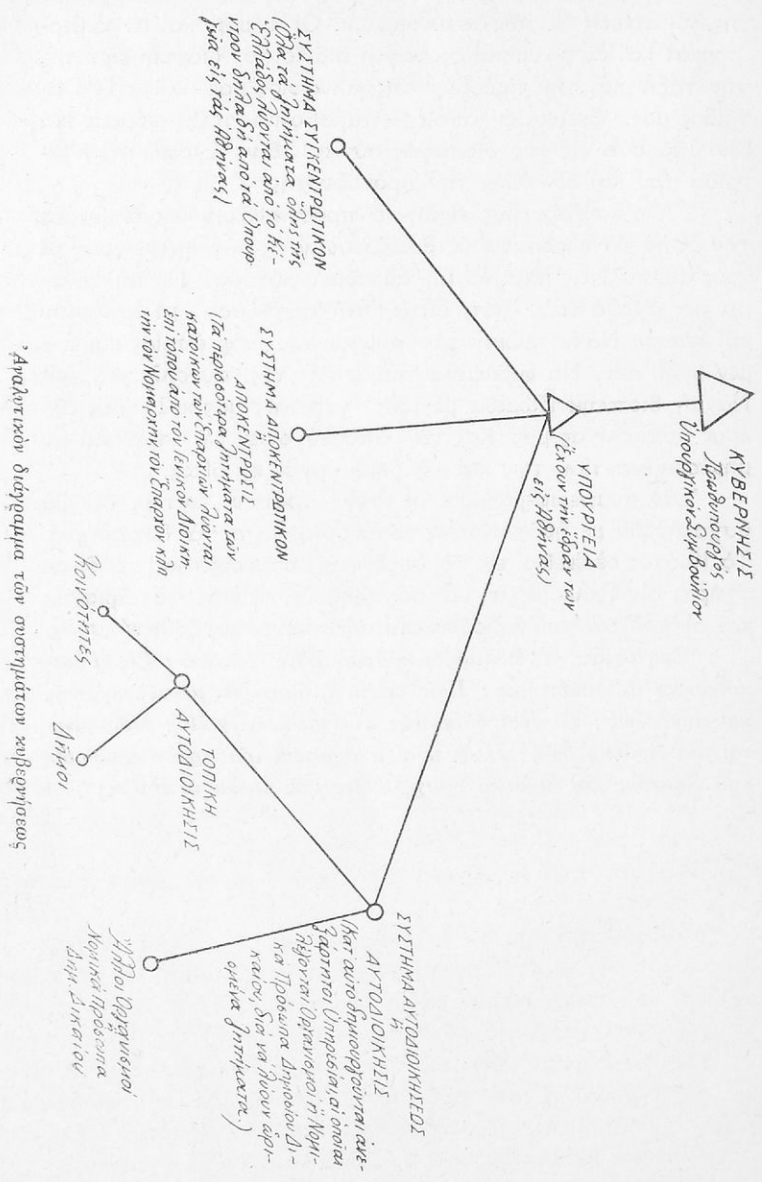
Δεύτερον καθήκον μας εἶναι, νὰ ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους

μους καὶ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὀργάνων τῆς, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν ἀστυνομικῶν. Οἱ νόμοι καὶ αἱ κυβερνητικαὶ καὶ ἀστυνομικαὶ διαταγαὶ ἐκδίδονται διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν τάξιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς κοινωνίας μας καὶ τῆς Πατρίδος μας. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παραβαίνει τοὺς νόμους καὶ δὲν ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς αὐτάς, δὲν ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του καὶ δὲν θέλει τὴν πρόοδόν τῆς.

Ἄλλο καθήκον μας εἶναι, νὰ προσπαθῶμεν εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν νὰ φερώμεθα μὲ δικαιοσύνην εἰς τὰς σχέσεις μας μὲ τοὺς συμπολίτας μας. Νὰ μὴ ἀδικῶμεν αὐτούς. Νὰ μὴ θέλωμεν τὰ ἀγαθὰ των, διότι αὐτὰ τὰ ἀπέκτησαν μὲ ἐργασίαν καὶ κόπον. Νὰ ἐκτελῶμεν τὰς συμφωνίας, τὰς ὁποίας κάμνομεν μαζί των. Νὰ φερώμεθα τιμίως εἰς τὰς συναλλαγὰς μας. Νὰ μὴ διαπληκτιζώμεθα μὲ τοὺς γείτονάς μας καὶ τοὺς ἄλλους συμπολίτας μας. Καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν νὰ ὑποβάλωμεν μηνύσεις ἐναντίον των καὶ νὰ δημιουργοῦμεν δίκας.

Ἐὰν συμπεριφερώμεθα μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, δὲν θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ ἡμᾶς οὔτε ἡ ἀστυνομία οὔτε τὰ δικαστήρια. Τὸ Κράτος δὲ ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἀστυνομία καὶ τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουν μὲ τί νὰ ἀσχοληθοῦν, εἶναι τὸ ἄριστον καὶ οἱ πολῖται του θεωροῦνται πολιτισμένοι καὶ ζοῦν εὐτυχεῖς.

Ἔργασίαι: *Τί ὀνομάζομεν δικαστικὴν ἐξουσίαν; Εἰς τί διακρίνονται τὰ Δικαστήρια; Ποία εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀγωγῆς καὶ μηνύσεως; Τί εἶναι ἀδίκημα; Τί εἶναι καταγγελία; Πῶς γίνεται μιὰ ποινικὴ δίκη; Ποία εἶναι ἡ σημασία τῶν τριῶν ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους καὶ ποῖαι αἱ ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντι αὐτῶν;*

* Αρχαίον διαγράμμα των συστημάτων κυβερνήσεως

Αὐτοδιοίκησις

1. Ἡ ἔννοια τῆς αὐτοδιοικήσεως

Εἶπομεν εἰς προηγούμενον Κεφάλαιον, ὅτι ὁ σκοπός τοῦ Κράτους εἶναι νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀνάγκας τῶν πολιτῶν καὶ νὰ φροντίζῃ συνεχῶς διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Πατρίδος μας κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν δρόμων, τὴν καλλιτέρευσιν τῶν συγκοινωνιῶν, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑγείας. τὴν περίθαλψιν τῶν ἀπόρων, τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, τὴν πρόοδον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας κλπ. Διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ Κράτος ἔχει δημιουργήσει δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ ἔχει διορίσει δημοσίους ὑπάλληλους. Αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι δὲν ἔχουν τὴν ἔδραν των, ὅλα, εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰς τὴν πρωτεύουσάν ὑπάρχουν τὰ Ὑπουργεῖα. Ὡρισμένοι δημόσιαι ὑπηρεσίαι, ὅπως εἶναι π. χ. τὰ Δημόσια Ταμεία, αἱ Ἐφορίαι, τὰ Τελωνεῖα, αἱ Γεωργικαὶ Ὑπηρεσίαι κ. ἄ. εὐρίσκονται καὶ λειτουργοῦν εἰς τὰς ἐπαρχίας

Τὸ Κράτος ἠμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του καὶ νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν πολιτῶν κατὰ τὰ ἐξῆς συστήματα.

Κατὰ τὸ ἓνα σύστημα, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι τῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἠμποροῦν νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις καὶ νὰ λύουν τὰ ζητήματα τῶν πολιτῶν τῆς περιφέρειας των. Ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ ἀποστέλουν ὅλα τὰ ζητήματα τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τὰ Ὑπουργεῖα. Ταῦτα μόνον ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας ἀποστέλλουν εἰς τοὺς δημοσίους ὑπάλληλους τῶν ἐπαρχιῶν διὰ νὰ τὰς ἐκτελέσουν.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ὀνομάζεται *συγκεντρωτικόν*, διότι ὅλα τὰ ζητήματα συγκεντρώνονται εἰς τὰ Ὑπουργεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἔδραν των εἰς τὸ κέντρον δηλαδὴ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κατὰ τὸ ἄλλο σύστημα, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι διευθύνουν τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν ἐπαρχιῶν, ὁ-

πως είναι ὁ Γενικός Διοικητής, ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Ἐπαρχος, ἢμποροῦν νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις καὶ νὰ λύουν ζητήματα τῆς περιφέρειας των χωρὶς νὰ ἐρωτοῦν τὰ Ἐπουργεῖα.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ὀνομάζεται *ἀποκεντρωτικόν*.

Ἄλλὰ τὸ Κράτος, εἴτε μὲ τὸ συγκεντρωτικόν σύστημα εἴτε μὲ τὸ ἀποκεντρωτικόν, δὲν ἢμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του ὅπως πρέπει. Διότι τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ λύσῃ εἶναι πολλά, μεγάλα, καὶ δύσκολα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἴδρυσε διαφόρους ἄλλας Ἐπηρεσίας, εἰς τὰς ὁποίας ἀνέθεσεν τὴν ἐκτέλεσιν ὀρισμένων ἔργων. Αἱ ὑπηρεσίαι αὐταὶ ὀνομάζονται *Ὄργανισμοὶ ἢ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου*. Αὐτὰ δὲν εἶναι δημόσιαι Ἐπηρεσίαι. Αὐτοδιοικοῦνται, δηλαδή ἔχουν ἰδικὴν τους διοίκησιν καὶ ἐκτελοῦν τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἀνέθεσεν εἰς αὐτὰ τὸ Κράτος μὲ ἰδικὴν των εὐθύνην καὶ ἰδικούς των ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι δὲν θεωροῦνται δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Τὸ σύστημα αὐτὸ λέγεται *αὐτοδιοίκησις*.

Τοπικὴ αὐτοδιοίκησις. Ὄταν ἡ αὐτοδιοίκησις ἀσκεῖται ἀπὸ Ὄργανισμούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡς σκοπὸν νὰ φροντίζουσι διὰ τὰς ἀνάγκας ὀρισμένων περιφερειῶν, ὀνομάζεται *τοπικὴ αὐτοδιοίκησις*.

Ὄργανισμοὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἶναι οἱ *Δῆμοι* καὶ αἱ *Κοινότητες*.

Εἰς τοὺς ὀργανισμούς αὐτούς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν διοίκησιν, δηλαδή ὁ Δήμαρχος, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος καὶ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον, ἐκλέγονται ἀπὸ τοὺς κατοίκους.

2. Κοινότης

Κοινότης. Ὄνομάζεται ὁ Ὄργανισμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ Κράτος ἔχει ἀναθέσει τὴν διοίκησιν τῶν ὑποθέσεων ὀρισμένης ἑδαφικῆς περιοχῆς. Κοινότης ἐπίσης ὀνομάζεται καὶ ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ αὐτή.

Ὀλόκληρον τὸ ἑδάφος τῆς Χώρας ἔχει διαιρεθῆ εἰς περιφέρειας. Εἰς αὐτὰς ἔχουν ἰδρυθῆ Δῆμοι ἢ Κοινότητες. Οὐδεμία περιοχὴ τῆς χώρας ὑπάρχει, ἢ ὁποῖα νὰ μὴ ἔχη Κοινότητα ἢ Δῆμον. Κοινότητες ἔχουν ἰδρυθῆ εἰς τὰς περιφέρειας, αἱ ὁ-

ποίαι έχουν μικρόν ἀριθμὸν κατοίκων. Εἰς τὰς ἄλλας περιφέρειας ἔχουν ἰδρυθῆ Δῆμοι.

Ἐκάστη Κοινότης ἔχει ὠρισμένην ἑδαφικὴν περιοχὴν καὶ ἔχει ὡς ἔργον, νὰ φροντίζῃ διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Μία περιφέρεια διὰ νὰ γίνῃ Κοινότης πρέπει α) οἱ κάτοικοι αὐτῆς νὰ εἶναι 500 μέχρι 10.000, β) νὰ ἔχῃ δημοτικὸν σχολεῖον καὶ γ) νὰ ἔχῃ ἔσοδα, μετὰ τὰ ὁποῖα νὰ ἡμπορῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἀπαραίτητα ἔργα κοινῆς ὠφελείας π.χ. νὰ φέρῃ νερὸ εἰς τὴν περιφέρειαν.

Ἐὰν ἡ περιφέρεια δὲν ἔχῃ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐνωθῆ μετὰ τὴν πλησιεστέραν Κοινότητα. Ἐκάστη Κοινότης ἔχει ἴδιον ὄνομα, ἡ δὲ ἔδρα τῆς, δηλαδὴ τὰ γραφεῖα τῆς, εἶναι εἰς τὸ χωρίον. Ἐὰν ἡ Κοινότης ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ χωρία, ἡ ἔδρα τῆς εἶναι εἰς τὸ χωρίον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸν μεγαλύτερον πληθυσμὸν. Ἡ Κοινότης διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτῆς κάθε τέσσαρα ἔτη. Τὸ Συμβούλιον αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 ἕως 15 μέλη ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κοινότητος. Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν του, καὶ μετὰ δύο ἔτη, τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος διευθύνει τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις του.

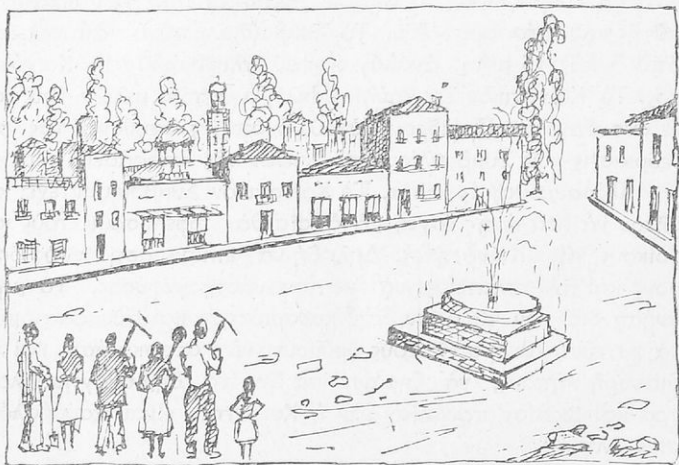
Προσωπικὴ ἔργασία. Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἔχει καθήκον νὰ ἐκτελέσῃ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ ὠφελήσουν τοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος. Δηλαδὴ νὰ ἐπισκευάσῃ τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλατείας, νὰ κατασκευάσῃ γεφύρας, νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ὑδρευσιν, τὴν καθαριότητα καὶ τὸν φωτισμὸν, νὰ φυτεύσῃ δένδρα εἰς τοὺς δρόμους, νὰ κατασκευάσῃ καὶ νὰ διατηρῇ κήπους, νὰ ξηράνῃ τὰ ἔλη, νὰ δημιουργήσῃ λουτρά καὶ ὠραίαν παραλίαν ἐὰν ἡ Κοινότης εἶναι παραθαλάσσιος κλπ.

Διὰ νὰ γίνουσι ὁμοῦ τὰ ἔργα αὐτά, ἀπαιτοῦνται χρήματα, τὰ ὁποῖα πολλαὶ Κοινότητες δὲν ἔχουσι. Διὰ τοῦτο αὐταὶ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς κατοίκους, νὰ ἐργασθοῦν οἱ ἴδιοι διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἔργων αὐτῶν, δηλαδὴ νὰ προσφέρουσι *προσωπικὴν ἔργασίαν*.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων καθηκόντων τὰ ὁποῖα ἔχουσι οἱ κάτοικοι μιᾶς Κοινότητος, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ προσωπικὴ ἔργασία. Αὕτη εἶναι τὸ εὐγενέστερον τῶν καθηκόν-

των και αποτελει τιμην δι' εκεινον ο οποιος την προσφerei, εις οιανδηποτε κοινωνικην τάξιν και αν ανηκει. Διοτι, πραγματι, δεν υπαρχει μεγαλυτερα τιμη δι' ενα πολιτην, ειτε πτωχος ειναι, ειτε πλουσιος, ειτε μορφωμενος ειτε οχι, απο του να λαβη εις τας χειρας του την σκαπανην χαριν της Κοινοτητας, δηλαδη χαριν του καλου όλων των κατοικων αυτης.

Όπως κάθε ανθρωπος, όταν δημιουργήση ο ίδιος ένα έργον, αισθάνεται χαράν και υπερηφάνειαν δι' αυτό, τοιούτοτρόπως και οι κάτοικοι του χωριού θα αισθάνωνται χαράν και υπερηφάνειαν δι' έργα, τα όποια οι ίδιοι, με τας ιδικάς των χειρας, κατεσκεύασαν. Και τά παιδιά αυτών θα ήμπορουν να δείχνουν τα έργα με υπερηφάνειαν και να λέγουν «αυτά τα έκαμον οι πατέρες μας με τας χειρας των και τον ιδρωτα των».

Εικόνα: "Ένα ωραίο δενδροφυτευμένο χωριό. Σε μίαν άκρην χωριού με φυτόρια και κασμάδες την βλέπουν υπερήφανοι και χαμογελαστοί.

Έκτος αυτού, ή προσωπική εργασία θα κάμη ολόκληρον την Κοινοτητα ευτυχεστέρα, διοτι πάντοτε τα έργα δημιουργουν πρόδον και ανεβάζουν τον πολιτισμόν. Η δέ πρόδος φerei την ευτυχίαν και την χαράν.

Κοινοτης ή οποια δεν έχει νερό και την νύκτα είναι βυ-

θισμένη εις τὸ σκότος, δὲν ἔχει δρόμους, οὔτε δένδρα, εἶναι ἀκάθαρτη καὶ ἔχει ἕλη πλήρη κωνώπων, θὰ εἶναι πάντοτε δυστυχής.

Καμία Κοινότης δὲν πρέπει νὰ ἀναμένη τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μικρῶν αὐτῶν ἔργων ἀπὸ τὸ Κράτος. Διότι αὐτὸ ἔχει νὰ λύσῃ ἄλλα μεγάλα καὶ σοβαρὰ ζητήματα. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐδημιούργησε τὴν Κοινότητα. Διὰ νὰ ἠμπορέσουν οἱ κάτοικοι αὐτῆς, μόνοι των, νὰ βοηθήσουν τοὺς ἑαυτοὺς των.

Ἡ προσωπικὴ ἐργασία ἀποτελεῖ σπουδαῖον καὶ ἔντιμον μέσον, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἡ Κοινότης ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.

Πολλαὶ Κοινότητες αἱ ὁποῖαι εὐτυχοῦν, ὀφείλουν τὴν εὐτυχίαν των εἰς τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν τῶν κατοίκων.

Ποιοὶ ὑποχρεοῦνται εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν. Ἡ προσωπικὴ ἐργασία ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος, ἄνδρας καὶ γυναίκας. Οὗτοι ὅμως πρέπει νὰ ἔχουν συμπληρώσει τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἡ προσωπικὴ ἐργασία δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπερβαίῃ τὰς 10 ἡμέρας κατ' ἔτος.

Ἐπίσης, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν φορτηγὰ κτῆνη, κάρρα καὶ ἄλλα ὀχήματα καθὼς καὶ φορτηγὰ αὐτοκίνητα, ἠμπορεῖ νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ τὰ παραχωρήσουν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κατ' ἔτος. Εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν ἠμπορεῖ νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ ἐργασθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι τὰς ἰδίας ἡμέρας.

Δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν α) οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος οἱ ὁποῖοι εἶναι ξένοι ὑπήκοοι, ἐκτὸς ἂν ἔχουν περιουσίαν εἰς τὴν κοινότητα ἢ ἀσκοῦν ἐπάγγελμα εἰς αὐτὴν, ἔχουν π. χ. κατάστημα. β) Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συνεπλήρωσαν τὸ 60ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. γ) Οἱ ἀνάπηροι πολέμου καὶ οἱ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν. δ) Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μοναχοί. ε) Οἱ στρατιῶται καὶ στ) οἱ δημόσιοι, δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ ὑπάλληλοι, ἐκτὸς ἂν αὐτοὶ ἔχουν περιουσίαν εἰς τὴν Κοινότητα.

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν παρέχουν τὴν προσωπικὴν των ἐργασίαν ἢ τὰ κτῆνη ἢ τὰ ὀχήματα, ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ καταβάλουν ὠρισμένον ποσὸν χρημάτων, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον.

3. Δήμος

Ὁ Δήμος εἶναι Ὀργανισμὸς, ὁ ὁποῖος διοικεῖ τὰς ὑποθέσεις ὠρισμένης ἐδαφικῆς περιοχῆς.

Δήμος ἐπίσης ὀνομάζεται ὁλόκληρος ἡ περιοχή αὐτή.

Τοιοιτοτρόπως ἔχομεν τὸν Δήμον Σερρών, τὸν Δήμον Ζακύνθου, τὸν Δήμον Χανίων, τὸν Δήμον Καλαμῶν κλπ.

Διὰ νὰ γίνῃ μία Κοινότης, Δήμος πρέπει ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς δέκα χιλιάδας κατοίκους. Ἀλλὰ αἱ πρωτεύουσαι τῶν νομῶν εἶναι πάντοτε Δήμοι, ἔστω καὶ ἂν ὁ πληθυσμὸς τῶν εἶναι κάτω τῶν δέκα χιλιάδων κατοίκων.

Ὁ Δήμος διοικεῖται ἀπὸ τὸ **Δημοτικὸν Συμβούλιον**, τὴν **Δημαρχιακὴν Ἐπιτροπὴν** καὶ τὸν **Δήμαρχον**.

Δημοτικὸν Συμβούλιον. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, κάθε τέσσαρα χρόνια καὶ ἀποτελεῖται ἐξ 9 μέχρι 31 μελῶν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως.

Δημαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ. Ἡ Δημαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τὰ ὁποῖα ἐκλέγονται ὑπ' αὐτοῦ.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶναι δύο, ἐὰν τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἔχη μέχρι 19 μέλη. Ἐὰν ἔχη περισσότερα, τότε τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐξάνονται εἰς τέσσαρα,

Πρόεδρος τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ Δήμαρχος.

Δήμαρχος. Ὁ Δήμαρχος ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου διὰ τέσσαρα ἔτη.

Ὁ Δήμαρχος διευθύνει τὰς δημοτικὰς Ὑπηρεσίας καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Δημαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς.

4. Νομάρχης καὶ Ἐπαρχος

Εἶπομεν προηγουμένως ὅτι ἀποκεντρωτικὸν εἶναι τὸ σύστημα ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος ἐπιτρέπει εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους τῶν ἐπαρχιῶν, νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις καὶ νὰ λύουν τὰ ζητήματα τῶν κατοίκων αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἐρωτοῦν τὰ Ὑπουργεῖα.

Τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι τὸ καλλίτερον, διότι μὲ αὐτὸ οἱ πολῖται τῶν ἐπαρχιῶν θὰ λύουν τὰ ζητήματα εἰς τὸν τόπον

των καὶ δὲν θὰ ἀναγκάζωνται νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς ἐργασίας των, διὰ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου λειτουργοῦν νὰ Ὑπουργεῖα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ χρήματα καὶ κόπους.

Ἡ Ἑλλάς ἐφαρμόζει τὸ σύστημα τῆς ἀποκεντρώσεως.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁλόκληρος ἡ Χώρα ἔχει διαιρεθῆ εἰς διοικητικὰς περιφέρειας. Ἐκάστη περιφέρεια ὀνομάζεται **Νομὸς** καὶ ἔχει ὠρισμένην ἐδαφικὴν ἔκτασιν. Π. χ. Νομὸς Καβάλας, Νομὸς Ἡλείας, Νομὸς Πρεβέζης. Οἱ Νομοὶ εἶναι 50. Εἰς τὸν Νομὸν λειτουργοῦν δημοσῖαι ὑπηρεσίαι π. χ. δημοσῖα ταμεῖα, ἐφορίαι, τελωνεῖα, ταχυδρομεῖα, σχολεῖα κλπ. Αὐταὶ ἔχουν σκοπὸν νὰ ἐξυπηρετήσουν τοὺς κατοικοὺς τοῦ Νομοῦ.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Νομοῦ εἶναι ὁ **Νομάρχης**. Οὗτος διορίζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι ἐκπρόσωπος αὐτῆς εἰς τὸν Νομὸν καὶ ἡ ἀνωτάτη Ἀρχὴ εἰς αὐτόν. Ἔδρα του εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ.

Ὁ Νομάρχης φροντίζει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, τῶν διαταγμάτων καὶ τῶν Ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν ζητήματα τῶν κατοίκων τοῦ Νομοῦ. Εἶναι προϊστάμενος ὄλων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, πολιτικῶν, ἀστυνομικῶν καὶ λιμενικῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν καὶ στρατιωτικῶν. Ἡμπορεῖ νὰ τιμωρήσῃ πειθαρχικῶς τοὺς πολιτικούς δημοσίους ὑπαλλήλους τοῦ Νομοῦ του, καθὼς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἐκδίδει ἀστυνομικὰς διατάξεις. Ἐπιβλέπει τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας καὶ ἀποφασίζει δι' ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν τοῦ Νομοῦ του καὶ τοὺς κατοικοὺς αὐτοῦ.

Νομαρχιακὸν Συμβούλιον. Εἰς ἕκαστον Νομὸν λειτουργεῖ Νομαρχιακὸν Συμβούλιον. Αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Προϊσταμένους τῶν δημοσίων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Νομοῦ καὶ ἀπὸ ἰδιώτας, τοὺς ὁποίους ἐκλέγουν τὰ δημοτικὰ καὶ κοινοτικά συμβούλια τοῦ Νομοῦ.

Πρόεδρος τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ Νομάρχης. Τὸ Συμβούλιον αὐτὸ μελετᾷ τὰ ζητήματα τοῦ Νομοῦ καὶ διατυπώνει τὴν γνώμην του διὰ τὸ πρόγραμμα ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τοῦ Νομοῦ.

Νομαρχιακὸν Ταμεῖον. Ἐπίσης εἰς ἕκαστον Νομὸν λει-

τουργεῖ Νομαρχιακὸν Ταμεῖον μὲ Πρόεδρον τὸν Νομάρχην. Σκοπὸς τοῦ Ταμεῖου τούτου εἶναι νὰ κατασκευάζῃ καὶ συντηρῇ δρόμους, δημόσια κτίρια, νοσοκομεῖα, ἀθλητικὰ γήπεδα, ἀρδευτικὰ ἔργα καὶ ἄλλα κοινωφελῆ τοιαῦτα.

Ἐπαρχος. Ἐκαστος Νομὸς ὑποδιαιρεῖται εἰς μικροτέρας διοικητικὰς περιφέρειας. Κάθε τοιαύτη περιφέρεια ὀνομάζεται **Ἐπαρχία**. Π.χ. Ὁ Νομὸς Κιλκίς περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Κιλκίς καὶ Παιονίας. Εἰς ὠρισμένας ἐπαρχίας ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν εὐρίσκεται ὁ **Ἐπαρχος**. Οὗτος εἶναι κατώτερος τοῦ Νομάρχου καὶ ἔχει ὠρισμένα καθήκοντα τὰ ὅποια ὀρίζει ὁ νόμος.

3. Γενικὸς Διοικητὴς

Ἐκτὸς τοῦ Νομοῦ καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν ἔχομεν τὰς **Γενικὰς Διοικήσεις**. Ἐκάστη Γενικὴ Διοίκησις εἶναι διοικητικὴ περιφέρεια μεγαλυτέρα τοῦ Νομοῦ καὶ περιλαμβάνει δύο ἢ περισσοτέρους Νομούς. Π.χ. ἡ Γενικὴ Διοίκησις Θράκης περιλαμβάνει τοὺς Νομούς Ἐβρου, Ξάνθης καὶ Ροδόπης. Ἐδρα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως εἶναι ἡ πρωτεύουσα ἑνὸς ἐκ τῶν Νομῶν αὐτῶν.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως εἶναι ὁ **Γενικὸς Διοικητὴς**. Οὗτος εἶναι ἀνώτερος τοῦ Νομάρχου. Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς εἶναι ὁ προϊστάμενος ὄλων τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἀστυνομικῶν, αἱ ὅποια λειτουργοῦν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Γενικῆς Διοικήσεως. Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ ὠρισμένων ζητημάτων, τὰ ὅποια καθορίζουν οἱ νόμοι.

6. Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι φυσικὸν πρόσωπον, τὸ ὅποion ἔχει θέλησιν, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Μὲ αὐτὰ ἐπιδιώκει νὰ ἐπιτύχῃ τοὺς σκοποὺς του καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας του καὶ τὰ συμφέροντά του. Π.χ. θέλει νὰ ἀγοράσῃ ἓνα πρᾶγμα, νὰ τὸ πωλήσῃ ἢ νὰ τὸ δωρήσῃ, νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν του, νὰ κληρονομήσῃ εἰς αὐτὰ τὴν περιουσίαν του κλπ.

Ἄλλὰ ἀνάγκας καὶ συμφέροντα δὲν ἔχει μόνον ἕνας ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων χωριστά. Εἰς τὴν κοινωνίαν ὑπάρχουν ἀνάγκαι αἱ ὅποια ἀφοροῦν πολλοὺς ἀνθρώπους μαζί, δηλαδή ομάδας ἀνθρώπων, π.χ. ὅλους τοὺς κατοίκους ἑνὸς χωρίου ἢ μιᾶς πόλεως. Αἱ ἀνάγκαι αὐταὶ εἶναι τόσον μεγάλαι, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἰκανοποιηθοῦν ἀπὸ ἕνα ἕκαστον κάτοικον χωριστά. Χρειάζεται νὰ ἐνωθοῦν ὅλοι οἱ κάτοικοι ἢ τουλάχιστον οἱ περισσότεροι, διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ τὰς θεραπεύσουν.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι εἰς μίαν πόλιν οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐπιθυμοῦν νὰ δημιουργήσουν μίαν μεγάλην βιβλιοθήκην. Αὐτὴν, ἕνας ἕκαστος κάτοικος χωριστά, ἀσφαλῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν ἰδρύσῃ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον συναθροίζονται εἴκοσι, τριάντα ἢ καὶ περισσότεροι καὶ ἀποφασίζουν ὅπως, μὲ εἰσφοράς καὶ ἐράνους, δημιουργήσουν αὐτὴν τὴν βιβλιοθήκην. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν θὰ χρειασθῇ νὰ ἀγορασθοῦν οἰκόπεδον, οἰκοδομικὰ ὑλικά καὶ βιβλία. Ἄλλὰ ἐπ' ὀνόματι ποίου θὰ ἀγορασθοῦν αὐτὰ καὶ εἰς ποῖον θὰ ἀνήκῃ ἡ βιβλιοθήκη ἢ ὅποια θὰ ἀνεγερθῇ; Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ νόμος ἐπιτρέπει νὰ δημιουργηθῇ ἕνα πρόσωπον τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ θέλησιν, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ πρόσωπον αὐτὸ δὲν εἶναι φυσικόν, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τὸ ἔχει δημιουργήσει ὁ νόμος, δι' αὐτὸ λέγεται **νομικὸν πρόσωπον**. Τοιοῦτοτρόπως, εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἰδρύσουν μίαν βιβλιοθήκην, ὁ νόμος ἐπιτρέπει νὰ δημιουργήσουν ἕνα νομικὸν πρόσωπον. Τὸ νομικὸν αὐτὸ πρόσωπον ἔχει θέλησιν. Θέλησις του εἶναι ἡ θέλησις τῶν προσώπων τὰ ὅποια τὸ ἰδρυσαν. Ἐπ' ὀνόματί του θὰ γίνῃ ἡ ἀγορὰ τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῶν ὑλικῶν. Αὐτὸ θὰ ἔχῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ τοὺς ἐργάτας καὶ εἰς αὐτὸ θὰ ἀνήκῃ ἡ βιβλιοθήκη.

Συνεπῶς ὅταν λέγωμεν νομικὸν πρόσωπον ἐννοοῦμεν ἕνα κοινωνικὸν ὄν, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει σωματικὴν ὑπόστασιν, ὅπως ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὴν δημιουργίαν του τὴν ἔχει ἐπιτρέψει ὁ νόμος, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὠρισμένον σκοπὸν. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἔχει θέλησιν, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις.

Διάκρισις τῶν νομικῶν προσώπων. Τὰ νομικὰ πρό-

σωπα διακρίνονται εἰς *νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου* καὶ εἰς *νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου*.

Νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἰδρύνονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ ἔχουν σκοποὺς ἐκπαιδευτικούς, καλλιτεχνικούς, ἐπαγγελματικούς, θρησκευτικούς κλπ. Ὅλα τὰ Σωματεῖα εἶναι νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου. Π.χ. τὰ Σωματεῖα τῶν ἀρτοποιῶν, τῶν ἀλιέων, τῶν αὐτοκινητιστῶν, τῶν ἐργατῶν, καθὼς καὶ τὰ ἀθλητικά Σωματεῖα.

Τὸ πῶς διοικεῖται ἓνα νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, τὸ καθορίζει ἓνας γραπτὸς κανονισμὸς, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται *καταστατικόν*.

Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἰδρύει τὸ Κράτος διὰ νόμου, διὰ νὰ ἐπιτύχη ὠρισμένους μεγάλους σκοποὺς.

Τοιαῦτα νομικά πρόσωπα εἶναι π.χ. ὁ Ὅργανισμὸς Προστασίας Καπνοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸ Κράτος, διὰ νὰ προστατεύσῃ καὶ νὰ πωλήσῃ τὸν καπνόν, οἱ Δήμοι καὶ αἱ Κοινότητες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν σκοπὸν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κατοίκων τῶν περιφερειῶν των, τὰ Ἐμπορικά Ἐπιμελητήρια, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τὸ ἐμπόριον καὶ προστατεύουν τοὺς ἐμπόρους κ. ἄ.

Τὸ πῶς διοικεῖται ἓνα νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου τὸ ὀρίζει ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος τὸ ἱδρυσεν.

7. Αὐτόνομοι Ὅργανισμοί.

Ὅταν ὁμιλῶμεν δι' ἓναν αὐτόνομον Ὅργανισμὸν, ἐνοοῦμεν μίαν ἀνεξάρτητον Ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν ἱδρυσεν ἓνας νόμος καὶ ἡ ὁποία ἐπιδιώκει ὠρισμένον σκοπὸν π.χ. νὰ κτίσῃ σχολεῖα εἰς τὴν Χώραν. Ἡ Ὑπηρεσία αὕτη ἔχει ἰδικούς της ὑπαλλήλους, ἰδικόν της πραϋπολογισμὸν, ἰδικὰ της ἔσοδα καὶ διοικεῖται ἀπὸ ἓνα Συμβούλιον τὸ ὁποῖον λέγεται Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ὅργανισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ὅργανισμὸς αὐτὸς εἶναι *ἀνεξάρτητος* ἀπὸ κάθε δημοσίαν ὑπηρεσίαν, λέγεται *αὐτόνομος Ὅργανισμός*.

Αὐτόνομοι Ὅργανισμοί εἶναι ὅλα τὰ νομικά πρόσωπα. Οἱ Ὅργανισμοί αὗτοι εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι. Οἱ σπουδαιότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς.

Ὁ Ὄργανισμὸς ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων. Οὗτος ἐκδίδει σχολικὰ βιβλία.

Ὁ Ὄργανισμὸς Προστασίας Σύκων, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ προστατεύσῃ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν διάθεσιν τῶν σύκων.

Ὁ Αὐτόνομος Σταφιδικὸς Ὄργανισμὸς (Α.Σ.Ο.) Ἔργον του εἶναι ἡ προστασία καὶ ἡ διάθεσις τῆς σταφίδος.

Ὁ Ὄργανισμὸς Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π.). Τὸ ἔργον τοῦ Ὄργανισμοῦ τούτου εἶναι νὰ διοικῆ καὶ νὰ διαχειρίζεται τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.

Ὁ Ὄργανισμὸς Προστασίας Ἑλληνικοῦ Καπνοῦ. Αὐτὸς ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν προστασίαν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ καπνοῦ.

Τὰ Ἐπιμελητήρια τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα εἶναι τὰ Ἐμπορικὰ καὶ Βιομηχανικὰ Ἐπιμελητήρια, τὰ Ἐπαγγελματικὰ καὶ Βιοτεχνικὰ Ἐπιμελητήρια καθὼς καὶ τὰ Ἐπιμελητήρια Ναυτικόν, Ξενοδοχειακόν, Τεχνικόν, Καλλιτεχνικόν καὶ Γεωργικόν.

Τὰ Ἐπιμελητήρια ἔχουν ὡς σκοπὸν, νὰ προστατεύουν τὰ συμφέροντα ὠρισμένων ἐπαγγελματικῶν τάξεων, ὅπως εἶναι αἱ τάξεις τῶν ἐμπόρων, βιομηχάνων, ἐπαγγελματιῶν, βιοτεχνῶν, τεχνικῶν, καλλιτεχνῶν καὶ γεωργῶν.

Ὁ Ὄργανισμὸς Τουρισμοῦ. Ἔργον αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ εἰς τὴν χώραν μας.

Ὁ Ὄργανισμὸς Βάμβακος. Οὗτος ἀποβλέπει εἰς τὴν προστασίαν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ βάμβακος.

Τὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Αὐτὸ ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ παρέχῃ ἰατρούς, νοσοκομεῖα καὶ φάρμακα εἰς τοὺς ιδιωτικούς ὑπαλλήλους, τοὺς ἐργάτας καὶ ἀγρότας ὅταν ἀσθενήσουν, χρηματικὴν ἐνίσχυσιν, ὅταν πάθουν ἀτύχημα καὶ σύνταξιν εἰς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι, ὅταν θὰ γηράσουν, δὲν θὰ ἔμπορουν νὰ ἐργασθοῦν.

Ἄλλοι αὐτόνομοι Ὄργανισμοὶ εἶναι τὰ διάφορα Ἀσφαλιστικὰ Ταμεῖα, ὅπως εἶναι τὸ Ταμεῖον Ἀσφαλίσεως μισθωτῶν Καπνοῦ, τὸ Ταμεῖον Συντάξεως Αὐτοκινητιστῶν, τὸ Ταμεῖον Συντάξεων Ἐφημεριδοπωλῶν, τὸ Μετοχικόν Ταμεῖον Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων, τὸ Ναυτικόν Ἀπομαχικόν Ταμεῖον κ.ἄ.

Ἐπίσης αὐτόνομοι Ὄργανισμοὶ εἶναι ὁ Ὄργανισμὸς Τη-

λεπτικοινωνιών Ἑλλάδος (ΟΤΕ), ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ τὰ ἐφοδιάσει μὲ τηλεφώνια ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπιβλέπει τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, καθὼς καὶ ἡ Δημοσία Ἐπιχείρησις Ἡλεκτρισμοῦ (ΔΕΗ), ἡ ὁποία ἐργάζεται διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν ὅλης τῆς χώρας μας.

8. Ὁργανισμοὶ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς διαφόρους αὐτονόμους Ὁργανισμοὺς τοὺς ὁποῖους ἔχει δημιουργήσει τὸ Κράτος μὲ νόμους, εἰς τὴν Χώραν μας λειτουργοῦν καὶ ἄλλοι αὐτόνομοι Ὁργανισμοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰδρυθῆ ἀπὸ ἰδιώτας ἢ ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς μας. Καὶ αὐτοὶ προσφέρουν πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν κοινωνίαν. Χάρις εἰς τὴν δρᾶσιν των, ἡ ὁποία εἶναι μεγάλη καὶ σημαντικὴ, πολλῶν ἀνθρώπων ἐσώθη ἡ ζωὴ καὶ πολλοὶ ἄλλοι εὔρον ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πόνους των.

Οἱ σπουδαιότεροι κοινωφελεῖς Ὁργανισμοὶ εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας, τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα, ἡ Βασιλικὴ Πρόνοια, ὁ Ἐρανος-Πρόνοια Συμμοριοπλήκτων καὶ τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς (ΕΕΣ) ἰδρύθη τὸ 1877 ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τότε Βασιλίσσης Ὀλγας καὶ ἀκολουθεῖ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ιδεώδη τοῦ **Ἐρυθροῦ Σταυροῦ**, ὁ ὁποῖος εἶναι **παγκόσμιος Ὁργάνωσις**.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἔχει ὡς σκοπὸν, τὰ βοηθῆ τοὺς συνανθρώπους μας καὶ τὰ τοὺς ἀνακουφίσει ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν δυστυχίαν, χωρὶς τὰ ἐξετάζει εἰς ποίαν φυλὴν ἀνήκουν, οὔτε ποίαν θρησκείαν πιστεύουν. Ἀκολουθεῖ ἀπολύτως τὸ κήρυγμα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν», καὶ προσπαθεῖ τὰ σώσει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀπαυθροπίαν, τὰς ὁποίας δημιουργοῦν οἱ πόλεμοι καὶ αἱ συγκρούσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Εἰς ὅλους τοὺς πολέμους ἐβοήθησε τὴν Ὑγειονομικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ μας, τὰ περιθάλη καὶ τὰ σώσει τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τραυματίαι. Ἰδρυσε νοσοκομεῖα καὶ ὠργάνωσε φορητὰ χειρουργεῖα. Περιέλαβε τοὺς πρόσφυγας καὶ ἔδωσε, διὰ τοὺς Ἕλληνας αἰχμαλώτους, πολυτίμους

πληροφορίας εις τὰς οἰκογενείας των. Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον καὶ τὴν κάτοχην διέθρεψε χιλιάδας βρεφῶν καὶ παιδιῶν.

Σήμερον ὁ Ὀργανισμὸς αὐτὸς ἔχει ἰδρύσει Νοσοκομεῖα, ἰατρεῖα, καὶ σχολὴν ἀδελφῶν νοσοκόμων καὶ ἔχει ὀργανώσει εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, Σταθμοὺς πρώτων βοθητῶν. Εἰς αὐτοὺς μεταφέρονται ἀμέσως οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ τραυματιζόμενοι, τῶν ὁποίων κινδυνεύει ἡ ζωὴ.

Εἰς τὰς περιπτώσεις θεομηνιῶν, ἀποστέλλει εἰς τὰς ἐπαρχίας ἰατροὺς, ἀδελφάς, φάρμακα, ἐνδύματα καὶ τροφίμα.

Τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας (ΠΙΚΠΑ). Τοῦτο ἰδρύθη τὸ 1915. Προστατεύει τὰς μητέρας καὶ παρέχει εἰς αὐτὰς ἰατρικὰς συμβουλὰς καὶ βοήθειαν. Προστατεύει ἐπίσης τὰ μικρὰ παιδιά. Τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ ἔχει ἰδρύσει ἰατρεῖα καὶ βρεφικὸς σταθμοὺς καὶ ἔχει ὀργανώσει παιδικὰς κατασκηνώσεις καὶ πρεβαντόρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποστέλλει ἄπορα καὶ ἀσθενικὰ παιδιά.

Τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα ἰδρύθη τὸ 1947 ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Παύλου καὶ εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι, νὰ μορφώσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, νὰ ἀνυψώσῃ τὸ ἠθικόν του ἐπίπεδον καὶ νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν ζωὴν του. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸν τὸν σκοπὸν του, ἔχει ἰδρύσει, εἰς πολλὰς πόλεις, πρακτικὰ γεωργικὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα παιδιά τῶν ἀγροτῶν οἰδασκονται γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, δενδροκομίαν, μελισσοκομίαν κλπ. Ἐχει ἐπίσης ἰδρύσει πρακτικὰ τεχνικὰ σχολεῖα εἰς τὰ ὁποῖα διδάσκειται ἡ οἰκοδομικὴ, ἡ ξυλουργικὴ κλπ. Ἐχει δενδροφυτεύσει μεγάλας ἐκτάσεις καὶ ἔχει ὀργανώσει πολλὰς ἐκθέσεις. Διὰ ὁμιλιῶν, διαλέξεων καὶ ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν προσπαθεῖ νὰ μορφώσῃ τὸν λαὸν καὶ παρέχει συμβουλὰς εἰς τοὺς γεωργούς.

Ἡ Βασιλικὴ Πρόνοια ἰδρύθη ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης. Προστατεύει τὰ παιδιά τῶν Βορείων ἐπαρχιῶν, τὰ ὁποῖα ἄφησε ὄρφανὰ ὁ πόλεμος τῶν συμμοριτῶν καὶ βοθηεῖ τοὺς χωρικοὺς, νὰ ἀνοικοδομήσουν τὰς οἰκίας των τὰς ὁποίας ἔκαψαν οἱ συμμοριταί.

Ἐπίσης ἔχει ἰδρύσει «σπίτια τοῦ παιδιοῦ» εἰς τὰ ὁποῖα

περνοῦν εὐχάριστα τὰς ὥρας των τὰ παιδιὰ καὶ διδάσκονται χρησίμους γνώσεις.

Ὁ Ἐρανος—Πρόνοια Συμμοριοπλήκτων ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Παύλου. Τὸ Ἴδρυμα αὐτὸ κτίζει σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας εἰς τὴν ὕπαιθρον. Κτίζει ἐπίσης λαϊκὰς κατοικίας καὶ βοηθᾷ μὲ ἱματισμὸν τοὺς κατοικοὺς τῶν χωρίων τὰ ὁποῖα κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς συμμορίας.

Τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων ἐργάζεται, διὰ νὰ δημιουργήσῃ ἀνθρώπους ἱκανοὺς νὰ βοηθήσουν τὸν πλησίον των καὶ νὰ ἠμπορέσουν νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὴν ζωὴν. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καλλιεργεῖ τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀναπτύσσει τὴν πρωτοβουλίαν, τὴν αὐτοπεποιθήσιν, τὴν αὐτενέργειαν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ὥστε οἱ πρόσκοποι νὰ γίνουν καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ πολῖται.

Εἰς τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων ἐγγράφονται παιδιὰ ἡλικίας 8 ἕως 16 ἐτῶν.

Ἐργασίαι : *Τί εἶναι ἡ Κοινότης καὶ ὁ Δῆμος ; Διατί πρέπει νὰ προσφέρωμεν τὴν προσωπικὴν μας ἐργασίαν εἰς τὰ ἔργα τῆς Κοινότητος ; Τί εἶναι ἡ Γενικὴ Διοίκησις, ὁ Νόμος καὶ ἡ Ἐπαρχία ; Ποιοὶ εὐρίσκονται ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ; Πῶς ἐννοεῖτε τὸ νομικὸν πρόσωπον ; Τί εἶναι ἓνας αὐτόνομος Ὀργανισμός ;*

Πολίτευμα

1. Ἔννοια τοῦ Πολιτεύματος

Εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ Συντάγματος εἶπομεν ὅτι, Πολίτευμα εἶναι σύνολον κανόνων διὰ τῶν ὁποίων καθορίζονται α) ἡ μορφή τοῦ πολιτεύματος, ἐὰν δηλοδῆ τοῦτο εἶναι Μοναρχία ἢ Δημοκρατία. β) Ποῖα εἶναι τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους (Βασιλεὺς, Βουλὴ, Ὑπουργοί, δημόσιοι ὑπάλληλοι κλπ.). γ) Ποίας ἐξουσίας ἔχουν αὐτοὶ καὶ πῶς ἐκλέγονται καὶ δ) ποῖα εἶναι αἱ σχέσεις μεταξύ των καὶ με τοὺς πολίτας, δηλοδῆ κατὰ ποῖον τρόπον, τὰ ὄργανα αὐτά, συνεργάζονται μεταξύ των καὶ με τοὺς πολίτας διὰ νὰ ἐκτελέσουσιν τὴν ἀποστολὴν των.

Οἱ κανόνες αὐτοὶ τοῦ Πολιτεύματος ἀναγράφονται εἰς τὸ Σύνταγμα.

Τὰ Πολιτεύματα εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν διακρίνονται εἰς δύο εἶδη· εἰς Μοναρχίαν καὶ Δημοκρατίαν.

Μοναρχία ὑπάρχει ὅταν, τὸ *ἀνώτατον ὄργανον*, τὸ ὁποῖον καθορίζει τὰς ἐξουσίας ὅλων τῶν ἄλλων ὀργάνων τοῦ Κράτους, εἶναι ἓν πρόσωπον τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται *Μονάρχης*.

Ἡ Μοναρχία διακρίνεται εἰς *ἀπόλυτον* καὶ *συνταγματικὴν*.

Ἀπόλυτος Μοναρχία ὑπάρχει ὅταν ὁ Μονάρχης ἔχει εἰς τὰς χεῖρας του ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους. Αὐτὸς διορίζει καὶ παύει κυβερνήσεις, ὑπουργοὺς καὶ ὑπολλήλους, ἐκδίδει νόμους, ἐπιβάλλει φόρους, δικάζει καὶ γενικῶς κυβερνᾷ ὅπως θέλει, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ τὸν περιορίσῃ ἢ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Εἰς τὴν ἀπόλυτον Μοναρχίαν δὲν ὑπάρχει οὔτε Βουλὴ, οὔτε Σύνταγμα.

Συνταγματικὴ Μοναρχία ὑπάρχει ὅταν ὁ Μονάρχης εἶναι μὲν τὸ ἀνώτατον ὄργανον καὶ ἔχει εἰς τὰς χεῖρας του ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους, ἀλλὰ ἐπιτρέπει νὰ ὑπάρχῃ

Σύνταγμα. Δι' αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος, ὁ Μονάρχης παραχωρεῖ εἰς ἄλλα ὄργανα τοῦ Κράτους, ὅσας ἐξουσίας θέλει. Π. χ. παραχωρεῖ εἰς μίαν Βουλὴν τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίζῃ τοὺς νόμους.

Δημοκρατία ὑπάρχει ὅταν τὸ *ἀνώτατον ὄργανον*, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πηγάζουν ὅλαι αἱ ἐξουσίαι τοῦ Κράτους, εἶναι ὁ **Λαός**, δηλαδή τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν οἱ ὅποιοι ἔχουν δικαίωμα νὰ ψηφίζουν. Ὁ λαός, διὰ τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ψηφίζουν οἱ ἀντιπρόσωποί του, ὀρίζει ποίας ἐξουσίας ἔχουν τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους. Ἡ Δημοκρατία διακρίνεται εἰς *Βασιλευομένην* καὶ *Προεδρικήν*.

Βασιλευομένη Δημοκρατία ὑπάρχει, ὅταν ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων, εἶναι πρόσωπον ἰσόβιον καὶ κληρονομικόν. Τοιοῦτον πρόσωπον εἶναι ὁ **Βασιλεὺς**.

Προεδρική Δημοκρατία ὑπάρχει, ὅταν ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων δὲν εἶναι οὔτε ἰσόβιος, οὔτε κληρονομικός, ἀλλὰ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ τῶν ἐκπροσώπων του καθ' ὠρισμένα χρονικὰ διαστήματα. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ ὀνομάζεται *Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας*.

Εἰς τὴν Βασιλευομένην καὶ τὴν Προεδρικήν Δημοκρατίαν ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων, δηλαδή ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἔχει μόνον τὰς ἐξουσίας ἐκείνας τὰς ὁποίας ὀρίζει δι' αὐτὸν τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐψηφίσθη ἀπὸ ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, δηλαδή ἀπὸ βουλευτάς.

2. Βασιλευομένη Δημοκρατία

Τὸ σημερινὸν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι *Βασιλευομένη Δημοκρατία*. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ ἀνώτατον ὄργανον, τὸ ὁποῖον καθορίζει ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους, εἶναι ὁ λαός. Ἀνώτατος Ἄρχων, *ἰσόβιος καὶ κληρονομικός εἶναι ὁ Βασιλεὺς Παῦλος*.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 1901 ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος Κωνσταντῖνον καὶ Σοφίαν. Ἐφοίτησε εἰς τὴν Σχολὴν Ναυτικῶν Δοκίμων καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὑπηρετήσας εἰς τὸ Βασιλικὸν πολεμικὸν πλοῖον «Ἑλλη». Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον καὶ τὴν κατοχὴν ἀφιέρωσε ὅλας του τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

Ἔλαβε πτυχίον χειριστοῦ ἀεροπορίας καὶ παρηκολούθησε μαθήματα εἰς τὴν Ναυτικὴν καὶ Στρατιωτικὴν Ἀκοδημίαν.

Ἔχει ἐπισκεφθῆ ξένας χώρας καὶ ἔχει μελετήσῃ τὰς βιομηχανικὰς προόδους καὶ τὰ προβλήματα τῶν ἐργατῶν.

Λατρεῦει τὸν ἀθλητισμὸν καὶ εἶναι ἐπίτιμος Ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων προσκόπων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἔχει ἰδιαίτεραν ἀγάπην.

Τὸ 1938 ἐνυμφεύθη τὴν *Βασιλισσαν Φρειδερίκην* καὶ ἀπέκτησε τρία τέκνα· τὴν *Πριγκήπισσαν Σοφίαν*, ἡ ὁποία ἐγεννήθη τὸ 1938, τὸν *Πρίγκηπα Κωνσταντῖνον, διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου*, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη τὸ 1940 καὶ τὴν *Πριγκήπισσαν Εἰρήνην* ἡ ὁποία ἐγεννήθη τὸ 1942.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἀνῆλθε εἰς τὸν Θρόνον τὴν 1ην Ἀπριλίου 1947, ὅτε διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του Βασιλέα Γεώργιον Β΄., ὁ ὁποῖος ἀπέθανε τὴν ἡμέραν αὐτήν.

Ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια διαιρῆται εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ μὲν χειμῶνα εἰς τὰ Βασιλικά Ἀνάκτορα, τὰ ὁποία εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ δὲ θέρος εἰς τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Τατοῖου. Εἰς τὸν χώρον τοῦ Τατοῖου ὑπάρχουν καὶ οἱ τάφοι τῶν Βασιλέων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια εἶναι πρότυπον γνησίος ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Τὰ τέκνα αὐτῆς ἔχουν ἀνατροφῆ, ὅπως ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα, σύμφωνα μὲ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅλα τὰ μέλη τῆς εἶναι πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφουν ἀπόλυτον σεβασμὸν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτήν, ἀναπέμπει, ἀπὸ ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Χώρας μας, εὐχὴν ὅπως ὁ Ὑψιστος διατηρήσῃ εἰς τὴν ζωὴν πολλὰ χρόνια, διὰ τὸ καλὸν τῆς Χώρας μας, τὸν Βασιλέα Παῦλον, τὴν Βασιλισσαν Φρειδερίκην, τὸν Διάδοχον Κωνσταντῖνον καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Ἡ εὐχὴ αὐτὴ ψάλλεται εἰς τὸ μέσον τῆς Θείας Λειτουργίας, λέγεται *Πολυχρόνιον* καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς :

Πολυχρόνιον ποιήσῃ Κύριος ὁ Θεός, τὸν εὐσεβέστατον Βασιλέα ἡμῶν Παῦλον, σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ Βασιλίσῃ ἡμῶν Φρειδερίκῃ καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ Διαδόχῳ αὐτῶν Κωνσταντῖνῳ. Κύριε φύλαττε αὐτοὺς εἰς πολλὰ ἔτη.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος λατρεύεται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας. Οὐδεὶς ἄλλος Βασιλεὺς κατέλαβε ποτὲ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν αὐτός, μὲ τὴν σύζυγόν του Βασιλίσσαν Φρειδερίκην, κατέχουν σήμερον εἰς τὰς κορδίας τῶν Ἑλλήνων.

Διότι ὁ Βασιλεὺς Παῦλος εὐρίσκεται ὑπερὰνω κομμάτων καὶ προσώπων. Ἔχει κλείσει εἰς τὴν ψυχὴν του τοὺς πόθους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ἐργάζεται διὰ νὰ συμφέροντα καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν Ἑλλήνων.

Μαζὶ μὲ τὴν σύζυγόν του περιοδεύουν συχνὰ τὴν Χώραν καὶ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν λαόν. Θεμελιώνουν σχολεῖα, νοσοκομεῖα καὶ ἐκκλησίας καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν προστασίαν τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς. Δείχνουν ἀγάπην, ἐνδιαφέρον καὶ μεριμνοῦν διὰ κάθε ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.

Τὸ πολίτευμα τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας συμφωνεῖ μὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διότι ὁ λαὸς αὐτὸς εἶναι ἐκ φύσεως δημοκρατικὸς. Δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀνεχθῆ τυράννους, μισεῖ δὲ τὴν βίαν καὶ τὴν καταπίεσιν. Ὅλοι οἱ θεσμοὶ καὶ αἱ συνήθειαι του, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον, εἶναι δημοκρατικοί.

Αὐτοὶ πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες πάντοτε ἠγωνίσθησαν.

Εἰς τὸ πολίτευμά μας αὐτὸ ὁ Ἕλλην πολίτης πρῶτον, ἔχει ἐξησφαλισμένην τὴν προσωπικὴν του ἐλευθερίαν. Ἦμπορεῖ νὰ ἀσκήσῃ οἰονδήποτε ἐπάγγελμα θέλει, νὰ μορφωθῆ ὅπως αὐτὸς νομίζει καλλίτερα καὶ νὰ μεταβῆ ὅπου ἐπιθυμεῖ. Οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ. Ἡ οἰκία του, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὸ ἐπάγγελμά του προστατεύονται ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ἐπίσης κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ θίξῃ τὴν περιουσίαν του.

Δεύτερον, ἔχει πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Μὲ τὴν ψῆφον του ἐκλέγει τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ κυβερνήσουν τὸ Κράτος καὶ καθορίζει τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον θὰ τὸ κυβερνήσουν. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ καὶ νὰ γράψῃ ἐλευθέρως τὴν γνώμην του. Ἦμπορεῖ νὰ ἐκδώσῃ ἔφημερίδα, περιοδικὰ καὶ βιβλία καὶ νὰ διατυπώσῃ ἐλευθέρως τὰς ἰδέας του.

Τρίτον ἔχει θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Ἦμπορεῖ νὰ πιστεύῃ

εἰς οἰανδήποτε θρησκείαν θέλει καὶ νὰ ἀσκῆ τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα ὅπως αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ κάμνη προσηλυτισμὸν εἰς βάρος τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἐπίσημον θρησκείαν μας.

3. Προεδρική Δημοκρατία

Εἶπομεν ὅτι Προεδρική Δημοκρατία ὑπάρχει, ὅταν ὁ Ἄνωτατος Ἄρχων εἶναι πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ τῶν ἀντιπροσώπων του, ἀνὰ ὠρισμένα χρονικὰ διαστήματα. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ ὀνομάζεται Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται κατὰ δύο συστήματα.

Κατὰ τὸ ἓν σύστημα, ὁ λαὸς ἐκλέγει ἀπ' εὐθείας, διὰ ψηφοφορίας, τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἰσχύει εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κατὰ τὸ ἄλλο σύστημα, ὁ λαὸς ἐκλέγει ἀντιπροσώπους του, βουλευτὰς ἢ γερουσιαστὰς, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγουν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἰσχύει εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Τουρκίαν καὶ Γερμανίαν, ἴσχυε δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅταν εἶχομεν, ὡς πολίτευμα, τὴν Προεδρικὴν Δημοκρατίαν.

4. Δικτατορία

Δικτατορία ὑπάρχει, ὅταν ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους ἀσκεῖ, κατὰ τὴν ἰδικὴν του θέλησιν, ἓν πρόσωπον. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ ὀνομάζεται Δικτάτωρ. Ὁ Δικτάτωρ καταλαμβάνει τὴν Ἀρχὴν συνήθως διὰ τῆς βίας.

Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ δὲν ὑπάρχει Σύνταγμα. Ὁ Δικτάτωρ ἀσκεῖ ὅλας τὰς ἐξουσίας, ὅπως αὐτὸς θέλει, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἐλέγξῃ.

Ἡ Δικτατορία ἐπιβάλλεται εἰς μίαν Χώραν, ὅταν αὐτὴ διατρέχει μεγάλον κίνδυνον εἴτε ἀπὸ ἐξωτερικοῦς εἴτε ἀπὸ ἐσωτερικοῦς ἐχθροῦς.

5. Κομμουνισμός

Ἡ λέξις Κομμουνισμός προέρχεται ἀπὸ τὴν λατινικὴν λέξιν Communis καὶ σημαίνει κοινός.

Ὁ κομμουνισμός, ὡς πολίτευμα, εἶναι σύστημα μὲ τὸ ὁποῖον κυβερνᾶται ἓνας λαός. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς λαοὺς πάντοτε μὲ τὴν βίαν.

Εἰς τὸν κομμουνισμόν δὲν ὑπάρχει ἀτομικὴ ἰδιοκτησία.

Ἐπίσης δὲν ὑπάρχει προσωπικὴ, πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ οὐδεὶς ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἰδιοκτήτης οὔτε γῆς, οὔτε μηχανῶν, οὔτε ζώων, οὔτε προϊόντων, διότι ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία ἀπαγορεύεται. Ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν εἰς τὸ Κράτος. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης. Ὁ χωρικός εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν θὰ τοῦ ὀρίσῃ τὸ Κράτος καὶ θὰ ἔχη τὰς μηχανὰς καὶ τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ δώσῃ ἐπίσης τὸ Κράτος. Τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα θὰ παράγῃ εἰς τὸ κτῆμα, δὲν θὰ εἶναι ἰδικά του. Ἀπὸ αὐτὰ θὰ κρατήσῃ διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του, ὅσα θὰ τοῦ ὀρίσῃ τὸ Κράτος, τὰ δὲ ὑπόλοιπα, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς αὐτό.

Δι, αὐτὸν τὸν λόγον εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη δὲν ὑπάρχουν Τράπεζαι καὶ Ταμιευτήρια, οὔτε ἰδιωτικὰ καταστήματα. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχουν ἰδιωτικὰ ἐργοστάσια, οὔτε ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις. Τὰ πάντα ἀνήκουν εἰς τὸ Κράτος. Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ πηριουσίαν.

Εἰς τὸν κομμουνισμόν δὲν ὑπάρχει προσωπικὴ ἐλευθερία. Ἐνεκα τούτου διὰ νὰ ἀλλάξῃ ὁ πολίτης ἐπάγγελμα ἢ νὰ μεταβῇ ἀπὸ ἓνα τόπον εἰς ἄλλον, πρέπει νὰ λάβῃ ἄδειαν ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας Ἀρχάς.

Ἐπίσης εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ λείπει ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία. Εἰς τὰ Κράτη, ὅπου ἰσχύει τὸ κομμουνιστικὸν σύστημα, κυβερνᾶ ἓνα κόμμα, τὸ κομμουνιστικόν. Ἄλλα κόμματα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν. Δι' αὐτὸ καὶ οἱ πολῖται εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθοῦν καὶ νὰ ψηφίζουν πάντοτε τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα καὶ τοὺς ὑποψηφίους τοὺς ὁποῖους αὐτὸ ὀρίζει, εἴτε αὐτοὶ κόμουν σφάλματα εἴτε ὄχι. Εἰς τὰ κομμουνιστικὰ κράτη δὲν ἰσχύει αὐτό, τὸ ὁποῖον ἰσχύει εἰς τὰς δη-

μοκρατικὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ὅταν τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον κυβερνᾷ κάμνει σφάλματα, ὁ λαὸς τὸ καταψηφίζει εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐκλέγει ἄλλο κόμμα διὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κράτους. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰς τὰ κράτη αὐτὰ ὁ πολίτης δὲν ἔχει ἀντίθετον γνώμην, ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἔχουν οἱ κυβερνῆται. Οὔτε ἠμπορεῖ νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα, περιοδικὸν ἢ βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ γράψῃ ἐλευθέρως τὰς ἰδέας του.

Εἰς τὰ κομμουνιστικὰ Κράτη δὲν ὑπάρχει οὔτε θρησκευτικὴ ἐλευθερία, διότι ὁ κομμουνισμὸς κηρύττει τὴν ἀθεΐαν καὶ δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς πολίτας νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν.

Ἔργασίαι : *Πόσα εἶδη πολιτευμάτων ἔχομεν καὶ πῶς διακρίνονται αὐτά ; Διὰ τί ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία εἶναι, δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, τὸ καλλίτερον τῶν πολιτευμάτων ; Διὰ τί πρέπει νὰ λατρεύωμεν τοὺς Βασιλεῖς μας ;*

Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ πολίτου

Α΄. Τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου

Ἐκαστος ἄνθρωπος ζῆ μέσα εἰς μίαν κοινωνίαν καὶ εἶναι πάντοτε μέλος ἑνὸς Κράτους τὸ ὁποῖον, ὅπως ἔχωμεν μάθει, λέγεται καὶ Πολιτεία. Δι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς λέγεται *πολίτης*.

Ὁ Ἕλλην πολίτης εἶναι μέλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος μας ἔχει ἓνα μεγάλον σκοπὸν· νὰ δημιουργήσῃ πρόοδον καὶ πολιτισμὸν εἰς τὴν Χώραν μας καὶ νὰ κάμῃ ὄλους τοὺς κατοίκους τῆς εὐτυχεῖς.

Διὰ νὰ ἡμπορέσῃ ὁμως τὸ Κράτος νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸν τὸν σκοπὸν, πρέπει ὁ καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ μὴ δύναται νὰ ἐνεργῆ καὶ νὰ συμπεριφέρεται ὅπως αὐτὸς θέλει. Πρέπει νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Κράτους καὶ νὰ σέβεται τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων πολιτῶν. Διότι ἔάν παραβιῇ τὰς Κρατικὰς διαταγὰς, ἔάν ἀσεβῆ πρὸς τὴν Πατρίδα, ἔάν προσβάλλῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων πολιτῶν καὶ συμπεριφέρεται μὲ ἀδιαφορίαν καὶ σκληρότητα ἀπέναντί των, εἰς τὴν κοινωνίαν θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ βία καὶ ἡ ἀναρχία, ἡ πρόοδος θὰ σταματήσῃ, ὁ πολιτισμὸς θὰ ἐξαφανισθῇ καὶ ὄλοι θὰ καταστραφῶμεν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἕκαστος πολίτης ἔχει, ἀπέναντι τοῦ Κράτους ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, ὠρισμένας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐκτελῆ πάντοτε μὲ ἀφοσίωσιν.

Αἱ ὑποχρεώσεις αὗται ὀνομάζονται *καθήκοντα*.

Ἐάν ὄλοι οἱ πολῖται ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντα αὐτὰ μὲ προθυμίαν, χωρὶς νὰ ἐξαναγκάζωνται μὲ τὴν βίαν ἀπὸ τὸ Κράτος, τοῦτο θὰ ἐπιτύχῃ τοὺς σκοπούς του, ἡ κοινωνία θὰ προοδεύσῃ, τὸ ἐπίπεδον τοῦ πολιτισμοῦ θὰ ἀνεβῆ καὶ αὐτοὶ θὰ ζοῦν εὐτυχεῖς.

Τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι 1) ἡ φιλοπατρία, 2) ἡ ὑπακοή εἰς τοὺς νόμους, 3) ἡ στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις, 4) ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις, 5) ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῶν μνημείων τῆς τέχνης, 6) ἡ κοινωνικὴ ὑγιεινὴ καὶ 7) ἡ φιλανθρωπία.

1. Ἡ φιλοπατρία

Τὸ πρῶτον, τὸ ἱερὸν καὶ ὑπέροχον καθήκον τοῦ πολίτου εἶναι ἡ *φιλοπατρία*. Φιλοπατρία εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ἀφοσίωσις καὶ ὁ σεβασμὸς τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πατρίδα του, δηλαδὴ πρὸς τὴν Χώραν του, τὴν Θρησκείαν του, τὴν γλῶσσαν του, τοὺς ὁμοεθνεῖς του, τὰς παραδόσεις του καὶ τὸν πολιτισμὸν του.

Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερον καὶ ἀγιώτερον καθήκον ἀπὸ τὴν φιλοπατρίαν. Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι διεκήρυξαν ὅτι «μητρὸς τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον, ἀγιώτερον καὶ σεμνώτερον ἐστὶν ἡ πατρίς».

Ἄλλ' ἐὰν ἡ φιλοπατρία εἶναι καθήκον διὰ κάθε ἀνθρώπου οἰουδήποτε πατρίδα καὶ ἂν ἔχη, διὰ τὸν Ἕλληνα ἰδιαιτέρως εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἱερὰ ὑποχρέωσις. Διότι ὁ Ἕλλην συνεχίζει σήμερον μίαν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν κανένα ἄλλο ἔθνος δὲν ἔχει διὰ νὰ παρουσιάσῃ. Ἡ Ἑλλάς, ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας, εἶναι δι' ὅλον τὸν κόσμον *φῶς καὶ παράδειγμα*.

Εἶναι *φῶς*, διότι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔχουν μελετήσῃ ὅλα τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς σημερινὺς ἀνθρώπους. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, τὰ μαθηματικά, ἡ μηχανικὴ, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἡ ἱατρικὴ, ἡ φιλοσοφία, τὸ δίκαιον, ἡ ποίησις, τὸ θέατρον, ἡ γλυπτικὴ καὶ πολλὰ ἄλλα, ἔχουν ἐρευνηθῆ ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα, ὅταν οἱ ἄλλοι λαοὶ ἦσαν πρωτόγονοι. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον οἱ σημερινοὶ ἐπιστήμονες εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διὰ νὰ λύσουν τὰ προβλήματα τῶν, μελετοῦν τὰς ἐπιστήμας, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς τέχνας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ φωτίζονται ἀπὸ αὐτάς.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι καὶ *παράδειγμα* διὰ τὸν κόσμον. Διότι εἶναι ὁ μόνος λαός, ὁ ὁποῖος, εἰς τοὺς αἰῶνας, ἠγωνίσθη μὲ ὑπέροχον ἠρωϊσμὸν καὶ μὲ μεγάλας θυσίας διὰ τὸ ὥραϊν καὶ θαυμάσιον ἰδανικὸν τῆς ἐλευθερίας. Εἰς τὸν Μαραθῶνα, τὰς

Θερμοπύλας, τὴν Σαλαμίνα, εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1940 οἱ Ἕλληνες ἄφησαν κατάπληκτον τὸν κόσμον. Δι' αὐτὸ καὶ οἱ ξένοι εἶπον ὅτι *οἱ ἡρώες ἀγωνίζονται ὡσὰν Ἕλληνες.*

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα μας πρέπει νὰ ἐκδηλώνεται ὅπου καὶ ἂν εὕρισκώμεθα· εἴτε εἰς τὴν Χώραν μας εἴτε εἰς ἄλλας Χώρας.

Πρέπει νὰ δείχνωμεν ὑπερηφάνειαν διότι εἴμεθα Ἕλληνες.

Ὅταν ἡ Πατρίς μας κινδυνεύη, πρέπει ὅλοι, χωρὶς ὑπολογισμὸν, μὲ μίαν καρδίαν καὶ ἓνα ἐνθουσιασμὸν ἄσβεστον, νὰ τὴν ὑπερασπισθῶμεν. Εἰς τὰς στιγμὰς αὐτὰς πάντοτε, ἀπὸ τὰ βάρη τῶν αἰώνων, θὰ ἀκούεται τὸ μέγαλον ἑλληνικὸν κήρυγμα «εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης».

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ καλλιεργῶμεν μὲ τὰ ἔργα μας, τὴν γλῶσσαν τῆς Πατρίδος μας, τὰς τέχνας τῆς καὶ τὰς ἐπιστήμας τῆς καὶ νὰ διατηρῶμεν τὰς παραδόσεις τῆς.

Πρέπει νὰ εὐεργετῶμεν τὴν Πατρίδα μας, νὰ ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους τῆς καὶ τὰς ἐντολάς τῆς, νὰ σεβώμεθα τὴν Ὁρθοκείαν τῆς καὶ νὰ ἐκτελῶμεν τὰς ὑποχρεώσεις μας πρὸς αὐτήν.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀρνεῖται τὴν πατρίδα του, δὲν ἐργάζεται δι' αὐτήν καὶ δὲν τὴν ὑπερασπίζει, εἶναι προδότης. Ὁ προδότης εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας θεωρεῖται δολοφόνος τῆς πατρίδος του. Καὶ ὅπως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος φονεύει τὴν μητέρα του, εἶναι ὁ χειρίστος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅλοι τὸν ἀποφεύγουν καὶ τὸν περιφρονοῦν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προδίδει τὴν πατρίδα, εἶναι ἐγκληματίας. Τὸν ἀνθρωπινὸν αὐτὸν κανένα ἔθνος καὶ καμμία γῆ δὲν ἀνέχεται.

2. Ἡ ὑπακοή εἰς τοὺς νόμους

Ἡ ζωὴ μας, ἡ περιουσία μας, τὸ ἐπάγγελμά μας, ἡ ἐλευθερία μας καὶ ἡ τιμὴ μας προστατεύονται ἀπὸ τοὺς νόμους.

Οἱ νόμοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι καθορίζουν τὴν τάξιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ρυθμίζουν τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν καὶ ἐπιβάλλουν τὴν δικαιοσύνην.

Ἐμποδίζουν τὴν ἀδικίαν, τὴν βίαν καὶ τὴν ἀναρχίαν νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ τὴν διαλύσουν.

Δὲν ἀφήνουν τοὺς κακοποιούς, τοὺς ἄρπαγας καὶ τοὺς ἀδίκους νὰ βλάψουν τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους.

Ἐπιτρέπουν εἰς ὅλους μας νὰ κινούμεθα ἐλευθέρως, νὰ ἀπουδάζωμεν, νὰ ἐργαζώμεθα καὶ νὰ δημιουργῶμεν οἰκογένειαν.

Ἐξασφαλίζουν τὴν ἡσυχίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν πρόοδον τῆς Πατρίδος μας.

Δημιουργοῦν τὰς ὑποχρεώσεις μας διὰ τὸ γενικὸν καλὸν καὶ ἐξασφαλίζουν τὰ δικαιώματά μας.²

Χωρὶς τοὺς νόμους δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρχη οὔτε Κράτος, οὔτε κοινωνία, οὔτε οἰκογένεια. Διότι ἡ ἀναρχία, ἡ βία καὶ ἡ ἄρπαγὴ θὰ διαλύσουν τὰ πάντα.

Ἐκαστος πολίτης, διὰ τὴν προστοσίαν τοῦ ἑαυτοῦ του, τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς κοινωνίας, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ σέβεται τοὺς νόμους καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς αὐτούς. Νὰ ἐκτελῇ μὲ προθυμίαν καὶ χωρὶς καμμίαν διαμαρτυρίαν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα οἱ νόμοι προστάζουν. Διότι τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀξίος πολίτης καὶ ἡ τάξις, ἡ ἄρμονία καὶ ἡ πρόοδος βασιλεύουν εἰς τὴν κοινωνίαν.

Οἱ ἄρχαῖοι Ἕλληνες μᾶς δίδουν ὑπέροχα παραδείγματα ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους. Ὄταν ὁ Σωκράτης κατεδικάσθη εἰς θάνατον, δὲν ἐδέχθη νὰ δραπετεύσῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἀν καὶ τοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία. Εἶπε ὅτι ὑπακούει τυφλὰ εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος του. Ἐπίσης οἱ τριακῆσιοι τοῦ Λεωνίδα ἔπεσαν εἰς τὰς Θερμοπύλας «τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι», δηλαδὴ ὑπακούοντες εἰς τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος των.

3. Ἡ στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις.

Ὅλοι οἱ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι συμπληρῶνουν τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὸν στρατὸν, διὰ νὰ μάθουν τὴν τακτικὴν τοῦ πολέμου καὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ὀπλων ὥστε, ὅταν ἡ Πατρίς κινδυνεύσῃ, νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ τὴν ὑπερσπισθοῦν.

Ἡ ὑπηρεσία εἰς τὸν στρατὸν λέγεται *στρατιωτικὴ θητεία* καὶ διαρκεῖ μέχρις 24 μῆνας.

Οί προσερχόμενοι εἰς τὸν στρατὸν ὀνομάζονται *στρατεύσιμοι* ἢ *κληρωτοί*. Λέγονται κληρωτοὶ διότι, παλαιότερον, δὲν ὑπηρετοῦν ὅλοι εἰς τὸν στρατὸν, ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἐξελέγοντο μὲ κλήρον.

Ὅταν ἀπολυθοῦν ἀπὸ τὸν στρατὸν, ὀνομάζονται *ἔφεδροι*. Οἱ ἔφεδροι, μέχρις ὅτου συμπληρώσουν τὸ 50ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἢμποροῦν νὰ κληθοῦν πάλιν εἰς τὸν στρατὸν, διὰ νὰ ἀσκηθοῦν εἰς τὰ νέα ὄπλα καὶ εἰς τὴν νέαν τακτικὴν τοῦ πολέμου.

Ἡ στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις εἶναι ἡ εὐγενεστέρα καὶ ἡρωότερα ἀπὸ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν. Διότι ὁ στρατὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὑπερασπίζει τὴν Πατρίδα μας κατὰ παντὸς ἐχθροῦ καὶ προστατεύει τοὺς πολίτας ἀπὸ κάθε κίνδυνον.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ ὑπηρεσία τοῦ πολίτου εἰς τὸν στρατὸν ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν μεγίστην τιμὴν. Ὁ Ἕλλην στρατιώτης θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν του ὑπερήφανον, διότι ἐξασφαλίζει τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Πατρίδος του. Εἶναι ἄξιον τέκνον αὐτῆς, διότι ἔχει ἀνεπτυγμένον τὸ συναίσθημα τῆς φιλοπατρίας.

Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει μὲ τὸν ἀνυπότακτον καὶ τὸν λιποτάκτην. Ἀνυπότακτος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν, δὲν προσέρχεται εἰς αὐτὸν καὶ προβάλλει διαφόρους δικαιολογίας καὶ ψεύδη. Λιποτάκτης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ ὑπηρετεῖ εἰς τὸν στρατὸν, ἐγκαταλείπει τὰς τάξεις του, διότι δὲν θέλει νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Πατρίδα.

Ὁ ἀνυπότακτος καὶ ὁ λιποτάκτης στεροῦνται φιλοπατρίας καὶ δὲν ἔχουν οὔτε συνείδησιν, οὔτε τιμὴν. Εἶναι ἀνάξιοι Ἕλληνες, ἀνδρῶν καὶ προδόται. Αὐτοὶ εἶναι ἄξιοι μόνον στιγματισμοῦ καὶ περιφρονήσεως.

Τὰ καθήκοντα τοῦ στρατιώτου. Ὁ Ἕλλην στρατιώτης ἔχει τὰ ἑξῆς καθήκοντα:

1) Νὰ λησμονήσῃ τὴν προσωπικότητά του καὶ νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι εἶναι ἴσος μετὰξὺ ἴσων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

2) Νὰ ὑπακούῃ τυφλῶς εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων του. Ὁ στρατιώτης δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραβῆ τὰς δια-

ταγὰς αὐτὰς. Δὲν ἔχει ἐπίσης τὸ δικαίωμα νὰ τὰς κρίνη. Ἐχει ὑποχρέωσιν νὰ ὑπακούῃ ἀμέσως καὶ χωρὶς καμμίαν ἀντίρρησην εἰς κάθε διαταγὴν, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ φαίνεται εἰς αὐτὸν παράλογος. Διότι στρατὸς σημαίνει τάξις αὐστηρά, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι κινουῦνται, ὅπως κινῆται μία μηχανή.

3) Νὰ ὑπομένῃ, χωρὶς γογγυσμὸν καὶ διαμαρτυρίας, τὰς κακουχίας καὶ τὰς στερήσεις τοῦ στρατοῦ, διότι εἰς αὐτὸν μόνον θυσίαι προσφέρονται.

4) Νὰ ἐκτελῇ ὄχι μόνον μὲ προθυμίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν ὅλας τὰς ἐργασίας τοῦ στρατῶνος ἢ τοῦ πλοίου καὶ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι φαίνονται εἰς αὐτὸν ταπεινωτικά. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι, ὅλαι αἱ ἐργασίαι αἱ ὁποῖαι προσφέρονται εἰς τὴν Πατρίδα, εἶναι ὑψηλαὶ καὶ εὐγενεῖς.

5) Ὄταν ἡ Πατρίς κινδυνεύσῃ, νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ ἀμέσως. Νὰ πρέξῃ εἰς τὴν φωνὴν τῆς μὲ ὀρμὴν καὶ ἐνθουσιασμόν. Καί, χωρὶς κανένα ὑπολογισμόν, νὰ δώσῃ δι' αὐτὴν τὰ πάντα καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του.

4. Ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις

Εἶπομεν ὅτι τὸ Κράτος ἔχει ὡς σκοπὸν του, τὴν πρόοδον, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐτυχίαν ὄλων μας. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸν τὸν σκοπὸν, συντηρεῖ στρατόν, ἀστυνομίαν, δικαστήρια καὶ φυλακὰς, κατασκευάζει ὁδοὺς, λιμένας, γεφύρας καὶ ἀεροδρόμια, ἀνεγείρει σχολεῖα καὶ νοσοκομεῖα, βοηθεῖ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς πάσχοντας καὶ πληρώνει ὑπαλλήλους καὶ συνταξιούχους, Διὰ νὰ κάμῃ ὅμως ὅλα αὐτὰ, χρειάζεται χρήματα. Ποῖος θὰ δώσῃ τὰ χρήματα αὐτὰ εἰς τὸ Κράτος; Βεβαίως ἡμεῖς οἱ πολῖται οἱ ὁποῖοι ὠφελοῦμεθα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Κράτους.

Τὸ μέσον μὲ τὸ ὁποῖον καταβάλλομεν εἰς τὸ Κράτος τὰ χρήματα εἶναι ὁ φόρος. Φόρον ὅταν λέγωμεν, ἐννοοῦμεν τὴν εἰσφορὰν, τὴν ὁποίαν ἕκαστος πολίτης καταβάλλει ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ Κράτος διὰ τὰς ἀνάγκας του.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη λέγεται *φορολογικὴ ὑποχρέωσις*. Ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις ἐπιβάλλει εἰς ὅλους τοὺς πολίτας, χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως ἐξαίρεσιν, α) νὰ δηλώνουν εἰλικρινῶς

εις τὸ Κράτος τὰ ἰσοδήματά των, διότι ὁ φόρος εἶναι ἀνάλογος μὲ τὰ εἰσοδήματα αὐτά. Καὶ β) νὰ πληρώνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς καμμίαν πίεσιν τὸν φόρον, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται εἰς αὐτούς. Ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις ἀποτελεῖ οἰκουδαῖον καθήκον τοῦ πολίτου πρὸς τὸ Κράτος. Διότι μόνον ὅταν ὁ πολίτης καταβάλλῃ μὲ προθυμίαν καὶ χωρὶς βίαν τὸν φόρον, ἡμπορεῖ τὸ Κράτος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν του.

Ὁ πολίτης ὁ ὁποῖος ἀποκρύπτει τὰ εἰσοδήματά του διὰ νὰ μὴ πληρώσῃ φόρον ἢ πληρώνει μὲ τὴν βίαν τοῦ χωροφύλακος, εἶναι κακὸς πολίτης. Ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τρέφεται καὶ ἐνδύεται εἰς βάρος τῆς οἰκογενείας του, χωρὶς νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν ἀπολύτως τίποτε. Διότι ὁ κακὸς αὐτὸς πολίτης ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ Κράτος νὰ ἔχῃ ἀστυνομίαν καὶ δικαστήρια διὰ νὰ τὸν προστατεύουν, σχολεῖα καὶ διδασκάλους διὰ νὰ μορφώνουν τὰ παιδιὰ του, ἰατροὺς καὶ νοσοκομεῖα διὰ τὴν ὑγείαν τὴν ἰδικὴν του καὶ τῆς οἰκογενείας του, δρόμους, ἀεροδρόμια, σιδηροδρόμους κλπ., ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀρνεῖται νὰ συνεισφέρῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν τὰ ἔργα αὐτά καὶ αἱ ὑπηρεσίαι των.

5. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῶν μνημείων τῆς τέχνης

Ὅταν ἐδῶ καὶ 2.500 χρόνια οἱ ἄνθρωποι εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἔζων εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, μέσα εἰς σπήλαια ἢ ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα, ἐδῶ, εἰς τὴν ἔνδοξον αὐτὴν Χώραν, ἢ ὁποῖα λέγεται Ἑλλάς, ἤκμαζε ἓνας πολιτισμὸς παρόμοιον τοῦ ὁποῖου δὲν εἶδε ἀκόμη ὁ κόσμος.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλοσοφίαν, οἱ Ἕλληνες ἐδημιούργησαν ἔργα τέχνης, ἐμπρὸς εἰς τὰ ὁποῖα ὁ κόσμος ἐπὶ αἰῶνας, μένει ἔκθαμβος. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὰ ἀθάνατα μνημεῖα τῆς τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον, ὁ Ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον σώζονται ἐννέα στῆλαι, ὁ ναὸς τοῦ Σουνίου, τὰ ἀνάκτορα τῶν Μυκηνῶν, ὁ Ἑρμῆς τοῦ γλύπτου Πραξιτέλους, ἡ Νίκη τοῦ γλύπτου Παιωνίου, τὰ θεάτρα τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τῶν Δελφῶν,

τῆς Ἐπιδαύρου καὶ πολλὰ ἀγάλματα, ἀγγεῖα, κοσμήματα καὶ λοιπὰ ἔργα ἀφθάστου τέχνης, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὰ Μουσεῖα τῆς Πατρίδος μας, προκολοῦν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν συγκίνησιν τοῦ κόσμου. Διότι φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας.

Ὅλοι οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τοῦ κόσμου ἔρχονται εἰς τὴν Χώραν μας, ὄχι μόνον διὰ νὰ θαυμάσουν τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ νὰ μιμηθεῖν αὐτὰ, καὶ νὰ τὰ ἀντιγράψουν. Μάταιος ὁμως εἶναι ὁ κόπος των. Κανένα ἔργον εἰς τὸν κόσμον δὲν ἠμπόρεσε νὰ φθάσῃ τὴν ὡμορφίαν καὶ τὴν τελειότητα τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Τὰ μνημεῖα αὐτὰ ἀποτελοῦν δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας ἱερὰν καὶ ἀνεκτίμητον κληρονομίαν.

Εἶναι πολύτιμος θησαυρός, ὁ ὅποιος λαμπρύνει καὶ δοξάζει τὴν Χώραν μας.

Εἶναι δημιουργήματα ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶχον εἰς τὴν ψυχὴν των θεῖαν πνοήν.

Εἶναι ἔργα τὰ ὅποια κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἶναι καλλιτεχνήματα ὑπερόχου τέχνης καὶ ὠραιότητος, διὰ τὰ ὅποια αἰσθανόμεθα ἔθνικὴν ὑπερηφάνειαν.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχομεν ἱερὰν ὑποχρέωσιν, νὰ σεβώμεθα τὰ μνημεῖα αὐτὰ. Νὰ τὰ προστατεύωμεν ἀπὸ τοὺς ἀσυνειδήτους, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ τὰ καταστρέψουν. Νὰ ἐμποδίζωμεν τοὺς ἀρχαιοκαπήλους καὶ τοὺς λαθρεμπόρους νὰ τὰ ἀφαιρέσουν διὰ νὰ τὰ πωλήσουν εἰς τοὺς ξένους. Καὶ γενικῶς νὰ πράττωμεν πᾶν τὸ δυνατόν, διὰ νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν καταστροφὴν των.

Τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης εἶναι ἡ ζωντανὴ ἱστορία τῆς Πατρίδος μας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

6. Ἡ κοινωνικὴ ὑγιεινὴ

Τὸ πρῶτον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ὑγεία. Ἡ ὑγεία εἶναι ἡ βῆσις τῆς ζωῆς. Ὄταν ὁ ἀνθρώπος χάσῃ τὴν ὑγείαν του καὶ προσβληθῇ ἀπὸ ἀσθενείας, γίνεται πολὺ δυστυχῆς καὶ εἰς τὸ τέλος τὸν καταλαμβάνει ὁ θάνατος. Οἱ ἀρ-

χαίοι Ἕλληνες εἶπον ὅτι εὐτυχῆς εἶναι μόνον ὁ ὑγιῆς εἰς τὸ σῶμα.

Μὲ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου ἀσχολεῖται ἡ *ἀτομικὴ ὑγιεινὴ* καὶ ἡ *κοινωνικὴ ὑγιεινὴ*.

Ἡ ἀτομικὴ ὑγιεινὴ διδάσκει, τί πρέπει νὰ κόμνη ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του, διὰ νὰ διατηρῇ τὴν ὑγείαν του.

Ἡ κοινωνικὴ ὑγιεινὴ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καὶ τὴν προστασίαν του ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐπιδημίας.

Ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου προσβάλλεται ἀπὸ μικρόβια, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν ἀσθενείας. Π. χ. τὸ μικρόβιον τοῦ Κῶχ δημιουργεῖ τὴν φυματίωσιν. Τὰ μικρόβια εὐρίσκονται εἰς κάθε μολυσμένον ἢ ἀκάθαρτον χῶρον. Τὰ ἀκάθαρτα χέρια, τὸ ἀκάθαρτον σῶμα καὶ τὰ ἀκάθαρτα ἐνδύματα εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ μικρόβια. Ἐπίσης ἄφθονα μικρόβια ὑπάρχουν εἰς τὰ δοχεῖα τῶν σκουπιδιῶν, εἰς τὰς ἀκαθάρτους αὐλάς, εἰς τὰ περιπτώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, ἐκεῖ ὅπου λιμνάζουν νερά, εἰς τοὺς κλειστοὺς χώρους καὶ γενικῶς εἰς κάθε ἀκάθαρτον μέρος.

Πρῶτὴ μας ἰοτιπὸν φροντις εἶναι ἡ καθαριότης. Αὐτὴ εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ὑγείας μας. Ἡ καθαριότης ἐμποδίζει τὰς ἀσθενείας νὰ προσβάλουν τὸν ἄνθρωπον, διότι τὰ μικρόβια δὲν ζοῦν εἰς τὴν καθαριότητα.

Ἄλλ' ὅταν λέγωμεν καθαριότητα, δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὴν καθαριότητα τὴν ἰδικὴν μας καὶ τῆς οἰκίας μας. Ἐννοοῦμεν καὶ τὴν καθαριότητα τῶν δημοσίων τόπων.

Δι' αὐτὸ ἔχομεν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας, τῆς οἰκογενείας μας καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου :

1) Νὰ διατηρῶμεν πάντοτε καθαράς τὰς χεῖρας μας, τὸ πρόσωπόν μας, τὸ σῶμα μας καὶ τὰ ἐνδύματά μας.

2) Νὰ διατηρῶμεν καθαρά τὰ δωμάτια καὶ τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας μας.

3) Νὰ ἐξαφανίζομεν τὰ νερά, τὰ ὁποῖα λιμνάζουν.

4) Νὰ διατηρῶμεν κλειστά τὰ δοχεῖα μὲ τὰ σκουπίδια, τοὺς βόθρους καὶ τὰ ἀποχωρητήρια καὶ νὰ ἀσβεστῶνωμεν συχνὰ τοὺς τόπους αὐτοὺς.

5) Νὰ ἐξοντῶνωμεν τὰς μυῖας καὶ τὰ κουνούπια.

6) Νὰ διατηρῶμεν τοὺς σταύλους καὶ τὰ ζῶα μακρὰν

ἀπὸ τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους τρώγομεν καὶ κοιμώμεθα.

7) Νὰ μὴ ρίπτωμεν εἰς τοὺς δρόμους, τὰ πάρκα, τοὺς κήπους, τοὺς σιδηροδρόμους ἢ τὰ λεωφορεῖα χαρτιά ἢ ἄλλα ἄχρηστα πράγματα.

8) Νὰ διατηρῶμεν τὴν τάξιν τοῦ σχολείου μας καθαρὰν.

9) Νὰ μὴ πτύωμεν εἰς τὸ πάτωμα ἢ τὸ ἔδαφος.

10) Ὅταν βήχωμεν ἢ πτερνίζώμεθα, νὰ φέρωμεν εἰς τὸ στόμα μας τὸ χέρι μας ἢ τὸ μαντήλι μας.

Ἔτοι μόνον θὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ὑγείαν τὴν ἰδικὴν μας καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Πρέπει δὲ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι, ἡ ὑγεία τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου εἶναι τὸ θεμέλιον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἡ εὐτυχία τοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόοδος τοῦ ἔθνους.

7. Ἡ φιlanθρωπία

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει καθῆκον νὰ εἶναι φιlanθρωπος. Ἐχει ὑποχρέωσιν νὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του καὶ νὰ ἐκδηλώνῃ εἰς αὐτὸν αἰσθήματα καλωσύνης *μὲ πράξεις*. Εἰς τὴν κοινωνίαν ὑπάρχουν πολλοὶ δυστυχεῖς. Ἄλλοι πτωχοί, ἄλλοι ἀσθενεῖς καὶ ἄλλοι ἀνάπηροι.

Ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ τὴν βοήθειάν μας. Πραγματικὸς χριστιανὸς καὶ φιlanθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, χωρὶς ἐπιδείξεις, τρέχει νὰ βοηθήσῃ μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις τὸν συνάνθρωπόν του, ὁ ὁποῖος ὑποφέρει, θυσιάζων, εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ τὰ ἰδικὰ του συμφέροντα. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ἀδελφοί. Διὰ τοῦτο τὴν ξένην ἀνάγκην πρέπει νὰ τὴν θεωρῶμεν ὡσὰν ἰδικὴν μας.

Οἱ τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους ἠμποροῦμεν νὰ βοηθήσωμεν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ὑποφέρει, εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι. Ἐὰν π.χ. εἶναι ἀσθενής, νὰ τοῦ στείλωμεν ἰατρὸν καὶ φάρμακα ἢ νὰ τὸν εἰσαγάγωμεν εἰς νοσοκομεῖον. Ἐὰν εἶναι ἀνεργος, νὰ τοῦ εὐρῶμεν ἐργασίαν. Ἐὰν θέλῃ νὰ σπουδάσῃ καὶ δὲν ἔχει χρήματα, νὰ ἀναλάβωμεν τὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν του. Ἐὰν εἶναι ἀνάπηρος, νὰ τὸν βοηθήσωμεν νὰ μάθῃ ἕνα ἐπάγγελμα ἀνάλογον μὲ τὴν ἀναπηρίαν του κλπ.

Τὴν φιlanθρωπίαν πρέπει νὰ ἀσκῶμεν πάντοτε χωρὶς ἐπίδειξιν, χωρὶς νὰ προσβάλωμεν ἐκεῖνον τὸ ὁποῖον βοηθῶ-

μεν καί χωρίς νά τήν διαδίδωμεν. Ὅταν εὐεργετῶμεν, νά ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τήν διδασκαλίαν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου «μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου». Δηλαδή δὲν πρέπει νά γνωρίζῃ ὁ γείτων σου ἢ φίλος σου ποῖον βοηθεῖς καί μὲ ποῖον τρόπον τὸν βοηθεῖς.

Ἡ φιλανθρωπία δὲν εἶναι μόνον καθῆκον κοινωνικὸν ἀλλὰ καὶ χριστιανικόν. Διότι ἡ Χριστιανικὴ Ἐρησκέια κηρύττει εἰς τὸν κόσμον τὸ «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν». Συνεπῶς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι φιλάνθρωπος, δὲν ἠμπορεῖ νά εἶναι καλὸς χριστιανός.

Ἐάν δὲν γνωρίζωμεν ποῖον νά βοηθήσωμεν, ἠμποροῦμεν νά στείλωμεν ἕνα ποσὸν χρημάτων εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα, ὅπως εἶναι τὰ Γηροκομεῖα, Πτωχοκομεῖα, Ὀρφανοτροφεῖα, Νοσοκομεῖα κλπ. τὰ ὁποῖα ἱδρυσαν μεγάλοι εὐεργεταὶ καὶ φιλάνθρωποι. Τὰ ἱδρύματα αὐτὰ προσφέρουν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ περιμένουν νά συντηρηθοῦν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας φιλάνθρωπον βοήθειαν.

Β'. Τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου

Ἀφοῦ τὸ Κράτος προσπαθῇ διὰ τὴν εὐτυχίαν ὄλων τῶν ἀνθρώπων, εἶναι φυσικὸν οἱ πολῖται νά ἔχουν ὄχι μόνον καθήκοντα ἀλλὰ καὶ δικαιώματα

Δικαίωμα εἶναι ἡ ἐλευθερία τὴν ὁποῖαν ἀναγνωρίζουν οἱ νόμοι εἰς τοὺς πολίτας, διὰ νά ἱκανοποιοῦν τὰς ἀνάγκας των καὶ τὰ συμφέροντά των, χωρίς ὅμως νά βλάπτουν τοὺς ἄλλους.

Τὰ δικαιώματα εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα. Τὰ σπουδαιότερα ὅμως εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) ἡ ἰσότης, 2) ἡ ἰδιοκτησία, 3) ἡ ἐλευθερία τῆς ἐργασίας, 4) ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου. Τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας. 5) Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον, 6) ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἡσυχία, 7) τὸ δικαίωμα τοῦ συνειρηρίζεσθαι, 8) τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι καὶ 9) τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν.

1. Ἡ ἰσότης

Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ ἰσότητος, ἐννοοῦμεν ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τῶν νόμων. Τοῦτο ὀρίζει τὸ

Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ἄρθρον 3, λέγει ὅτι «οἱ Ἕλλη-
νες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου».

Ἡ ἰσότης αὐτὴ σημαίνει ὅτι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ἐφαρμό-
ζονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον δι' ὅλους τοὺς πολίτας καὶ
νᾶ μὴ γίνωνται ἐξαιρέσεις καὶ διακρίσεις. Π. χ. δὲν ἤμπορεῖ
ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης νὰ διατάξῃ ὅπως ἕνας πο-
λίτης μὴ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατόν. Διότι κατὰ τὸν νόμον,
ὅλοι οἱ πολῖται, χωρὶς ἐξαίρεσιν, πρέπει νὰ ὑπηρετήσουν εἰς
τὸν στρατόν. Σημαίνει ἐπίσης ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ψη-
φίσῃ νόμον, ὁ ὁποῖος καταργεῖ τὴν ἰσότητα καὶ δημιουργεῖ
διακρίσεις καὶ προνόμια ὑπὲρ ἢ ἐναντίον ὠρισμένων πολιτῶν.
Ἐὰν ἡ Βουλὴ ψηφίσῃ νόμον, ὁ ὁποῖος θὰ ὀρίζῃ π.χ. ὅτι οἱ
ὑπάλληλοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίζουν, ὁ νόμος
αὐτὸς δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ, διότι εἶναι ἀντίθετος μὲ τὸ ἄρθρον
τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει τὴν ἰσότητα. Ἀλλὰ
τὸ Κράτος ἤμπορεῖ νὰ καταργήσῃ τὴν ἰσότητα καὶ νὰ δη-
μιουργήσῃ διακρίσεις, ὅταν αὐταὶ εἶναι δίκαιαι καὶ ἠθικαί.
ἤμπορεῖ π.χ. νὰ ὀρίσῃ μὲ τὸν νόμον ὅτι, οἱ προστάται πε-
λυμελοῦς οἰκογενείας θὰ ὑπηρετοῦν ὀλιγώτερον χρόνον εἰς
τὸν στρατόν ἢ ὅτι οἱ σεισμοπαθεῖς καὶ οἱ πρόσφυγες ἀπαλ-
λάσσονται τῆς φορολογικῆς ὑποχρέωσης.

Ἡ ἰσότης ἀπέναντι τῶν νόμων εἶναι καὶ κοινωνικὴ ἰσό-
της. Διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν κοινωνίαν εἶναι ἴσοι,
δηλαδὴ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα καὶ τὰς ἴδιαις ὑποχρεώσεις.
Ἡ παλαιότερα διάκρισις τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐλευθέρους καὶ
δούλους ἢ εἰς εὐγενεῖς καὶ μὴ εὐγενεῖς, δὲν ὑπάρχει πλέον.

Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἰσότητος δὲν σημαίνει καὶ οἰκονο-
μικὴν ἰσότητα. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀμεί-
βωνται διὰ τὴν ἐργασίαν των μὲ τὸ ἴδιον ποσὸν χρημάτων.
Διότι ὅλοι δὲν ἔχουν τὰς ἴδιαις ἰκανότητας καὶ τὰ ἴδια προ-
τερήματα. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἰσχυροὶ εἰς τὸ σῶμα καὶ ἄλ-
λοι ἀδύνατοι. Ἄλλοι ἐξυπνοὶ καὶ ἄλλοι ἀνίκανοι. Ὑπάρχουν
ἄνθρωποι οἱ ὁποῖο ἐργάζονται σκληρὰ εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ
εἰς τὰ ἐργοστάσια καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἐφοίτησαν εἰς τὰ σχο-
λεῖα καὶ ἔγιναν μηχανικοὶ, καθηγηταί, γεωπόνοι, ἰατροὶ κλπ.
Βλέπομεν ὅμως καὶ ἄλλους ἀργοσχόλους, οἱ ὁποῖοι περνοῦν
τὴν ζωὴν των εἰς τὰ καφενεῖα.

Ἐκαστος ἀμείβεται ἀνάλογα μὲ τὴν ἐργασίαν του καὶ

τὰς ἰκανότητάς του. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἐξύπνου καὶ τοῦ ἐργατικοῦ δὲν ἔμπορῆ νὰ εἶναι ἡ ἴδια μὲ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἀνικάνου καὶ τοῦ ὀκνηροῦ. Δι' αὐτὸ ἡ οἰκονομικὴ ἰσότης εἶναι ἀδύνατος.

2. Ἡ ἰδιοκτησία

Ἐνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας. Ὄταν λέγωμεν ἰδιοκτησίαν, ἐννοοῦμεν ὄλα τὰ ὑλικά ἀγαθὰ τὰ ὅποια κατέχει ὁ ἄνθρωπος διὰ τὰς ἀνάγκας του. Ἡ ἰδιοκτησία λέγεται καὶ *περιουσία*.

Ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ζῆσῃ, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ ὅποια παράγει ὁ ἴδιος ἢ τὰ ὅποια ἀγοράζει. Τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ εἶναι τροφαί, ἐργαλεῖα, μηχανήματα, ζῶα, κτήματα, ἔπιπλα, χρήματα κλπ. Ὄλα αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν ἰδιοκτησίαν του.

Ἐκαστος ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του ὅπως θέλει. Ἦμπορῆ νὰ τὴν πωλήσῃ, νὰ τὴν δωρήσῃ ἢ νὰ τὴν διαθέσῃ διὰ σκοποὺς φιλανθρωπικοὺς, ἐπιστημονικοὺς ἢ καλλιτεχνικοὺς. Ἦμπορῆ ἐπίσης νὰ τὴν κρατήσῃ διὰ νὰ τὴν πάρουν οἱ κληρονόμοι του.

Τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρθρον 17 προστατεύει τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ ὀρίζει ὅτι «οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ». Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις, τὸ Κράτος ἔμπορῆ νὰ ἀφαιρέσῃ ἕνα μέρος τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, δηλαδὴ ἕνα οἰκόπεδον ἢ ἕνα κτῆμα. διὰ σκοποὺς οἱ ὅποιοι θὰ ὠφελήσουν τὴν κοινωνίαν. Π. χ. διὰ νὰ κτίσῃ ἕνα σχολεῖον ἢ ἕνα νοσοκομεῖον ἢ νὰ ἀνοίξῃ ἕνα δρόμον. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ τῆς ἀφαιρέσεως λέγεται *ἀπαλλοτριώσις*. Διὰ νὰ ἀπαλλοτριώσῃ ὁμως, δηλαδὴ διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ Κράτος τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου, πρέπει προηγουμένως νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ.

Κληρονομία. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος ἀποθάνῃ, ἡ περιουσία του δὲν χάνεται. Τὴν παίρνουν συνήθως ἡ γυναῖκα του, τὰ παιδιὰ του καὶ ἄλλοι συγγενεῖς του. Ἡ περιουσία αὐτὴ λέγεται *κληρονομία*. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὅποιος ἀπέθανε λέγεται *κληρονομούμενος*. Ἐκεῖνος ὁ ὅποιος παίρνει τὴν περιουσίαν

του ονομάζεται *κληρονόμος*. Ὁ κληρονομούμενος, πρὶν ἀποθάνει, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίσῃ τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια θὰ πάρουν τὴν περιουσίαν του μετὰ τὸν θάνατόν του. Ἐμπορεῖ π. χ. ἓνα μέρος τῆς περιουσίας του νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου του διὰ νὰ γίνῃ μὲ αὐτὸ ὠρισμένον ἔργον. Τοῦτο τὸ ὀρίζει εἰς τὴν *διαθήκην του*. Ἡ διαθήκη γίνεται πάντοτε γραπτῶς καὶ συντάσσεται ἀπὸ συμβολαιογράφον εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἰδιοκτῆτης λέγει τὴν θέλησίν του. Ἐμπορεῖ ὅμως τὴν διαθήκην του νὰ τὴν γράψῃ καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἰδιοκτῆτης. Τότε ὅμως πρέπει ἀπορρητικῶς νὰ τὴν γράψῃ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια. νὰ βάλῃ ἡμερομηνίαν καὶ χρονολογίαν καὶ νὰ τὴν ὑπογράψῃ.

3. Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐργασίας

Ἡ ἐργασία εἶναι δικαίωμα καὶ καθῆκον μαζί. Πρῶτον ἡ ἐργασία εἶναι καθῆκον. Διότι ἡ ἐργασία εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια δημιουργεῖ τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμόν. Ὅ,τι βλέπομεν γύρω μας ὁδοὺς, λιμένας, διώρυγας, ἀεροπλάνα, σιδηροδρόμους, κτίρια, ἐργοστάσια, αὐτοκίνητα, ραδιόφωνα, ἀτμόπλοια, ἔργα τέχνης καὶ πολλὰ ἄλλα ὀφείλονται εἰς τὴν ἐργασίαν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔζησαν ἢ ζοῦν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν μας. Χωρὶς τὴν ἐργασίαν, ὁ πολιτισμὸς θὰ ἦτο εἰς τὸ μηδὲν καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ διέφερε ἀπὸ τὸ ζῶον. Πολιτισμὸς σημαίνει ἐργασίαν καὶ ἐργασία σημαίνει πρόοδος.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τὰ μέσα διὰ νὰ ζήσῃ μὲ τὴν ἐργασίαν του. Εἰς αὐτόν, ὁ ὅποῖος δὲν ἐργάζεται, οὐδεὶς προσφέρει τί.

Ἡ ἐργασία ἐπίσης εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια δημιουργεῖ καλὸν χαρακτήρα, ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον ἠθικόν.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶπον, ὅτι ἡ ἀεργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας. Σήμερον ἡ ἐπιστήμη τῆς ἐγκληματολογίας λέγει, ὅτι οἱ περισσότεροι ἐγκληματῆται εἶναι ἀεργοί.

Δεύτερον ἡ ἐργασία εἶναι δικαίωμα. Μὲ αὐτὸ ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν ἐργασίαν τὴν ὅποιαν θέλει. Κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπι-

βάλῃ εἰς αὐτὸν μὲ τὴν βίαν ἓνα ἐπάγγελμα ἢ μίαν ὠρισμένην ἐργασίαν.

Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐργασίας δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ δικαίωμα νὰ ἐργάζεται ὅπου ἐπιθυμεῖ. Εἶναι ἐλεύθερος νὰ μεταβῇ εἰς οἰανδήποτε πόλιν ἢ χωρίον καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν τοῦ ἢ τὴν βιοτεχνίαν τοῦ, ὅπου αὐτὸς νομίζει καλλίτερον.

4. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου. Τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας

Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως εἶναι τὸ δικαίωμα τὸ ὅποῖον ἔχει κάθε ἄνθρωπος, νὰ ἐκδηλώσῃ ἐλευθέρως καὶ ὅπως αὐτὸς νομίζει καλλίτερον, τὰς σκέψεις τοῦ, τὰς γνώμας τοῦ καὶ τὰς πεποιθήσεις τοῦ, πάντοτε ὁμῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τὰ ὅποια καθορίζουν οἱ νόμοι.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐλευθερίαν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ πιστεύῃ εἰς οἰανδήποτε θρησκείαν θέλει, νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πίστιν τοῦ αὐτὴν καὶ νὰ πηγαίνῃ ἐλευθέρως εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς θρησκείας τοῦ. Ἀπαγορεύεται μόνον εἰς αὐτὸν νὰ κόμνη προσηλυτισμόν.

Ἐχει ἐπίσης τὸ δικαίωμα νὰ διδάσκῃ τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ὅπως αὐτὸς νομίζει, νὰ κάμνῃ διαλέξεις, νὰ δέχεται τὰς ιδέας τῶν ἄλλων καὶ νὰ διαδίδῃ τὰς ἰδικὰς τοῦ.

Ὅλα αὐτὰ ὁμῶς ἐπιτρέπονται εἰς αὐτόν, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀντίθετα πρὸς τοὺς νόμους καὶ ἐξυπηρετοῦν τὸ καλόν, τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἠθικόν.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου. Ὅταν λέγωμεν **τύπον** ἐννοοῦμεν ὄχι μόνον τὰς ἐφημερίδας ἀλλὰ καὶ τὰ περιοδικὰ, τὰ βιβλία, τὸν κινηματογράφον καὶ γενικῶς κάθε ἔντυπον.

Ἄφου ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδηλώσῃ ἐλευθέρως τὰς σκέψεις τοῦ καὶ τὰς γνώμας τοῦ, ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ τὰς ἐκδηλώσῃ μὲ ὅποιονδήποτε τρόπον θέλει. ἠμπορεῖ νὰ κόμνη ὁμιλίαν καὶ διαλέξεις ἢ νὰ γράφῃ βιβλία ἢ νὰ δημοσιεύῃ εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ, πάντοτε ὁμῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἐλευθερία τοῦ τύπου, δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐλευθερία σκέψεως.

Τὸ Σύνταγμα, εἰς τὸ ἄρθρον 14, προστατεύει τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου καὶ ὀρίζει ὅτι «Ἐκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος.

Τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας. Ἀφοῦ ὑπάρχει ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου, κάθε πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀλληλογραφήῃ, δηλαδὴ νὰ ἐπικοινωνῇ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐλευθέρως. Ἡ ἀλληλογραφία γίνεται μὲ ἐπιστολάς, τηλεφωνήματα καὶ τηλεγραφήματα.

Ἡ ἀλληλογραφία πρέπει νὰ εἶναι ἀπόρρητος, δηλαδὴ μυστική, διότι κανεὶς ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ πληροφορῶνται οἱ ἄλλοι τὰς ἰδιαιτέρας του σκέψεις καὶ τὰ συμφέροντά του.

Τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας προστατεύεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ Συντάγματος. Ὁ ποινικὸς νόμος τιμωρεῖ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀνοίγει κλεισμένην ἐπιστολὴν ἢ διαδίδει τὸ περιεχόμενον ἑνὸς τηλεφωνήματος ἢ τηλεγραφήματος, τὸ ὁποῖον ἔστειλε ἕνας πολίτης.

5. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον

Προσωπικὴ ἐλευθερία σημαίνει τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἕκαστος ἄνθρωπος, νὰ κινῆται καὶ νὰ ἐνεργῇ ὅπως αὐτὸς θέλει, χωρὶς νὰ περιορίζεται ἀπὸ κανένα, ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς τῶν ὀρίων τῶν νόμων. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ εἶναι τὸ πλεον ἱερὸν ἀπὸ ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἐχορήγησε ἡ φύσις καὶ τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἤμπορεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ.

Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ζωῆς του. Δι' αὐτὴν ἑκατομύρια ἀνθρώπων ἔχουν θυσιασθῆ.

Εἰς τὴν Πατρίδα μας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐλεύθεροι. Δοῦλοι δὲν ὑπάρχουν.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Πατρίδος μας προστατεύει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὀρίζει εἰς τὸ ἄρθρον 4,

ὅτι κανείς δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταδιωχθῆ, νὰ συλληφθῆ ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν καὶ νὰ φυλακισθῆ, παρὰ μόνον ὅπως ὀρίζη ὁ νόμος. Ὁ πολίτης συλλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν, εἴτε τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνει μίαν ἄδικον πράξιν π. χ. κλέπτει, εἴτε κατόπιν διαταγῆς τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἢ ὁποία ὀνομάζεται *ἐνταλμα συλλήψεως*. Ἐνταλμα συλλήψεως ἐκδίδεται ἐναντίον ἑνὸς πολίτου, ὅταν αὐτός διέπραξε μίαν ἄδικον πράξιν καὶ ἐξηφανίσθη.

Οἰκογενειακὸν ἄσυλον. Ἄσυλον, ὅπως ἔχωμεν μάθει, ὀνομάζεται ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον κάθε ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ ἐλευθέρως.

Τὸ Σύνταγμα, διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὀρίζει, εἰς τὸ ἄρθρον 12, ὅτι ἡ κατοικία εἶναι ἄσυλον.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι εἰς τὴν κατοικίαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ οὐδεὶς ξένος, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῶν ἐνοίκων.

Ἡ ἀστυνομία ὁμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἐνοίκου, διὰ νὰ κάμῃ ἐρεύνας ἢ νὰ συλλάβῃ πολίτην, τὸν ὁποῖον καταδιώκει. Ἐὰν ὁμως αὐτὸ γίνεται τὴν νύκτα, οἱ ἀστυνομικοὶ πρέπει νὰ συνοδεύωνται ἀπὸ τὸν δικαστὴν ἢ τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος.

6. Ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἡσυχία

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐργάζεται συνεχῶς. Διότι αἱ δυνάμεις του φθείρονται καὶ καταστρέφονται. Ἐχει ἀνάγκην νὰ ἀναπαυθῆ, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ νέας δυνάμεις. Ἡ ἀνάπαυσις εἶναι δικαίωμα τοῦ ἐργαζομένου. Δι' αὐτὸ τὸ Κράτος, οἱ διάφοροι Ὄργανισμοὶ καὶ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις ὑποχρεοῦνται νὰ χορηγοῦν εἰς τοὺς ἐργαζομένους, ἕκαστον ἔτος, ἄδειαν ὠρισμένων ἡμερῶν. Τὴν ἄδειαν αὐτὴν οἱ ἐργαζόμενοι θὰ τὴν χρησιμοποιήσουν διὰ νὰ ἀναπαυθοῦν εἰς τὴν ἐξοχὴν ἢ τὴν οἰκίαν των.

Ἐπίσης ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται ὠρισμένας ὥρας τῆς ἡμέρας. Ὄρισμένας ἄλλας ὥρας καὶ τὴν νύκτα ἀναπαύεται. Τότε ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἡσυχίαν. Ἐχει λοιπὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ μὴ θορυβοῦν τὰς ὥρας αὐτάς. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ προστατεύει τὸ Κράτος.

Ἡ ἀστυνομία μὲ διαταγὰς τῆς ὀρίζει, ὅτι τὴν νύκτα καὶ ὠρισμένης ὥρας τῆς ἡμέρας, ἰδίως τὰς μεσημβρινὰς κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἀναπαύονται, ἀπαγορεύονται αἱ φωναί, τὰ τραγοῦδια καὶ τὰ παιχνίδια εἰς τοὺς δρόμους.

Ἀπαγορεύεται ἐπίσης κατὰ τὰς ὥρας αὐτάς, νὰ ἔχωμεν ἀνοικτὸν τὸ ραδιόφωνόν μας, ὥστε μὲ τὴν μουσικὴν του νὰ ἐνοχλῶμεν τοὺς γείτονας ἢ νὰ παίζωμεν πιάνο ἢ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα.

Ὅλοι αἱ ἄνθρωποι ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ σεβώμεθα τὴν ἤσυχίαν τῶν ἄλλων, ἀφοῦ θέλωμεν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ σέβωνται τὴν ἤσυχίαν τὴν ἰδικήν μας.

Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς ἀστυνομικὰς αὐτὰς διαταγὰς καὶ θορυβοῦν, τιμωροῦνται ἀπὸ τὰ δικαστήρια.

Ψυχαγωγία. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀναπαύεται καὶ ὅταν ψυχαγωγεῖται καὶ διασκεδάζη. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ψυχαγωγία εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκαστος, κατὰ τὰς ὥρας κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἐργάζεται, ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀκούη μουσικὴν, νὰ παρακολουθῇ μίαν θεατρικὴν παράστασιν, νὰ διαβάζη εὐχάριστα βιβλία, νὰ χορεύη, νὰ ζωγραφίζη, νὰ πηγαίνη ἐκδρομὰς κλπ.

7. Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι

Ὁ ἄνθρωπος μόνος του δὲν ἔχει τὰ οἰκονομικὰ μέσα τὰ ὁποῖα χρειάζονται, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ἀνάγκας του καὶ τὰ συμφέροντά του. Δι' αὐτὸ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνωθῇ μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὠρισμένους οἰκονομικοὺς σκοποὺς. Π. χ. οἱ γεωργοὶ μιᾶς κοινότητος ἐνώνονται, διὰ νὰ προμηθευθοῦν καλλιεργητικὰ μηχανήματα, τὰ ὁποῖα κοστίζουν ἀκριβὰ ἢ διὰ νὰ βιομηχανοποιήσουν τὰ προϊόντα των ἢ διὰ νὰ ἐπιτύχουν εὐκολώτερον καλλιεργητικὰ δάνεια. Οἱ ὑπάλληλοι ἐνώνονται, διὰ νὰ ἀγοράζουν εἰς μεγάλας ποσότητας καὶ εἰς μικρὰς τιμὰς διάφορα πράγματα π. χ. ὑφάσματα ἢ τρόφιμα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενεῖας των. Ἐπίσης οἱ ἐργάται ἐνώνονται διὰ νὰ καλλιτερεύσουν τοὺς ὅρους τῆς ἐργασίας των καὶ νὰ ἐπιτύχουν καλλιτέραν ἀμοιβήν.

Αἱ ἐνώσεις αὐταὶ ὀνομάζονται *συνεταιρισμοί*. *σωματεῖα*

ἡ *σύλλογοι*. Τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἕκαστος ἄνθρωπος, νὰ εἶναι μέλος ἑνὸς συνεταιρισμοῦ, σωματείου ἢ συλλόγου καλεῖται *δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι*.

Οἱ συνεταιρισμοὶ ἐπιδιώκουν πάντοτε σκοποὺς ἐπαγγελματικoὺς ἢ οἰκονομικοὺς.

Οἱ συνεταιρισμοὶ καὶ περισσότερον οἱ γεωργικοί, ἔχουν μεγάλην διάδοσιν εἰς τὴν Χώραν μας. Σήμερον λειτουργοῦν πλέον τῶν 7.000 συνεταιρισμῶν. Χάρις εἰς αὐτοὺς ἡ γεωργικὴ παραγωγή ἔχει γίνεи καλλιτέρα καὶ ἔχει αὐξηθῆ. Διότι οὗτοι ἔχουν ἀγοράσει ἀκριβὰ καλλιεργητικὰ μηχανήματα, τὰ ὁποῖα, ἕκαστον μέλος χωριστά, δὲν θὰ ἠμποροῦσε ποτὲ νὰ ἀγοράσῃ.

Ἐπίσης οἱ συνεταιρισμοὶ ἔχουν ἰδρύσει ἐργοστάσια, εἰς τὰ ὁποῖα βιομηχανοποιοῦν τὰ προϊόντα των.

Μὲ τοὺς συνεταιρισμοὺς οἱ γεωργοὶ ὠφελήθησαν διότι ηὐξήθησαν τὰ κέρδη των.

Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι προστατεύεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Συντάγματος.

8. Τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι

Εἶπομεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζον ἐλευθέρως τὰς σκέψεις των καὶ τὰς γνώμας των. Δι' αὐτὸ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ *συνέρχωνται*, δηλαδὴ νὰ συναθροίζωνται εἴτε εἰς κλειστὸν χώρον π.χ. εἰς μίαν οἰκίαν, εἰς ἕνα καφενεῖον, εἰς τὴν αἴθουσαν ἑνὸς κινηματογράφου ἢ εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου των, εἴτε εἰς ἀνοικτὸν χώρον π.χ. εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου καὶ ἐκεῖ νὰ συζητοῦν τὰ ζητήματά των, νὰ ἐκθέτουν τὰς γνώμας των, νὰ ἀκούουν ἄλλους καὶ νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις.

Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ὀνομάζεται *δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι*.

Εἰς τὰς συναθροίσεις αὐτὰς οἱ πολῖται πρέπει νὰ προσέρχωνται ἄοπλοι καὶ νὰ μὴ θορυβοῦν. Ἐὰν αἱ συναθροίσεις γίνονται εἰς δημοσίους τόπους κλειστοὺς, ὅπως εἶναι τὰ καφενεῖα καὶ οἱ κινηματογράφοι ἢ ἀνοικτοί, ὅπως εἶναι αἱ πλατεῖαι, τότε ἠμπορεῖ νὰ παρευρίσκειται ἡ ἀστυνομία.

Οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς πολίτας εἰς τὴν ἄσκησιν αὐτοῦ τοῦ δικαιώματός των. Διότι αὐτὸ προ-

στατεύεται από τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ ἡ ἀστυνομία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς συναθροίσεις εἰς ἀνοικτοὺς χώρους, ἐὰν ὑπάρχῃ κίνδυνος νὰ διαταραχθῇ ἡ τάξις καὶ νὰ κινδυνεύσῃ ἡ ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν.

Συνέλευσις καὶ Συνέδριον. Χάρις εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι, τὰ μέλη τῶν σωματείων, τῶν συλλόγων καὶ τῶν συνεταιρισμῶν, συνέρχονται, συζητοῦν καὶ ἀποφασίζουσι διὰ τὰ ζητήματά των. Ἡ συνάθροισις αὕτη ὀνομάζεται **Συνέλευσις**. Συνέλευσις δηλαδὴ λέγεται ἡ συγκέντρωσις εἰς τὸν ἴδιον τόπον καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὄλων τῶν μελῶν ἑνὸς σωματείου, συλλόγου ἢ συνεταιρισμοῦ.

Πολλὰς φορὰς ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ συνέλθουν εἰς μίαν πόλιν, διὰ νὰ συζητήσουν καὶ λάβουν ἀποφάσεις, τὰ μέλη πολλῶν σωματείων, συλλόγων ἢ συνεταιρισμῶν, ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, οἱ ὅποιοι ἔχουν τοὺς ἰδίους σκοποὺς. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ διότι ἀπαιτεῖ πολλὰ ἔξοδα, τὰ σωματεῖα, οἱ σύλλογοι ἢ οἱ συνεταιρισμοὶ ἀποστέλλουσι ἀντιπροσώπους των.

Ἡ συγκέντρωσις ὄλων τῶν ἀντιπροσώπων ὀνομάζεται **Συνέδριον**. Π.χ. εἰς ἓνα ἱατρικὸν Συνέδριον, τὸ ὅποιον γίνε-ται εἰς τὰς Ἀθήνας ἢ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, συγκεντρῶνουν-ται ἀντιπρόσωποι ὄλων τῶν ἱατρικῶν Συλλόγων τῆς Χώ-ρας.

9 Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν

Εἶπομεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον, ὅτι τὸ πολίτευμά μας εἶναι Βασιλευμένη Δημοκρατία. Εἰς τὸ πολίτευμα αὐτὸ τὴν Χώ-ραν κυβερνᾷ ὁ λαὸς μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους του (βουλευτάς), τοὺς ὁποίους ἐκλέγει. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τῶν πολιτῶν ὀνο-μάζεται **δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν**.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν εἶναι σπουδαῖον καὶ ἱερὸν. Πρῶτον, διότι χωρὶς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει Δημοκρατία. Διότι Δημοκρατία σημαίνει νὰ κυβερνᾷ ὁ λαὸς. Καὶ ὅταν ὁ λαὸς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὴν Κυβέρνησίν του, δὲν ὑ-πάρχει Δημοκρατία. Δεύτερον, διότι ἀπὸ τὴν ψῆφον τῶν πο-λιτῶν ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ κυβέρνησις καὶ ἡ πρόοδος τῆς Πα-τρίδος μας. Ἐὰν οἱ πολῖται ἐκλέξουν καλοὺς, τιμίους καὶ δρα-

στηρίους αντιπροσώπους, ἡ Πατρίς μας θὰ προοδεύσῃ καὶ θὰ εὐτυχήσῃ. Ἐάν, ἀντιθέτως, ἐκλέξουν κακοὺς καὶ ἀνικάνους ἀντιπροσώπους, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ ἔχουν τὴν θέλησιν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ φανοῦν χρήσιμοι εἰς τὴν Πατρίδα μας, αὕτη θὰ δυστυχήσῃ καὶ θὰ καταστραφῇ.

Ψηφοφορία. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἐκλέγονται ἀπὸ τὸν λαὸν μὲ ψηφοφορίαν ἢ ὅποια γίνεται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἢ ὅποια εἶναι συνήθως Κυριακή.

Ἡ ψηφοφορία, κατὰ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ Συντάγματος, εἶναι **ἄμεσος, καθολικὴ καὶ μυστικὴ**

Ἄμεσος λέγεται, διότι ἕκαστος πολίτης πρέπει νὰ προσέλθῃ ὁ ἴδιος νὰ ψηφίσῃ. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ στείλῃ ἄλλον διὰ νὰ ψηφίσῃ διὰ λογαριασμόν του.

Καθολικὴ εἶναι, διότι ψηφίζουν ὅλοι οἱ πολῖται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἱ ὅποιοι συνεπλήρωσαν τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἐξαιρέσεις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δημιουργηθοῦν οὔτε μὲ νόμον.

Μυστικὴ ὀνομάζεται ἡ ψηφοφορία, διότι κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μάθῃ ποῖον ἐψήφισεν ὁ πολίτης.

Κόμμα. Εἰς τὰς ἐκλογὰς προσπαθοῦν νὰ κερδίσουν τὰς ψήφους τῶν πολιτῶν διάφορα **πολιτικὰ κόμματα**. Πολιτικὸν κόμμα λέγεται σύνολον πολιτῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἠνωμένοι, ἔχουν τὰς ἰδίας πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὰς ἐκλογὰς διὰ νὰ κυβερνήσουν τὴν Χώραν, σύμφωνα μὲ αὐτὰς τὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας.

Εἰς τὰς Χώρας, αἱ ὅποια ὡς πολίτευμα ἔχουν τὴν Δημοκρατίαν, εἴτε Βασιλευομένην εἴτε Προεδρικὴν, ὑπάρχουν περισσότερα τοῦ ἐνὸς κόμματα, τὰ ὅποια εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀγωνίζονται νὰ πείσουν τὸν λαὸν νὰ τὰ ψηφίσῃ διὰ νὰ κυβερνήσουν.

Προπαγάνδα. Τὰ κόμματα προσπαθοῦν νὰ διαδώσουν εἰς τὸν λαὸν τὰς πολιτικὰς των ἀρχὰς, τὰς γνώμας των καὶ τὰ προγράμματά των καὶ γενικῶς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον θὰ κυβερνήσουν τὴν Χώραν, ἐὰν οἱ πολῖται τὰ ἐκλέξουν. Ἡ προσπάθεια αὕτη λέγεται **προπαγάνδα**.

Ἡ προπαγάνδα ἐνὸς κόμματος ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ πείσῃ τοὺς πολῖτας νὰ ψηφίσουν τὸ κόμμα αὐτό. Γίνεται δὲ μὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μὲ τὰς ἐφημερίδας, μὲ ὁμιλίαις,

μέ τόν κινηματογράφον, τὸ θέατρον, τὸ ραδιόφωνον, τὰς φω-
τεινὰς διαφημίσεις, τὰς τοιχοκολλήσεις κ. ἄ.

Ἡ προπαγάνδα πρέπει νὰ εἶναι τιμιά καὶ εἰλικρινής.
Πρέπει νὰ προσπαθῆ νὰ διαφωτίσῃ τοὺς πολίτας καὶ νὰ
ἀποφεύγῃ νὰ διαδίδῃ ψευδεῖς καὶ παραπλανητικὰς εἰδήσεις.

Ἔργασίαι: *Τί εἶναι καθήκον; Τί εἶναι δικαίωμα; Ποῖα
εἶναι τὰ καθήκοντα καὶ ποῖα τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν; Διατί
πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν μας τὰς ὑποχρεώσεις μας
καὶ νὰ ἐκτελῶμεν αὐτὰς μὲ προθυμίαν καὶ εἰλικρίνειαν;*

Διεθνείς σχέσεις

1. Αί σχέσεις μετὰ τῶν ἄλλων λαῶν

Εἰς τὰ παλαιὰ χρόνια, ὅπότεν δὲν ὑπῆρχον ἀεροπλάνα, σιδηρόδρομοι, αὐτοκίνητα καὶ ἀτμόπλοια, οἱ ἄνθρωποι μετέβαινον ἀπὸ τὸν ἓνα τόπον εἰς τὸν ἄλλον μὲ τὰ πόδια ἢ μὲ τὰ ἄλογα. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ πολῖται καὶ οἱ κυβερνήται ἑνὸς Κράτους δὲν εἶχον καμίαν σχεδὸν ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς κυβερνήτας ἑνὸς ἄλλου Κράτους. Διότι διὰ νὰ μεταβῇ π. χ. ὁ Ἕλληνας εἰς τὴν Γαλλίαν ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ Σουηδὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσῃ ἄλογα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ νύκτας καὶ νὰ διατρέξῃ πολλοὺς κινδύνους ἀπὸ τοὺς κακοποιούς καὶ τὰ ἄγρια θηρία, τὰ ὅποια παρεμύεναν εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση.

Ὅταν ὁμως τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἤρχισαν νὰ ἀναπτύσσονται καὶ ἐφευρέθησαν τὰ ἀεροπλάνα, οἱ σιδηρόδρομοι τὰ αὐτοκίνητα, τὰ ἀτμόπλοια, ὁ τηλέγραφος καὶ τὸ ραδιόφωνον, οἱ πολῖται τῶν διαφόρων κρατῶν ἤρχισαν νὰ ἐπικοινωνοῦν μεταξὺ τῶν. Ἐπεσκέπτοντο τὰς ξένας χώρας, ἐμάθων τὴν γλῶσσαν τῶν κατοίκων τῶν, ἐγνώριζον τὰς πόλεις τῶν, ἔκαμνον ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων τῶν καὶ ἐμελέτων τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεπτύχθησαν ἐμπορικαὶ καὶ πνευματικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν. Τότε καὶ οἱ κυβερνήται τῶν κρατῶν ἤλθον καὶ αὐτοὶ εἰς συνεννοήσεις μεταξὺ τῶν καὶ ἐδημιούργησαν σχέσεις. Αἱ σχέσεις αὗται ὠνομάσθησαν *διεθνεῖς σχέσεις*.

Σήμερον δὲν ὑπάρχει κράτος τὸ ὅποιον νὰ ζῆ ἀπομονωμένον ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον. Ὅλα τὰ κράτη εἶναι μέλη μιᾶς μεγάλης κοινωνίας ἢ ὅποια λέγεται *παγκόσμιος ἢ διεθνῆς κοινωνία*. Αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν κρατῶν αὐτῶν, αἱ διεθνεῖς σχέσεις, εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένα.

Αἱ διεθνεῖς σχέσεις ἔχουν σκοπὸν νὰ λύουν εὐκολώτερον τὰς διαφορὰς αἱ ὅποια δημιουργοῦνται μεταξὺ τῶν κρατῶν,

νά προστατεύουν τήν εἰρήνην τοῦ κόσμου, νά διευκολύνουν τὸ ἐμπόριον, νά ἐξυπηρετοῦν τὰς συγκοινωνίας, νά προστατεύουν τοὺς πολίτας οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς ξένα κράτη, νά βοηθοῦν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν προϊόντων τοῦ πνεύματος, ὅπως εἶναι αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, αἱ ἐφευρέσεις, τὰ μορφωτικὰ βιβλία, αἱ κινηματογραφικαὶ ταινίαι κλπ. καὶ γενικώτερον νά φροντίζουν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Αἱ διεθνεῖς σχέσεις διακρίνονται εἰς *διπλωματικές, ἐμπορικὰς* καὶ *πνευματικὰς*.

Αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις εἶναι αἱ ἐπίσημοι σχέσεις τῶν κρατῶν τὰ ὅποια συνδέονται μεταξύ των μὲ φιλικούς δεσμούς.

Αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου μετοξὺ τῶν κρατῶν.

Αἱ πνευματικαὶ σχέσεις καλλιεργοῦνται μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπιστημονικῶν γνώσεων καὶ ἐφευρέσεων, τὴν διάδοσιν ὠφελίμων καὶ μορφωτικῶν βιβλίων, τὴν προβολὴν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, τὴν δημιουργίαν διαλέξεων κλπ. Αἱ σχέσεις αὐταὶ δημιουργοῦν καλλιτέραν γνωριμίαν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὴν συναδέλφωσιν τῶν λαῶν, διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καὶ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ.

Διεθνεῖς συνθήκαι. Αἱ διεθνεῖς σχέσεις δημιουργοῦνται καὶ καλλιεργοῦνται μὲ ὠρισμένας ἐγγράφους συμφωνίας τὰς ὁποίας κάμνουν τὰ κράτη μεταξύ των. Αἱ συμφωνίαι αὐταὶ ὀνομάζονται *διεθνεῖς συνθήκαι*. Μὲ τὰς διεθνεῖς συνθήκας τὰ κράτη λύουν τὰς διαφορὰς των καὶ τακτοποιοῦν τὰ ζητήματά των.

Ἐπειτα ἀπὸ κάθε πόλεμον τὰ κράτη, τὰ ὅποια ἐπολέμησαν μεταξύ των, ὑπογράφουν *συνθήκας εἰρήνης* μὲ τὰς ὁποίας ρυθμίζουν τὰς διαφορὰς των καὶ ἀρχίζουν πάλιν τὰς εἰρηνικὰς των σχέσεις.

Τοιαύτη συνθήκη εἶναι ἐκείνη ἢ ὁποία ὑπεγράφη εἰς τὸ Παρίσι τὸ 1947 μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας. Μὲ τὴν συνθήκην αὐτὴν ἀπεφασίσθη ἡ ἔνωσις τῆς Δωδεκανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ διεθνεῖς συνθήκαι ὀνομάζονται καὶ *σύμφωνα, πρωτό-*

κολλα ἢ **συμβάσεις**. Π.χ. ἡ διεθνὴς συνθήκη ἢ ὁποῖα ὑπεγράφη τὸ 1949 εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ 12 κράτη ὠνομάσθη Βορειοατλαντικὸν Σύμφωνον. Ἡ συνθήκη ἢ ὁποῖα ὑπεγράφη εἰς τὸ Λονδῖνον τὸ 1830 καὶ ἀνεκήρυξε τὴν Ἑλλάδα ἀνεξάρτητον κράτος ὠνομάσθη **Πρωτόκολλον**.

Αἱ διεθνεῖς συνθήκαι αἱ ὁποῖαι ρυθμίζουν ἐμπορικὰς σχέσεις ὠνομάζονται **ἐμπορικαὶ συμβάσεις**.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εἶναι μέλος τῆς διεθνοῦς κοινωνίας. Ἔχει ἀγαθὰς σχέσεις μὲ ὅλα τὰ κράτη καὶ συνεργάζεται φιλικῶς μὲ ὅσα ἐξ αὐτῶν ἔχουν, διὰ τὸ ἔθνος μας, αἰσθήματα ἀγάπης καὶ φιλίας. Μὲ τὰς διπλωματικὰς του σχέσεις ἐργάζεται διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἀσφάλειαν τὴν ἰδικὴν του. Καὶ μὲ τὰς προσπάθειάς του εἰς τὸν τομέα τοῦ πνεύματος ἀγωνίζεται διὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν συναδέλφωσιν τῶν λαῶν. Κάθε ξένον ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς τὴν Χώραν μας, οἱ Ἕλληνες τὸν ὑποδέχονται μὲ αἰσθήματα φιλίας καὶ ἀγάπης.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἦτο πάντοτε φίλος τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀδελφότητος τῶν λαῶν. Ὅσακις δὲ ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ τὰ ὄπλα καὶ νὰ πολεμήσῃ, τὸ ἔκαμε μόνον διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν του ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του.

2. Πρέσβεις καὶ πρόξενοι

Πρέσβεις εἶπομεν ὅτι ὅλα τὰ κράτη ἔχουν ἀνάγκην νὰ ἐπικοινωνοῦν μεταξύ των, διὰ νὰ ρυθμίζουν καὶ νὰ τακτοποιοῦν τὰ ζητήματά των. Δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἕκαστον Κράτος ἀποστέλλει εἰς τὰ ἄλλα κράτη εἰδικοὺς ἀπεστολμένους, οἱ ὁποῖοι λέγονται **διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι**. Οἱ σπουδαιότεροι **διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι** εἶναι οἱ **Πρέσβεις**. Οἱ Πρέσβεις ἀντιπροσωπεύουν τὰ κράτη τὰ ὁποῖα τοὺς ἔστειλαν καὶ ὑποστηρίζουν τὰ συμφέροντά των. Οὗτοι ἔχουν τὴν ἔδραν των εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν Κρατῶν εἰς τὰ ὁποῖα ἀπεστάλησαν.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει Πρέσβεις εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν κρατῶν καὶ αὐτὰ ἔχουν Πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας.

Οἱ Πρέσβεις δὲν ἠμποροῦν νὰ συλληφθοῦν, οὔτε νὰ δικάσθωσιν ἀπὸ τὰ δικαστήρια τῆς ξένης Χώρας. Ἡ δὲ Πρε-

σβεία, δηλαδή τὸ κτίριον εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἔδραν του ὁ Πρέσβυς, εἶναι ἀπαραβίαστον.

Πρέσβεις τῆς Ἑλλάδος διορίζονται μόνον Ἕλληνες.

Πρόξενοι. Τὰ κράτη διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς τὰς ξένας Χώρας καθὼς καὶ τοὺς πολίτας των οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὰς Χώρας αὐτάς, ἱδρυσαν εἰς αὐτάς Ὑπηρεσίας αἱ ὁποῖαι λέγονται **Προξενεῖα**. Τὰ Προξενεῖα διευθύνουν οἱ Πρόξενοι.

Οἱ Πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος διακρίνονται εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν μισθὸν καὶ εἰς ἀμισθοὺς. Πρόξενοι μὲ μισθὸν διορίζονται πάντοτε Ἕλληνες, ἐνῶ Πρόξενοι χωρὶς μισθὸν ἔμποροῦν νὰ διορισθοῦν καὶ ξένοι.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει προξένους εἰς πολλὰς πόλεις τοῦ κόσμου.

3. Ὁργάνωσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν

Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, ὁ ὁποῖος ἤρχισε τὸ 1939 καὶ ἐτελείωσε τὸ 1945, ἐφόνευσε ἑκατομύρια ἀνθρώπων καὶ ἐπροξένησε τεραστίας καταστροφὰς εἰς τὸν κόσμον. Ὁ πόνος, ἡ λύπη καὶ ἡ ἀπελπισία, ἔτὰς ὁποίας ἄφησε εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων, ὠδήγησαν τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα ἠγάπων τὴν εἰρήνην, νὰ σκεφθοῦν μὲ ποῖον τρόπον δὲν θὰ γίνῃ ὁ πόλεμος εἰς τὸ μέλλον.

Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, οἱ ἀντιπρόσωποι 50 κρατῶν συνῆλθον τὴν 25ην Ἀπριλίου 1945 εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἱδρυσαν ἕνα παγκόσμιον Ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ τὴν εἰρήνην. Ὁ Ὀργανισμὸς αὐτὸς λέγεται **Ὀργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν** (Ο.Η.Ε.). Εἰς τὰς 25 Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους, οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοὶ ἐψήφισαν τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ο.Η.Ε. Ὁ Καταστατικὸς αὐτὸς Χάρτης καθορίζει ποίους σκοποὺς ἔχει ὁ Ο.Η.Ε., μὲ ποῖον τρόπον θὰ λειτουργῇ καὶ ποίους ὑποχρεώσεις ἔχουν τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη αὐτοῦ.

Ὁ Ο.Η.Ε. ἐπιδιώκει πρῶτον, νὰ διατηρήσῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ἐχθρικὰς ἐπιθέσεις. Δεύτερον, νὰ ἀναπτύξῃ φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Τρίτον νὰ διευκολύνῃ τὴν λύσιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τῶν κρατῶν, χωρὶς διάκρισιν φυλῆς

γλώσσης ή θρησκείας. Τέταρτον νά κατευθύνη τὰς προσπάθειας τῶν κρατῶν πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς.

Ὅλα τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη τοῦ Ο.Η.Ε., εἶναι ἴσα μεταξὺ των καὶ ἔχουν ὑποχρέωσιν νά κανονίζουσι τὰς διαφορὰς των μὲ εἰρηνικοὺς τρόπους, χωρὶς νά χρησιμοποιοῦν τὴν βίαν καὶ τὴν ἀπειλήν.

Τὰ σπουδαιότερα ὄργανα τοῦ Ο.Η.Ε. εἶναι ἡ *Γενικὴ Συνέλευσις*, τὸ *Συμβούλιον Ἀσφαλείας* καὶ ἡ *Γενικὴ Γραμματεία*.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους ὅλων τῶν κρατῶν τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη τοῦ Ο.Η.Ε. Τὰ μέλη τοῦ Ο.Η.Ε. εἶναι 60. Ἡ Ἑλλάς εἶναι μέλος τοῦ Ο.Η.Ε.

Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους 11 κρατῶν. Ἀπὸ τὰ 11 αὐτὰ κράτη ἡ Ἀμερική, ἡ Ρωσσία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Κίνα εἶναι μόνιμα μέλη. Τὰ ἄλλα 6 ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν διὰ 2 χρόνια.

Ἡ Γενικὴ Γραμματεία ἔχει καθῆκον νά ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ νά παρακολουθῇ τὴν δρᾶσιν του.

Ὁ Ο.Η.Ε. ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην. Ἀλλὰ ἡ Γενικὴ Συνέλευσις αὐτοῦ ἠμπορεῖ νά συνέρχεται καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς ἢ τῆς Εὐρώπης. Τοιοῦτοτρόπως τὸ 1948 συνῆλθε εἰς τὸ Παρίσι καὶ ἐψήφισε τὴν *Διεθνήν Δήλωσιν ἢ Διακηρύξιν τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου*. Ἡ Δήλωσις αὕτη, ἡ ὁποῖα εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα γεγονότα εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν, ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 ἄρθρα. Εἰς αὐτὴν ἀναγράφεται ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ἐλεύθεροι καὶ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα, χωρὶς καμμίαν διάκρισιν φυλῆς, γλώσσης, θρησκείας, πλοῦτου, καταγωγῆς κλπ. Ἐπίσης, ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νά σκέπτωνται καὶ νά ἐκφράζωνται ἐλευθέρως, νά ἐνεργοῦν κατὰ τὴν συνείδησιν των, νά πιστεύουσι εἰς τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ὁποίαν θέλουσι, νά συνεταιρίζωνται κλπ.

Ἡ ἡμέρα τῆς Διακηρύξεως τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἐορτάζεται εἰς τὰ σχολεῖα τὴν 10 Δεκεμβρίου.

Ὁ Ο.Η.Ε. διὰ νά ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του καὶ νά ἐπιτύχῃ τοὺς σκοποὺς του, οἱ ὁποῖοι ὠφελοῦν ὅλους τοὺς ἀθρώπους τοῦ κόσμου, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν ὑποστήριξιν τῶν κρατῶν

καί τῶν ἀνθρώπων. Ὅλα τὰ κράτη καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά πιστεύουν εἰς αὐτόν καί εἰς τὸ ἔργον του, νά τὸν περιβάλλουν μὲ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην των. Μόνον ἔτσι θὰ σωθῆ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ μίαν ἄλλην ἀνθρωποσφαγὴν, ὁποῖα θὰ εἶναι καί ἡ τελειωτικὴ καταστροφὴ μας.

4. Ἄλλοι Διεθνεῖς Ὄργανισμοί

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ο.Η.Ε. ὑπάρχουν καί οἱ ἑξῆς Διεθνεῖς Ὄργανισμοί.

Ἡ Οὐνέσκο. Ἡ λέξις ΟΥΝΕΣΚΟ σχηματίζεται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ γράμματα μιᾶς Ἀγγλικῆς φράσεως ἡ ὁποία σημαίνει, Ἐπιστημονικὴ καὶ Μορφωτικὴ Ὄργάνωσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ Ὄργάνωσις αὐτὴ ἰδρύθη τὸ 1945 ἀπὸ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ο.Η.Ε. Ἔχει σκοπὸν τὴν ἀλληλογνωριμίαν τῶν λαῶν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν μόρφωσιν αὐτῶν καθὼς καὶ τὴν διάδοσιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων.

Τὸ Δικαστήριον Διεθνοῦς Δικαιοσύνης. Εἶναι Ἄνωτατον Διεθνὲς Δικαστήριον. Ἰδρύθη ἀπὸ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὀλλανδίας Χάγην. Ἔργον του εἶναι νά δικάζῃ τὰς διαφορὰς τῶν Κρατῶν αἱ ὁποῖαι ὑποβάλλονται εἰς αὐτὸ καὶ νά δίδῃ τὰς γνώμας του καὶ τὰς συμβουλὰς του εἰς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ εἰς ἄλλους διεθνεῖς Ὄργανισμούς, διὰ κάθε νομικὸν ζήτημα.

Τὸ Ν.Α.Τ.Ο. Ἡ λέξις Ν.Α.Τ.Ο. σχηματίζεται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῆς ἀγγλικῆς φράσεως Ὄργάνωσις Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου. Τὸ Ν.Α.Τ.Ο. ἰδρύθη τὸ 1946 εἰς τὴν Πρωτεύουσιν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Οὐάσιγκτων. Σκοπὸς του εἶναι νά ὀργανώσῃ τὴν ἀμυναν τῶν κρατῶν τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη του καὶ νά προστατεύσῃ ταῦτα ἐναντίον ἐχθρικής ἐπιθέσεως.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι μέλος τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.

Ὁ Ὄργανισμὸς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας. (Ο.Ε.Ο.Σ.). Αὐτὸς ἰδρύθη τὸ 1948 εἰς Παρίσιον. Ἔχει ὡς σκοπὸν νά ἐπιτύχῃ τὴν συνεργασίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν διὰ τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ζώνη Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν (Ε.Ζ.

Ε.Σ.). Τὰ κράτη τὰ ὁποῖα μετέχουν εἰς τὴν Ζώνην αὐτὴν ἔχουν σκοπὸν νὰ ἀφήσουν τὰ ἐμπορεύματά των νὰ εἰσέρχωνται ἐλευθέρως εἰς τὰς Χώρας των, καὶ χωρὶς νὰ πληρώνονται δι' αὐτὰ τελωνειακοὶ δασμοί.

Ἔργασίαι : *Πρέπει νὰ συνεργάζωνται τὰ κράτη καὶ οἱ λαοὶ των καὶ διατί ; Ἡ συναδέλφωσις τῶν λαῶν ὠφελεῖ τὴν Χώραν μας ; Διατί πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ εἰς τοὺς ἄλλους διεθνεῖς Ὄργανισμούς ;*

Σύγχρονα σημαντικά γεγονότα

1. Σημαντικαὶ πράξεις αἵτινες ἑτησίως βραβεύονται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ιδρύθη τὸ 1826. Τὰ μέλη της λέγονται Ἀκαδημαϊκοί. Διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς μέλος τῆς Ἀκαδημίας πρέπει νὰ ἔχη διακριθῆ εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ σπουδαίων ἔργων, νὰ ἔχη διαπρέψη εἰς τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα ἢ τὰς κολὰς τέχνας καὶ νὰ ἐκλεγῆ ὑπὸ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν. Ἡ ἐκλογή αὐτὴ ἀποτελεῖ μεγίστην τιμὴν διὰ τὸν ἐκλεγόμενον.

Τὸ Ἴδρυμα αὐτὸ ὠνομάσθη Ἀκαδημία, ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἀκαδήμειαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ Πλάτων. Σήμερον Ἀκαδημία σημαίνει τόπον εἰς τὸν ὁποῖον συνέρχονται σοφοὶ ἄνδρες διὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ διδάξουν φιλοσοφικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ θέματα.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἶναι τὸ ἀνώτατον πνευματικὸν Ἴδρυμα τῆς Ἑλλάδος. Σκοπὸς της εἶναι α) νὰ καλλιεργῆ τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας καὶ γενικῶς ὅλας τὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ β) νὰ κάμνῃ ἐρεῦνας διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα, νὰ μελετᾷ τὴν φύσιν τῆς Χώρας μας καὶ νὰ βοηθῆ ἐπιστημονικῶς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους παραγωγικοὺς κλάδους τοῦ τόπου μας.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐνθαρρύνει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας καὶ εἰς ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις τὰς ὁποίας κατόπιν διαδίδει. Μελετᾷ καὶ κανονίζει τὰ ζητήματα τῆς γλώσσης μας καὶ παρασκευάζει καὶ συντάσσει τὰ λεξικά της. Κάμνει ἀνακοινώσεις, συζητήσεις, ὁμιλίας καὶ δημοσιεύσεις. Ἰδρύει ἐργαστήρια καὶ ἐκτελεῖ ἀνασκαφὰς καὶ ἄλλα ἔργα.

Ἐκτὸς αὐτῶν ἡ Ἀκαδημία βραβεύει τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς πραγματικὰς ἱκανότητας καὶ προκηρύσσει διαγωνισμοὺς εἰς

τούς όποίους άπονέμει άριστεία και χρηματικά έπαθλα. Τοιουτοτρόπως βραβεύει τόν Δήμον, τήν Κρινότητα ή τό Σωματεϊόν εκείνο τό όποϊον ήθελε έκτελέσει τά περισσότερα και σπουδαιότερα έργα εις τήν περιφέρειάν του. Βραβεύει επίσης τούς διδασκάλους, οί όποιοι εργάζονται διά τήν ίδρυσιν λαϊκών βιβλιοθηκών ή διά νά μάθουν γράμματα οί αναλφάβητοι, καθώς και εκείνους οί όποιοι προσπαθοῦν νά έξυψώσουν τό έθνικόν φρόνημα τών μαθητῶν και νά μεταδώσουν εις αυτούς γεωργικάς γνώσεις. Τέλος βραβεύει εκείνους οί όποιοι έκαμον έξαιρέτους πράξεις άρετής και αυτοθυσίας.

‘Η ‘Ακαδημία ‘Αθηνῶν όνομάζεται Σιναιά ‘Ακαδημία διότι στεγάζεται εις ένα περίλαμπρον μέγαρον, τό όποϊον έκτίσθη μέ χρήματα τά όποια έδώρησαν, δι’ αυτόν τόν σκοπόν, οι έθνικοι εύεργέται Σίμων Σίνας και ή σύζυγός του ‘Ιφιγένεια.

2. Μεγάλα ‘Εθνικά γεγονότα

Είπομεν, εις άλλο μέρος του βιβλίου, τί έννοοῦμεν όταν όμιλώμεν διά μεγάλα ‘Εθνικά γεγονότα. Τοιαῦτα γεγονότα είναι τά εξής.

‘Η επανάστασις του 1821. ‘Η ‘Επανάστασις αυτή είναι τό σημαντικώτερον έθνικόν γεγονός, τό όποϊον έπροξένησεν ισχυράν έντύπωσιν εις τόν κόσμον και έπροκάλεσε τόν μεγάλον θαυμασμόν όλοκλήρου τής άνθρωπότητας. Τό 1821, έπειτα από δουλειάν 400 έτών, όλοι οί ‘Ελληνες, μέ μίαν ψυχήν και μίαν θέλησιν, έξηγέρθησαν κατά τών πολυαριθμοτέρων Τούρκων, ήγωνίσθησαν σκληρώς, υπέστησαν μεγάλας θυσίας και καταστροφάς, άλλ’ εις τό τέλος ένίκησαν και ήλευθέρωσαν τήν πατρίδα μας.

‘Η ίδρυσις ανεξαρτήτου ‘Ελληνικού Κράτους. ‘Ο άγών τών ‘Ελλήνων κατά τών Τούρκων διήρκεσεν έννέα χρόνια. Τήν 3ην Φεβρουαρίου 1830 υπεγράφη εις τό Λονδίον, υπό τών εκπροσώπων τής Ρωσσίας, Γαλλίας και ‘Αγγλίας, συμφωνία διά τής όποίας ή ‘Ελλάς άνεκηρύσσετο κράτος ανεξάρτητον. ‘Η διεθνής αυτή συμφωνία είναι γνωστή μέ τό όνομα «Πρωτόκολλον του Λονδίνου».

‘Η ψήφισις του πρώτου Συντάγματος τό 1844. ‘Ο πρώτος βασιλεύς τών ‘Ελλήνων ‘Οθων, εύθύς ώς ανέλαβε τά

βασιλικά του καθήκοντα, ήρχισε νά κυβερνᾷ ἀπολυταρχικῶς, δηλαδή ὅπως αὐτὸς ήθελε. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Σύνταγμα δὲν ὑπῆρχε, τὸ ὁποῖον θὰ περιώριζε τὸν Ὅθωνα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὴν 3ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1843 οἱ Ἕλληνες ἐπανεστάτησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ὅθωνα νά παραχωρήσῃ εἰς τὸν λαὸν Σύνταγμα. Ὁ Ὅθων ἐδέχθη, ἔγιναν ἐκλογαὶ καὶ ἐξελέγη Συντακτικὴ Συνελευσις, ἡ ὁποία, τὸ 1844, ἐψήφισε τὸ πρῶτον Σύνταγμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι τοῦ 1912 - 1913. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1912 ἐκηρύχθη ὁ πρῶτος Βαλκανικὸς πόλεμος. Κατ' αὐτὸν ἡ Ἑλλὰς μαζί με τὴν Σερβίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον ἐπολέμησεν κατὰ τῆς Τουρκίας, διότι αὐτὴ κατεῖχε ἀκόμη πολλὰ ἐδάφη των. Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰς νικηφόρους μάχας κατελήφθησαν ἡ Θεσσαλονίκη καὶ τὰ Ἰωάννινα καὶ ἀπηλευθερώθησαν ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ἡ Δυτικὴ Θράκη, ἡ Κρήτη καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου. Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἔληξε τὸν Μάϊον τοῦ 1913.

Ὁ δεύτερος Βαλκανικὸς πόλεμος ἐκηρύχθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1913, ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν ἡ ὁποία ἐπετέθη ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, τῆς Σερβίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου. Καὶ εἰς τὸν πόλεμον αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἔληξε τὸν Ἰούλιον τοῦ 1913, οἱ Ἕλληνες κατετρόπωσαν τοὺς Βουλγάρους.

Ἡ καταστροφὴ τῆς Σμύρνης τὸ 1922. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατός, διὰ νά προστατεύσῃ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσαν εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τοὺς Τούρκους, κατελαβε τὸ 1920 τὴν Σμύρνην, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ Ἕλληνας καὶ ἐπροχώρησε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας. Δυστυχῶς οἱ τότε σύμμαχοι τῆς Ἑλλάδος δὲν τὸν ἐβοήθησαν καὶ οἱ Τοῦρκοι κατῴρθωσαν τὸν Αὔγουστον τοῦ 1922, νά νικήσουν τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν, νά κατασφάξουν τοὺς Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἰδίως τῆς Σμύρνης καὶ νά πυρπολήσουν τὴν ὡραίαν αὐτὴν πόλιν.

Ἡ ἐπίθεσις τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας κατὰ τῆς Πατρίδος μας τὸ 1940 - 1941. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1939 ἐξεργάγη ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Ἡ Ἑλλὰς παρέμεινε οὐδετέρα. Παρ' ὅλον ὅμως τοῦτο ἡ Ἰταλία ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῆς Ἑλλάδος τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1940. Οἱ Ἕλληνες ἠμύνθησαν γενναίως καὶ κατῴρθωσαν νά νικήσουν

τούς Ιταλούς. Τότε ένεφανίσθη ή Γερμανία ή όποία, τήν 6ην 'Απριλίου 1941, έπετέθη κατά τής 'Ελλάδος. Τοιουτοτρόπως ή Πατρίς μας ήναγκάσθη νά πολεμήση έναντίον δύο μεγάλων κρατών μέ ίσχυρά πολεμικά μέσα. 'Ηγωνίσθη όμως μέ ήρωισμόν και γενναιότητα ή όποία κατέπληξε τόν κόσμον.

'Η ένωση τής Δωδεκανήσου μετά τής 'Ελλάδος. 'Επειτα από πολλών αίωνων δουλείαν εις τούς Τούρκους και τούς Ιταλούς, τά Δωδεκάνησα ήνώθησαν μετά τής μητρός 'Ελλάδος τήν 27ην 'Ιουνίου 1946.

'Η ήρωική εξέγερσις τών Κυπρίων. 'Η Κύπρος, αν και κατοικείται κατά τό μεγαλύτερον μέρος από 'Ελληνας ήτο επί αιώνας υπόδουλος εις τήν 'Αγγλίαν. Δι' αυτόν τόν λόγον οί 'Ελληνες τής Κύπρου εξηγέρθησαν κατά τών 'Αγγλων και εξήτησαν τήν έλευθερίαν των, τήν όποίαν τελικώς επέτυχον. Τήν 16ην Αύγουστου 1960 ή Κύπρος άνεκηρύχθη έλευθέρα Κυπριακή Δημοκρατία.

3. Μεγάλα Διεθνή γεγονότα

Εις άλλο μέρος τοϋ βιβλίου έχομεν είπει τι έννοοϋμεν όταν όμιλώμεν διά μεγάλα διεθνή γεγονότα. Τοιαϋτα γεγονότα είναι τά εξής :

'Η 'Αμερικανική 'Επανάστασις. Τήν 'Αμερικήν, όταν τό 1492, άνεκάλυψεν ό Χριστόφορος Κολόμβος, τήν κατέλαβον οί 'Ισπανοί και οί Πορτογάλλοι. Οϋτοι ίδρυσαν άποικίας εις τήν Νότιον 'Αμερικήν. 'Αργότερον, κατά τό 1680, εις τήν Βόρειον 'Αμερικήν ήλθον και έγκατεστάθησαν Γάλλοι και 'Αγγλοι οί όποιοι ίδρυσαν άποικίας. Κατά τό 1763 οί 'Αγγλοι έξεδιώξαν τούς Γάλλους από τήν Βόρειον 'Αμερικήν. 'Επειδή όμως ή 'Αγγλία δέν μετεχειρίζετο καλώς τούς 'Αγγλους άποίκους τής 'Αμερικής, οϋτοι επανεστάτησαν, κατά τό 1776, έναντίον της, διεκήρυσαν τήν έλευθερίαν και τήν άνεξαρτησίαν των και τό 1778 ίδρυσαν τήν Δημοκρατίαν τών 'Ηνωμένων Πολιτειών τής 'Αμερικής.

'Η Γαλλική 'Επανάστασις. Τό 1789 οί Γάλλοι επανεστάτησαν έναντίον τοϋ τρόπου μέ τόν όποιον εκυβερνώντο, διεκήρυσαν και αυτοί, όπως και οί 'Αμερικανοί, τά δικαιώματα τοϋ άνθρώπου και τοϋ πολίτου, κατήργησαν τήν Βασιλείαν και ίδρυσαν τήν Δημοκρατίαν.

Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα παγκόσμια γεγονότα.

Ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος. Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἐκηρύχθη τὴν 1ην Αὐγούστου 1914, μεταξὺ τῆς Γερμανίας καὶ Αὐστροουγγαρίας ἀπὸ ἓνα μέρος καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Εἰς τὸν πόλεμον αὐτόν, ὁ ὁποῖος διήρκεσε τέσσαρα ἔτη, ἡ Γερμανία ἐνίκηθη.

Ἡ ἴδρυσις τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν (Κ.Τ.Ε.). Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἰδρύθη τὸ 1919 ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Ἦτο διεθνὴς Ὅργανισμός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὡς σκοπὸν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συνεργασίαν ὄλων τῶν Ἐθνῶν διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ εἰρήνη καὶ νὰ ἀποκλεισθοῦν οἱ πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι τόσας καταστροφὰς δημιουργοῦν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Κ.Τ.Ε. διελύθη τὸ 1939.

Ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος. Οὗτος ἐξερράγη τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1939 καὶ ἐτελείωσε τὸ 1945. Εἰς αὐτὸν ἔλαβον μέρος ἡ Γερμανία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Βουλγαρία ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ὅλα τὰ μεγάλα Κράτη τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κατὰ τὸν πόλεμον αὐτόν ἐνίκηθη ἡ Γερμανία μὲ τοὺς συμμάχους της. Ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος θεωρεῖται ὅτι εἶναι ὁ μεγαλύτερος καὶ τραγικώτερος ὄλων τῶν πολέμων τῆς ἱστορίας. Ἄφησε πλέον ἀπὸ τριάκοντα ἑκατομμύρια νεκροὺς καὶ ἐδημιούργησε τεραστίαν καταστροφὰς εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπολογισθοῦν.

Ἡ ἴδρυσις τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν (ΟΗΕ). Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1945 συνῆλθον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Ἀμερικῆς οἱ ἀντιπρόσωποι 50 ἔθνῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν οἱ νικηταὶ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἐργασίαν δύο μηνῶν ἴδρυσαν, τὴν 25 Ἰουνίου 1945, τὸν Ὄργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (ΟΗΕ).

Ἡ ἴδρυσις τοῦ ΟΗΕ ἀποτελεῖ σημαντικώτατον διεθνὲς γεγονός. Διότι ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ προφυλάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν θεομηνίαν τοῦ πολέμου καὶ τὰς ἀπεριγράπτους συμφορὰς της, νὰ προστατεύσῃ τὰ θεμελιώδη δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἔθνῶν, νὰ διευκολύνῃ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον καὶ νὰ δημιουργήσῃ καλυτέ-

ρας συνθήκας ζωῆς εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Ἡ διάσπασις τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην. Ὅπως θὰ μάθωμεν ἀργότερον, εἰς ἄλλας τάξεις, ἡ ὕλη ἀποτελεῖται ἀπὸ πολὺ μικρὰ σωματίδια τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἄτομα. Ἐκαστον ἄτομον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα πυρῆνα, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον του καὶ ἀπὸ ἠλεκτρόνια, τὰ ὁποῖα στρέφονται περίξ αὐτοῦ. Ὁ πυρῆν ἀποτελεῖται ἀπὸ πρωτόνια καὶ οὐδετερόνια ἢ νετρόνια. Αὐτὰ περιέχουν μεγάλην ἐνέργειαν μὲ τὴν ὁποίαν συγκρατοῦν τὸν πυρῆνα. Ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη κατώρθωσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη νὰ διασπάσῃ τὸν πυρῆνα τοῦ ἀτόμου. Ἀπὸ τὴν διάσπασιν αὐτὴν προῆλθε τεραστία ἐνέργεια, ἡ ὁποία ὀνομάσθη *ἀτομικὴ ἐνέργεια*. Αὐτὴ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐνέργειαν ἢ ὁποῖα σήμερον παράγεται ἀπὸ τοὺς γαιάνθρακας καὶ τὸ πετρέλαιον. Εἰς τὸ μέλλον οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ ἀεροπλάνα, τὰ πλοῖα, τὰ αὐτοκίνητα καὶ αἱ μηχαναὶ τῶν ἐργοστασίων θὰ κινοῦνται μὲ ἀτομικὴν ἐνέργειαν.

Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι σπουδαιότατον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, διότι θὰ δημιουργήσῃ τεραστίαν πρόοδον.

Ἔργασίαι : *Τί εἶναι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ; Ποῖα εἶναι τὰ μεγαλύτερα ἐθνικὰ καὶ διεθνῆ γεγονότα ;*

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρὸς τὸν διδάσκοντα σελ. 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1ον

1. Κράτος—Ἔθνος » 9
2. Κοινωνία, Φυλὴ » 11
3. Κοινότης, Ἀνθρωπότης » 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2ον

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος » 15
2. Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία » 16
3. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία » 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3ον

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. Ἡ ἔννοια τοῦ Συντάγματος καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ » 18
2. Ἡ ἱστορία τοῦ Συντάγματος » 20
3. Γλῶσσα καὶ Σύνταγμα » 22
4. Θεσκέα καὶ Σύνταγμα » 22
5. Ὑπακοὴ εἰς τὸ Σύνταγμα » 23

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4ον

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Βουλὴ—Βουλευταὶ » 24
2. Λειτουργία τῆς Βουλῆς » 27
3. Πῶς ψηφίζονται οἱ νόμοι » 28
4. Διατάγματα—Ἀποφάσεις—Ἐγκύκλιοι » 29
5. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως » 30

Β. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Ὁ Βασιλεὺς » 31
2. Κυβέρνησις καὶ Ὑπουργοὶ » 32
3. Ἄλλα ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας » 33
4. Περὶ Συμβουλίων » 35

Γ. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

1. Δικαστικὴ ἐξουσία καὶ δικαιοσύνη » 36
2. Δικαστήρια. Εἶδη Δικαστηρίων » 37
3. Δικηγόροι, δικολάβοι, μήνυσις, ἀπολογία, δίκη » 40

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5ον

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

1. Ἡ ἔννοια τῆς αὐτοδιοικήσεως	» 45
2. Κοινότης	» 46
3. Δήμος	» 50
4. Νομάρχης καὶ Ἐπαρχος	» 50
5. Γενικός Διοικητής	» 52
6. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου	» 52
7. Αὐτόνομοι Ὄργανισμοὶ	» 54
8. Ὄργανισμοὶ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας	» 56

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6ον

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

1. Ἡ ἔννοια τοῦ Πολιτεύματος	» 59
2. Βασιλευομένη Δημοκρατία	» 60
3. Προεδρική Δημοκρατία	» 63
4. Δικτατορία	» 63
5. Κομμουνισμός	» 64

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7ον

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

Α. ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ » 66

1. Ἡ φιλοπατρία	» 67
2. Ἡ ὑπακοή εἰς τοὺς νόμους	» 68
3. Ἡ στρατιωτικὴ ὑποχρέωσις	» 69
4. Ἡ φορολογικὴ ὑποχρέωσις	» 71
5. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ προστασία τῶν μνημείων τῆς τέχνης	» 72
6. Ἡ κοινωνικὴ ὑγιεινὴ	» 73
7. Ἡ φιλανθρωπία	» 75

Β. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ » 76

1. Ἡ ἰσότης	» 76
2. Ἡ ἰδιοκτησία	» 78
3. Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐργασίας	» 79
4. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου. Τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας	» 80
5. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον	» 81
6. Ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἡσυχία	» 82
7. Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι	» 83
8. Τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι	» 84
9. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν	» 85

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8ον
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Αί σχέσεις μετά τῶν ἄλλων λαῶν	» 88
2. Πρέσβεις καὶ Πρόξενοι	» 90
3. Ὁργάνωσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν	» 91
4. Ἄλλοι διεθνεῖς Ὄργανισμοὶ	» 93

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9ον
ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Σημαντικαὶ πράξεις οἵτινες βραβεύονται ὑπὸ τῆς Ἀκα-
δημίας Ἀθηνῶν	» 95
2. Μεγάλα Ἐθνικὰ γεγονότα	» 96
3. Μεγάλα Διεθνή γεγονότα	» 98
Πίναξ περιεχομένων	» 101

Ε. Β. Ε. Ε.

Α. Χ. ΑΛΕΞΑΚΗ: ΚΑΡΑΓ. ΣΕΡΒΙΑΣ 14 - ΤΗΛ. 27.636 - ΑΘΗΝΑΙ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ 80 - ΤΗΛ. 22.96 - ΠΑΤΡΑΙ

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΙ

ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΧΑΡΤΟΨΦΑΝΤΙΚΗΣ

ΜΕΤΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ Νο 1-2-3-4-5

✕

ΤΕΤΡΑΔΙΟΝ ΧΑΡΤΟΚΟΛΛΗΤΙΚΗΣ

✕

ΧΑΡΤΟΚΟΛΛΗΤΙΚΗ - ΧΑΡΤΟΚΕΝΤΗΤΙΚΗ

✕

ΠΑΝΑΚΙΑ ΚΕΝΤΗΜΑΤΟΣ

✕

ΤΟ ΚΙΝΗΤΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝ ΟΙΚΩ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

✕

ΚΑΡΤΕΛΛΕΣ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ

✕

ΑΡΙΘΜΗΤΗΡΙΑ - ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ
ΓΝΩΜΩΝΕΣ - ΔΙΑΒΗΤΕΣ - ΕΙΔΗ ΜΕΤΡΗΣΕΩΣ

✕

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Α. ΒΑΦΕΙΑΔΗ

Β. ΤΑΞΕΩΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.